

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Caput I. De Natura, Membris, & Proprietatibus Ecclesiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

groverſa quaſtiones complanantur, & uno quaſi icu debellatum eſt contra omnes adverſarios; quidquid enim illa definiſit, infallibiliter veram, & quidquid reprobaſit, certo falſum ſit necesse eſt. Unde quatuor mihi ſumpſi enucleanda. 1. Veram Chriſti Eccleſiam, ſicut perpetuo viſibilem, ita pariter infallibilem eſſe. 2. Hanc veram Chriſti Eccleſiam nullatenus eſſe Lutheranam, aut aliam ex Apoſtatarum Sectis, ſed Romano-Catholicam. 3. Nihil omnino valoris in eſſe ijs, quibus ſuam eſſe Chriſti veram Eccleſiam probare nituntur Lutherani, argumentis. 4. Caput Eccleſiæ, videlicet Romanum Pontificem eſſe legitimum Controverſiarum Fidei Judicem. Itaque in Capite 1. Diſſeram de natura, membris, & proprietatibus veræ Chriſti

Eccleſiæ. In 2. De Notis, quas vera Chriſti Eccleſia habere debet, & Catholici adducunt. In 3. De Notis, quas Lutherani perperam adſtrunt. 4. De Romano Pontifice. Itaque hæc quatuor Capita erunt velut totidem trophæa Catholiciæ veritatis contra omnes ejus deſertores & hoſtes, præſertim Lutheranos, quos directè, immediatè, & nominatim aggredi & devincere animus eſt; alios, verò hujus avi Sectarios indirectè, mediatè, & tacitè. Quæ enim contra Lutheranos diſputari continget, pleraque mutato nomine etiam Calviniſtas aliòſque ab Eccleſia Romana Apoſtatas op- & expugnabunt, iſque facilè applicari poterunt à rerum perito, eò quòd omnes iſdem ſerè telis & clypeis utantur in pugna Polemica.

CAPUT I.

De Natura, Membris, & Proprietatibus Eccleſiæ.

ARTICULUS I.

Quid ſit Eccleſia, & quanam illius membra?

SUMMARIUM.

1. Quid nominis ſit Eccleſia?	5. Quomodo Sectarij definiant Eccleſiam.
2. Tripliciter accipi ſolet.	6. Antequam ſtatuantur definitio Eccleſiæ legitima,
3. Dividitur in Univerſalem & Particularem &c.	7. Statuitur, etiam peccatores & reprobos inter vera membra Eccleſiæ ſenſendos eſſe.
4. A Sectarijs in Viſibilem & Inviſibilem, ſeu in Externam & Internam.	

8. Quod probatur 1. ex scriptura S. ac multipliciter confirmatur.
9. 2. Ex communi & constanti fidelium, & infidelium sensu.
10. 3. Ex ratione.
11. 4. Ad hominem.
12. Quid Al. ersarij reponant.
13. Ponitur definitio Ecclesie.
14. Membra Ecclesie non sunt Gentiles, Judæi, Turcæ, Hæretici aperi, Apostata, & Schismatici non pure tales.
15. Quid sentiendum de Hæreticis ve-

- cultris, Excommunicatis, & Catechumenis.
16. Ecclesia merè invisibilis repugnat etiam ex principijs Adversariorum.
17. Quomodo definitio Ecclesie conveniat etiam synagoga.
18. Solvitur Objectio ex Scriptura S. desumpta.
19. Solvitur illius multiplex appendix.
20. Objectio ex Patribus.
21. Iterum ex Scriptura.
22. 23. 24. 25. 26. 27. Occurritur M. Renzio.

Sciendum 1. Nomen Ecclesie derivari à verbo Græco ἐκκλησίαν, quod significat *evoco, extra voco*. Proinde Ecclesia juxta etymologiam suam est evocatio hominum, vel cætus è mundo evocatorum. Et rectè quidem sic appellatur, quia nemo ad Ecclesiam pervenit, nisi evocatus à Deo, & præventus vocatione Divina, quod est primum & ineffabile Dei beneficium, ad veram Religionem ex tot falsis cæribus hominem perducens. Rectè siquidem hic su, ponitur ex alibi demonstratis, quod detur aliqua Religio revelata & grata Deo, eaque unica tantum in Mundo, in qua obtineri possit salus, & felicitas æterna. Vide à pag. 36. & 60. seqq.

Sciendum 2. Nomen Ecclesie tum in Scriptura, tum in communi loquendi usu accipi præcipuè tripliciter. 1. pro loco, ubi convenire solent evocati; quo sensu templa nostra vocamus Ecclesias, & Judith 6. v. 21. di-

citur: *Convocatus est omnis populus, & per totam noctem intra Ecclesiam oraverunt.* 2. Pro casu seu congregacione hominum quacunq; tam fidelium quàm infidelium. Sic Psalmista Psal. 149. v. 1. ait: *Laus ejus in Ecclesia Sanctorum.* Et Psal. 25. v. 5. *Odium Ecclesiam malignantium.* 3. Pro casu fidelium tantum, quæ acceptio huic loco propria est, & recepta inter Doctores tam Orthodoxos quàm Heterodoxos multos, quando tractant de Ecclesia. Atque in hoc sensu locutus est Paulus Rom. 16. v. 16. *Salutant vos omnes Ecclesia Christi,* nimirum Ecclesie Particulares; nam

Sciendum 3. Ecclesiam dividi in Universalem & Particularem. *Universalis* est, quæ complectitur omnes omnino fideles totius Mundi, & conflatur ex Ecclesijs particularibus. *Particularis* est pars tantum Ecclesie Universalis, & complectitur fideles unius duntaxat provincie, & loci. Ulterius dividitur Ecclesia in Militantem, Par-

guntem, & Triumphantem. *Militans* est cæcis adæm, a iante in cæcis degentium. *Purgans* est cæcis defunctorum iustorum, qui detinentur in Purgatorio ad aliquod tempus. *Triumphans* est cæcis Sanctorum, qui in cælis iam triumphant cum Christo.

4. Sciendum 4. à Lutheranis & Calvinistis Ecclesiam dividi in Ecclesiam Visibilem, & Invisibilem. *Visibilem* vocant cæcum fidelium, in quo etiam hypocritæ & mali continentur præter veros Fideles, Sanctos, & Electos, qui soli verè & propriè sunt membra Ecclesie; mali autem (juxta Calvinistas reprobi) & hypocritæ juxta ipsos non sunt vera membra Ecclesie, sed tantùm impropiè, eò quòd vera fide interna, sanctitate, & electione destituti sint, quamvis exteriùs eandem cum Sanctis & Electis fidem profiteantur, iisdemque Sacramentis utantur: propter quam externam societatem eos ad Ecclesiam visibilem tantùm pertinere dicunt. *Invisibilem* appellant cæcum verè fidelium, seu Sanctorum, & verè credentium (nam juxta Lutheranos, qui verè credunt, hoc ipso sunt sancti & iusti, scilicet iustitiâ Christi sibi imputatâ) si ve electorum, qui scilicet per fidem internam specialem apprehendunt iustitiam Christi, spiritualiter regenerantur, Spiritu DEI aguntur, & vinculo Spiritus ac interna societate colligantur, qui proinde, cum soli DEO sint noti, à Mundo verò conspici nequeant, Ecclesiam Christi invisibilem constituunt, & dilectam ejus Sponsam, utpote in qua nullus est nisi sanctus & electus. Porro Ecclesiam visibilem vocant etiam

Ecclesiam Externam, & Ecclesiam Peccatorum; Invisibilem verò vocant etiam Internam, & Ecclesiam Electorum. Nomine autem *Electorum* non intelligunt Lutheranos illos, qui absoluto DEI decreto sunt electi seu prædestinati (quod Calvinistæ aiunt) sed verè credentes, interna regeneratione præditos, & fræna non laxantes peccatis, hoc est, Sanctos. Videatur Joan. Gerardus in Academ. Jenensi Professor, & serè præcipuus ex DD. Lutheranis, quem passim modò sequuntur, in LL. Theol. tit. de Ecclesia n. 15. n. 50. & alibi sæpius. Quàm mala autem & coacta sit hæc divisio Protestantium (ex dira enim necessitate eam excogitarunt, ne ostendere debeant, uoi fuerit vera Christi Ecclesia per mille & amplius annos ante Lutherum) patebit ex dicendis tum in hoc, tum in 3. articulo, ex quibus constabit, etiam malos, peccatores, & reprobos esse vera Ecclesie membra & propriè dicta, neque possibilem esse Ecclesiam Christi mere invisibilem, quæ externa fidei professione, sensibili Verbi Divini prædicatione, & visibili Sacramentorum participatione penitus destituta sit, & Mundo incognita. Præter tamen

Sciendum 5. A. Lutheranis & Calvinistis conformiter suæ divisioni sequentem in modum definiri Ecclesiam. Gerardus loc. cit. n. 79. sic ait: *Definimus Ecclesiam, quòd sit Cæcus hominum doctrinam Divinam profitentium, & Sacramentis divinis instituta utentium, in quo Casu sunt sancti, hoc est, verè credentes & electi, quæ sunt vera & viva Ecclesia membra, quæ*

quibus in hac vita mixti sunt non
 deus, sed tamen in doctrina consen-
 tientes, qui ad externam duntaxat
 Ecclesiam societatem pertinent. Con-
 fessio Augustana art. 7. ita definit: Est
 congregatio Sanctorum (Germanica
 editio sic habet: Ein Versammlung
 aller Heiligen / non sine fraude
 Compilatorum, qui in Germanico no-
 luerunt Ecclesiam vocare ein Ver-
 sammlung der Heiligen / utique ne
 offenderent inasuetas novæ definitioni
 aures Germanorum) in qua Evangelium
 pure docetur, & recte administran-
 tur Sacramenta. Art. vero 8. addit:
 Quod in hac vita congregationi San-
 ctorum, & verè credentium multi hy-
 poerita & mali admixti sint. Fere
 eodem modo Ecclesiam describunt
 Calvinistæ in sua Confessione Gallica
 art. 27. apud Maseonium in Conclusio-
 ne Meditata Concordiæ c. 2. Est *Carus*
fidelium, qui in Verbo DEI sequendo,
& pura Religione colenda consentiunt
&c. minime tamen inficiamur, quin
huic hinc hypocrita & reprobi multi sint
permixti. Illi tamen mali & reprobi,
 quos dicunt admixtos esse Ecclesiam, jux-
 ta Lutheranos & Calvinistas non sunt
 vera membra Ecclesiam, sed solum se-
 cundum externam societatem, ut lo-
 quitur Apologia Aug. Conf. hoc est,
 secundum externam professionem Ver-
 bi, & Sacramentorum usum. Aliam
 adhuc definitionem (Ecclesiam nimirum
 Visibilem) asserunt Lutherani in Catechesi
 Lutheri ex Dieterico apud cit. Maseo-
 nium, dum dicunt: *Ecclesia est Carus*
hominum vocatorum visibilis ample-
ctentium Verbum DEI, & rectè usen-

tium Sacramentis. In hac defini-
 tione Ecclesiam includunt omnes, qui
 externis profitentur eandem fidem, &
 iisdem utuntur sacramentis, in prio-
 re excludunt: quidni ergo dicamus,
 eos admittere duas Ecclesias realiter
 distinctas, quarum una sit Invisibilis
 Sanctorum, & formaliter excludat
 improbos, altera Visibilis sit, & eos
 includat! Quod tamen nullatenus pati
 volunt, sed aperte protestatur contra
 Gerardus n. 51. dicens: *Nequaquam*
statuimus duas Ecclesias. unam ve-
ram & internam, alteram nomina-
lem & externam, sed dicimus, Ec-
clesiam unam eandemque, totum sci-
litter Catum Vocatorum, dupliciter
considerari, scilicet respectu vocatio-
nis & externa societatis in fidei pro-
fessione &c. & respectu interioris re-
generationis & interna societatis in
vinculo Spiritus consistentis. Similia
 habet Lomerus in *sermone* Bamer p.
 141. ubi ait, quod Ecclesia visibilis
 & invisibilis non tam sint duæ Ecce-
 siæ, quam diversæ considerationes &
 status ejusdem Ecclesiam.

Sciendum 6. Longè melius à nobis
 poni definitionem Ecclesiam, postquam
 prius confiterit, utrum improbi, pec-
 catores (reprobi) & non iusti, sint ve-
 ra & proprie dicta membra Ecclesiam,
 etiam si careant internis virtutibus fidu-
 ciæ in meritis Christi, charitatis &c. mo-
 do externis profiteantur veram fidem,
 sint baptizati seu renati, & iisdem Sa-
 cramentis utantur cum veris fidelibus,
 debitamque obedientiam præstent Ca-
 piti & Pastori visibili. Quo obstacu-
 lo, quod hic nequiter ponunt Prote-
 stan-

stantes ad complanandam viam Ecclesie sue Invisibili, remoto longè facilius erit accuratam Ecclesie definitionem ponere, & inde etiam colligere, quid sentiendum de Hæreticis tum apertis tum occultis, de Schismaticis, Excommunicatis, & Catechumenis, utrum sint membra Ecclesie, nec ne. Quippe de his, quia nihil adhuc ab Ecclesia decisum est, litigatur etiam inter Catholicos. De illis verò, nimirum de improbis & reprobis, quòd possint esse vera & propriè dicta membra Ecclesie (licet non sint membra viva, vitâ charitate perfectâ) est fidei doctrina, cum qua

7. Dico 1. Etiam peccatores, injusti, improbi, & reprobi sunt vera membra Ecclesie, modò non habeant peccatum infidelitatis. Pro majori intelligentia nostræ assertionis noto ex S. August. & alijs Ecclesie Patribus, atque Doctoribus, ex Bellarm. inò & ex Gerardo Lutherano in LL. Theol. de Ecclesia c. 6. n. 53. quòd Ecclesia sit *corpus vivum*, in quo est quasi anima & corpus; nimirum externa fidei professio & sensibilis usus Sacramentorum sunt quasi corpus, virtutes autem internæ, fides, spes, charitas, aliæque dona supernaturalia sunt quasi anima. Et sicut in corpore vivo aliqua membra magis, aliqua minùs participant vitam, & operationes vitales vel nullas, vel imperfectas exercent, uti ossa, medulla, unguis, capilli, & juxta probabilem sententiam Philosophorum etiam sanguis, qui, quamvis fortè vivat, nullas tamen elicit operationes vitales; quæ tamen imperfecta mem-

bra & partes corporis humani nihilominus sunt vera & propriè dicta membra ac partes, licet minùs participant de vita. Ita etiam in corpore vivo Ecclesie contingit, ut aliqua membra plus vitæ spiritualis participant, & nobiliores operationes spiritus eliciant, utpote vitam perfectam charitatis habentia; aliqua verò minus participant, & vel nullas vel non nisi tenues operationes sanctas eliciant, nimirum solius fidei, dum recipiunt ab Ecclesia & profitentur doctrinam Christianam, in fide proficiunt, & filios etiam spirituales per prædicationem veræ doctrinæ generant. In his itaque membris (secundum charitatem mortuis & aridis) invenitur tamen adhuc aliqua vita, licet non tam perfecta, uti est in Justis, Sanctis, & charitate instructis, invenitur tamen vita fidei & operationes ejus. Rursum sicut in corpore vivo v. g. in homine aliqua membra ac partes necessariò sunt visibiles & externæ, uti caput, oculi, aures &c. aliæ autem partes sunt internæ & non visibiles, uti anima, cor, hepâr, spiritus vitales &c. Ita ubi est vera Ecclesia, seu certus fidelium, debent in ea aliquæ partes necessariò esse externæ & visibiles, uti est prædicatio Verbi Divini & professio fidei externa, item sensibilis perceptio ac distributio Sacramentorum: aliæ autem debent esse internæ & non visibiles Mundo, ut ipsa vera fides, quæ est actus intellectus, spes, charitas, & aliæ virtutes. Quæ tamen virtutes internæ (excepta fortè fide, cum certum non sit, an non heretici solùm interni sint membra Ecclesie) non necessariò insune

omnibus & singulis Ecclesie membris ac partibus; sicut cor, hepar, spiritus vitales &c. non necessario insunt omnibus & singulis membris ac partibus corporis vivi v. g. hominis. Peccatores igitur, injusti, & improbi non desinunt esse vera & proprie dicta membra ac partes Ecclesie, licet non sint membra tam nobilia & perfecta, qualia sunt Sancti & Iusti. Premissa & bene notata hac explicatione & paritate

Probatu assertio 1. ex S. Scriptura, in qua, fatentibus etiam Adversarijs, nominatim Gerardo n. 32. & alibi, consequenter etiam Lomero, qui id satis supponit in der Rettung seines Bruders Gemähl p. 31. In qua, inquam, Ecclesia Christi comparatur 1. *area*. Mat. 3. v. 12. in qua congregantur triticum & palea. 2. *sagens* & *reti*. Mat. 13. v. 47. pisces bonos & malos concludenti. 3. *agro* ibid. v. 24. in quo bonum quidem seminatur semen, sed ab inimico superfeminantur Zizania. 4. *decem Virgibus*, Mat. 25. v. 1. quarum quinque prudentes & quinque fatue. 5. *magne domui* 2. Tim. 2. in qua sunt non solum vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: quædam in honorem, quædam in contumeliam. 6. *corpori* Rom. 12. v. 4. quod habet multa membra, quæ tamen non eundem actum habent, sed diversas operationes. Hæc testimonia Scripturæ tam sunt luculenta, ut nemo refragari possit nisi pervicax. Adhibe hic comparatione deductam n. 7. cum corpore vivo.

Confirmatur 1. Ecclesia Christi etiam comparatur *Civitati* Mat. 5. atqui in Civitate sunt boni & mali cives;

R. P. Pichler Theol. Polemica.

nec ille, qui officium boni civis non facit, eo ipso desinit esse civis, & jure Civitatis privatus est (quamvis malus sit civis) nisi aperte deficiat, vel per sententiam ejiciatur. 2. *Arca Noë* Gen. 6. & 7. in qua omnis generis animalia continebantur, munda & immunda. 3. *Corpori*, 1. Cor. 12. in quo varia membra varias habent gratias & Charismata, & quidem aliqua tantum fidei: *alteri fides in eodem spiritu.*

Confirmatur 2. Gratis requiritur plus ad verum fidelem, quam Paulus requisivit Gal. 3. v. 26. dicens: *Omnes enim Filij DEI estis per fidem, que est in Christo JESU. Quisunque enim in Christo baptizatus estis, Christum induistis.* Et 1. Cor. 12. *Omnes nos in unum corpus baptizati sumus.* Qui igitur Christum proficetur per fidem, & baptizatus est, Christi Corporis membrum & fidelis efficitur. Quamquam alibi requiratur etiam Charitas, sine qua nec Baptismus nec fides sufficit, ad salutem, & ut aliquis sit *dilectus* Filius Dei. Ad hoc autem, ut aliquis simpliciter dicatur Filius Dei, aut Christum induisse, non requiritur justitia, Charitas, & Sanctitas; cum utique non omnes Galatæ fuerint sancti, quamquam omnes dicantur Filij Dei, & Christum induiti.

Confirmatur 3. Ex Corinthijs unus in talem fornicationem lapsus est, ut etiam haberet uxorem patris 1. Cor. 5. & tamen fuit adhuc membrum Ecclesie, quia Apostolus eum iussit expelli per excommunicationem, dicens: *Ut collatur de medio vestrum v. 2. Cum ejusmodi nec cibum sumere. quid enim*

S

animi mibi de ijs, qui foris sunt, iudicare? v. 22. ergo gravissimi peccatores, modò non sint excommunicati & exclusi à cætu fidelium, sunt adhuc membra veræ Ecclesiæ. Sic pariter in antiqua Lege erant gravissimi peccatores, & tamen non legimus, quòd à Moysè, Samuele, & alijs Prophetis ac Justis fuerint separati à populo fidei, & exclusi à Templo, Altari, Sacrificio, & ijs rebus, quæ spectant ad Religionem.

Confirmatur 4. D. Petrus præcipit obedire Præpositis, etiam malis & dycolis 1. Petri 2. v. 18. Et Christi iussit servare & facere, quacunque dixerint, Mat. 23. v. 3. Atqui non decet, ut vera Ecclesiæ membra obediant ijs, qui non sunt de Ecclesiâ: ergo Præpositi mali sunt de Ecclesiâ. Et quis dicat, quòd Prelati Ecclesiæ, si peccent, uti in tanta infirmitate primum est, statim desinant esse in Ecclesiâ, & sic desinant esse Prelati Ecclesiæ, consequenter nemo sit obligatus ad ijs parendum? Quanta hæc foret confusio in Ecclesiâ Christi! quam Christus utique velle non potuit.

9. Probatur 2. ex communi atque constanti sensu fidelium, qui à temporibus Apostolorum usque ad nostra semper habuerunt pro fidelibus & veris Ecclesiæ membris illos omnes, qui fuerunt baptizati, nullique adhaerebant sectæ & novitati, nullo habito discrimine inter bonos & malos. Atque congregatio ex his utrisque sine discrimine ad sanctitatem, quæ exterius cognosci non potest, non solum ab ipsis Christianis censebatur esse Ecclesiâ Christi, verum etiam à non Christianis

& persecutoribus Ecclesiæ, qui eos duntaxat persequuntur, qui baptizati profitebantur Christum & doctrinam Catholicæ fidei, non attendentes an boni vel mali essent. Id quod hodie experimur à Sectarijs, qui nos Catholicos odisse solent propter solam fidem diversam, nec curant, an moribus boni vel mali simus.

Confirmatur ex PP. sensu, ex quibus brevitate causâ solummodo duos producam, S. Hieronymum, & S. Augustinum, qui etiam apud prudentiores Adversarios in magna sunt auctoritate. S. Hieron. in c. 1. ep. ad Eph. pronuntiat: *Omnes Sancti fideles, non omnes fideles sancti.* Cùm verò Bellarminus putet, Commentaria illa in omnes Epistolas S. Pauli non esse S. Hieronymi, quamvis inter illius opera tom. 8. reperiantur, subjungo alium textum ejusdem sancti Doctoris, quem habet in commentario certo & indubitato in idem Caput 1. ad Eph. in ro. 6. ubi sic in eundem sensum commentatur: *sunt quippe plures fideles, sed non in Christo Jesu. Quo modo enim caput plurima sibi habet membra subjecta, è quibus sunt nonnulla vitiosa & debilia; ita & Dominus noster Jesus Christus, cùm sit caput Ecclesiæ, habet membra eos omnes, qui in Ecclesiâ congregantur, tam sanctos videlicet quam peccatores sed sanctos voluntate, peccatores verò sibi necessitate subjectos. Atque ita fit, ut etiam inimici subjecti sint pedibus ejus.* Et in Dial. advers. Luciferian. *Arca Noë Ecclesiâ typus fuit &c. ut in illa omnium animalium genera, ita & in hæc*

hae universarum & gentium & morum homines sunt &c. iusti & peccatores, id est, vasa aurea & argentea, lignea & fictilia. S. Augustinus vero tract. 6. in Joan. circa medium ita docet: Nos fatemur, in Ecclesia Catholica & bonos & malos esse, sed tanquam grana & paleas. Quid clarius in rem nostram & terminis magis expressivis dici possit, non video. Dein in Brevic. Collationis cum Donatistis collat. tert. dici c. 8. & 9. sic narrat, & simul mentem suam explicat: Donatista (sicut nunc Lutherani faciunt) prolatis multis testimonijs Divinarum Scripturarum, quod Ecclesia DEI non cum malorum hominum commixtione futura praedicta sit, ostendere tentaverunt. Tamen postea, cum ad Evangelicam similitudinem venissent, quam Catholici in mandato suo posuerant, de retibus in mare missis, quibus congregari dixit Dominus omnia generapiscium, & bonos & malos in littore, hoc est, in fine saeculi separari: etiam ipsi fassi sunt, in Ecclesia esse permixtos saltem occultos malos. Et infra: Ipse (Cyprianus sic intellexit, sic scripsit, quemadmodum ea Catholici in suo Mandato posuerunt: quod & dominus Judam ad exemplum malorum in Ecclesia tolerandorum perculerit; & Paulus eos, qui Christum per invidiam annuntiabant, non extra sed intra Ecclesiam sustinuerit. Rursus: sic ostendentes (Catholici) Divina testimonia consonare, uti & illa, quibus commendaretur Ecclesia cum malorum commixtione, hoc tempus ejus significarent, qualis est in presenti saeculo, & illa testimonia, quibus com-

mendatur, non habere commixtos malos, illud ejus tempus significarent, qualis in aeternum venturo saeculo futura est: sicut nunc mortalis est, id est, ex mortalibus hominibus constat, tunc autem immortalis erit, quando in ea nemo morietur. Denique l. 4. contra Cresconium Grammaticum (ut alios quam plurimos textus praeferam) c. 59. sic ait: frumenta sola in horrea recondentur, nunc Ecclesia tanquam area cum palea trituratur. Hoc est, quod vos urget ac premit, & nisi corrigamini, exstinguit. Capite vobis hoc o Lutherani & Calvinista!

Probatum 3. ex ratione. Si solum iusti & electi sunt in Ecclesia, tunc dantur duae Ecclesiae Christi omnino diversae, quarum una sit vera & invisibilis, altera apparens tantum & visibilis, consistens in malis, hypocritis, & non electis: sed hoc est contra Scripturam, Symbolum Apostolorum, Concilia, Patres &c. qui tantum loquuntur de una Christi Ecclesia in terris adhuc militante, imò & contra Adversarios, uti vidimus sciendo 5. ergo. M. P. Vel Ecclesia invisibilis, constans ex meris Justis & Sanctis, est tota Christi Ecclesia, vel tantum pars? Si tota: admittitur duplex Christi Ecclesia, quia praeter hanc datur alia, quam vocant visibilem Ecclesiam, complectens simul peccatores, injustos, hypocritas, ceteri illi, in quo existunt iusti & sancti fidem internam exterius profiterentes, sociatos, & immixtos, quam Ecclesiam honorant etiam titulo Ecclesia Christi, quantumvis peccatores

cores simul cum sanctis complexam, compulsi à Scriptura, quæ Ecclesiam Christi comparat aræ congreganti triticum & paleas &c. Imò admittunt specialem definitionem Ecclesiæ visibilis, ut constat ex n. 5. Si verò dicant, quòd Ecclesia invisibilis Sanctorum sit tantum pars Ecclesiæ Christi, habemus intentum; altera enim pars erit Ecclesia visibilis, constans ex justis & peccatoribus eandem fidem profitentibus; & sic tam peccatores quam sancti erunt partes, seu membra Ecclesiæ constitutiva.

Confirmatur. Si soli boni & justus sunt in & de Ecclesia, sequitur 1. Neminem posse scire, ubi & quænam sit vera Christi Ecclesia; quia nemo scire potest certò, ubi & quinam determinatè sint revera boni, justus, & sancti. Sequitur 2. Frustra Christum instituisse Pœnitentiam, quia instituit pro ijs, qui sunt membra Ecclesiæ: nemo autem juxta Adversarios est Ecclesiæ membrum, nisi sit justus & sanctus: hujusmodi autem non opus habent pœnitentiã.

2. Probatur 4. ad hominem. Si soli Justus & Sanctus sunt vera membra Ecclesiæ Christi, tunc nullus Lutheranus est in & de Ecclesia Christi, seu verum membrum: sed Consequens admittere renuunt Lutherani: ergo nec Antecedens debent admittere. M. P. Nullus Lutheranus est justus & sanctus: ergo. A. P. Juxta Lutheranorum principia, quæ refert & sequitur etiam M. Lomer Præco Augustanus in seiner fortgesetzten Abfertigung p. 19. 20. 123. 125. 126. 230. 265. 288.

406. Item 217. 429. 430. omnes, etiam Renati, sunt peccatores, tum propter peccatum originale, quod semper manet, tum propter actualia, quæ committuntur constanter etiam ab infantibus, fatuis, dormientibus, per motus concupiscentiæ etiam involuntarios, & indeliberatos, item per omnia opera etiam pia, quia juxta ipsos, sunt semper peccaminosa, & si DEUS secundum negotem ea judicare velit, æternò supplicio inferni digna; cum mandata DEI perfecte observari non possint, & negatio hujus perfecte observationis, quam DEUS exigit in se diligendo, & in vitandis concupiscentiæ motibus, sit ex se peccatum mortale; nam juxta Lutheranos omnia peccata sunt ex natura sua mortifera, & æternò gehennæ supplicio digna, etiamsi homo careat libertate arbitrij ad faciendum actum bonum spiritualem, & ad vitandum malum. Cum igitur juxta hanc doctrinam Lutheranorum omnes homines sint peccatores, injusti, æterna damnatione digni, quia semper peccant; quod etiam ex Scriptura probare volunt, quæ dicit: *in multis offendimus omnes.* Jac. 3. v. 2. *Septies enim cædet justus.* Prov. 24. 16. *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus.* 1. Jo. 1. v. 8. Et quis est ex Lutheranis, qui utpote cupiditatibus carnalibus & terrenis implicatus, non quotidie imò singulis ferè momentis peccet cogitationibus vanis, carnalibus, invidis, vindicativis &c. verbis otiosis, scurrilibus, charitatem proximi ledentibus &c. sensuum oblectamentis, torpore in servitio & dilectio.

tionē DEI &c. ? Cū igitur, inquam, omnes Lutherani sint peccatores, & quidem inferno digni juxta propria dogmata; nullus ex eis erit verum membrum Ecclesiæ Christi, & consequenter nullus salvandus.

12. Dices 1. quamvis omnes sint peccatores, non tamen omnes sunt injusti, impij &c. præcisè peccatores sunt & dici possunt omnes, quia omnes habent peccatum, illud tamen non omnes permittunt regnare in suo mortali corpore; e contra qui faciunt peccatum, & iniquitatem operantur (nimirum deliberatè & deditâ operâ) illi peccatum in se regnare sinunt, & ideo sunt impij, injusti &c. Isti non sunt de Ecclesiâ, quamvis sint illi, qui præcisè habent peccatum. R. habere peccatum (nondum pœnitentiâ deletum & sublatum) constituit animam æquè peccatricem & injustam, ac operari & facere peccatum: nec aliter differunt, quàm quod in uno casu peccatum actu committatur, in altero autem jam sit antea commissum: utriusque dormiens post commissum peccatum furti vel adulterij manet injustus, impius &c. etsi actu non suretur &c. modo prius per pœnitentiâ non deleverit istud peccatum: juxta Adversarios autem nunquam deletur vel tollitur ullum peccatum per pœnitentiâ, sed tantum tegitur: ergo semper adest peccatum & iniquitas, quæ non potest non displicere Deo, ubicunque est, nec esse ignota: nunquid odio est Deo impius & impietas ejus? Sap. 14. Deinde nunquam non operantur peccatum Lutherani, si non committendo

aliquid contra legem Dei; & ex passione concupiscentiæ, saltem omittendo, ad quod obligat Lex æterna. At non liberè & deliberatè, replicabis. Datur ergo libertas ad peccandum? ergo etiam ad non peccandum (quod alibi totis viribus negatis) nam liberè & deliberatè peccare est ita peccare, ut aliquis posset non peccare.

Dices 2. Lutheranos justificari & resurgere à peccatis per fidem in Christum. Sed contra est 1. Quia non possunt credere, ut oportet, in Christum, utpote carentes libero arbitrio in rebus spiritualibus internis. Lomer p. 217. DEUS autem non remittit peccatum, nec justificationem operatur in homine, nisi homo se prius convertat ad DEUM per pœnitentiâ juxta illud: *Convertimini ad me, & convertar ad vos.* Zach. 1. v. 3. *Si conversi egerint pœnitentiâ, propitiave peccato populi tui.* 2. Paral. 6. v. 24. 25. 2. Quia non possunt amare DEUM, ut oportet, ex eadem ratione: fides autem sine charitate nihil prodest. 1. Cor. 13. v. 2. 3. *Et fides sine operibus mortua est.* Jac. 2. v. 29. Item nunquam potest amari DEUS, quantum amari se præcipit, juxta Lutheranos, & sic in omni dilectione peccant; quomodo ergo per & cum actu peccaminolo ex peccatoribus fient justii? 3. Quia sine pœnitentiâ non dimittitur peccatum, nec homo peccator sine illa fit justus: *Nisi pœnitentiâ habueritis, omnes similiter peribitis.* Luc. 13. v. 3. 5. Atqui in sola fide non consistit pœnitentiâ, quæ essentialiter involvit dolorem & detestationem peccati. 4.

Quia etiam si per solum fidem (quod tamen est impossibile juxta presens Dei Decretum) resurgerent, mox iterum relaberentur, & sic raris essent vera Ecclesiae membra, & quamvis per unum vel alterum momentum essent, mox iterum desinerent, & extra Ecclesiam morerentur, aeterna damnatione digni serè semper, nisi morerentur cum actu fidei, seu in ipso actu fidei.

Advertere hic placet consensionem, quae Lutheranis hac in parte intercedit cum Novatianis & Donatistis, pridem ab Ecclesia damnatis, quos & ipsi Lutherani pro Haereticis habent. *Novatiani*, ut tradit Bellarm. l. 3. de Eccl. Milit. c. 2. in suo coetu omnes peccatores retinebant ijs exceptis, qui lapsi fuissent circa fidem: at qui Lutherani idem faciunt, dum docent, nullum peccatum excludere ab Ecclesia, nisi peccatum infidelitatis, eò quod omne peccatum deliberatè admissum tollat fidem; caetera autem peccata *infirmittatis*, ut vocant, nihil obesse. Dein *Donatista* iisdem argumentis impugnabant Catholicos, ut patet ex breviculo collationis cum Donatistis collat. tert. dici apud S. August. quibus hodie Catholicos impugnant Lutherani. Vid. n. 10.

13. Dico 2. Ecclesia Christi rectè definiti potest hoc modo: *est Cetus vocatorum ad justitiam & salutem acquirendam per puram Verbi predicationem & fidem, legitimèque Sacramentorum usum, sub regimine Pastorum à Christo institutorum.* Ita P. Vitus Erbmann in suis Trophæis Troph. 1. Juxta mentem & communem sensum Theologorum Catholicorum.

Quippe ipsa & in essentialibus convenit hæc definitio cum Bellarmini, qui sic definit: *Est Cetus omnium ejusdem Christiane fidei professione, ac eorundem Sacramentorum Communionem colligatus sub regimine unius Christi in terris Vicarij, seu Romani Pontificis.* Item eum definitione, quam tradunt DD. à Wallenburch de Unit. Eccl. l. 1. cap. 1. *Est Congregatio hominum à Deo per Evangelicam doctrinam convocatorum, veram fidem Christianam sub legitimorum Pastorum regimine profitentium.* Idem exprimere volunt alij paucioribus verbis, dicentes: *Est Congregatio omnium Christi fidelium: Cetus fidelium &c.* In Scripturis autem appellatur Corpus Christi, Sponsa Christi, Regnum caelorum, Civitas Dei, Domus Dei, Vineam Domini, Amica Christi, Hortus conclusus, Paradisus, Arca Noë, Ager, Granum synapis, Tacfarus, Sagena &c.

Colliges nunc ex dictis 1. Vera Ecclesiae membra esse omnes & solos, qui pura fidei professione ac debito Sacramentorum usu sub uno Pastore visibili, Christi vicario, Romano Pontifice non solum Deo, sed & hominibus innorescunt, sive deinde sint sancti & justi, sive peccatores aut reprobi. Econtra Ecclesiae membra non esse, qui non profitentur purè & integrè fidem Christi, nec Sacramento Baptismi initiati sunt, nec alijs Sacramentis à Christo institutis utuntur, nec Christi Vicarium, Universalem Pastorem, qui est Romanus Pontifex, agnoscunt, nec obediunt eidem. Unde membra Ecclesiae

certò non sunt infideles omnes, seu non baptizati, uti *Gentiles, Judaei, Turcae*. Item *Heretici, saltem aperti, Apostatae, & Schismatici* non purè tales, sed qui simul, ut ordinariè fit, habent errorem in fide cum pertinacia. Si verò sint purè *Schismatici*, hoc est, præcisè inobedientes legitimo Pastori citra errorem in aliquo fidei articulo, probabilius sunt membra Ecclesiae, sicut civis inobediens suo Magistratui manet adhuc civis.

15. Quid autem sentiendum de Hereticis occultis, Excommunicatis, & Catechumenis, variant Doctores, etiam Catholici. *Hereticos occultos* simpliciter excludit Turcremata & alij apud Tannerum, non excludit Bellarminus & alij, utriusque non sine probabili ratione. Fortè sic conciliantur: Heretici occultis apparenter & in foro externo sunt in Ecclesia, realiter & in foro conscientiae sunt extra. Id certum est, quòd Praelati, si sint occultis heretici, retineant suam jurisdictionem in bonum Ecclesiae; non enim in moralibus necesse est, ut ille, qui caput est (praesertim si non sit sermo de supremo Capite) sit etiam membrum, & qui praest, etiam fidem interius habeat; nam similitudo Capitis respectu Ecclesiae non procedit in omnibus, sed solum quoad dignitatem, potestatem, & praeminentiam. Neque Christus fuit membrum Ecclesiae, nec fidem habere potuit, & tamen fuit Caput Ecclesiae olim visibile, nunc invisibile. *Excommunicati*, si non habeant errorem in fide, probabiliter sunt membra Ecclesiae ab-

solute, licet secundum quid, nempe secundum communionem cum fidelibus in bonis operibus & Sacramentorum participatione, sint ad tempus, donec resipiscant, relecti; excommunicatio enim est poena Medicinalis: sicut autem medicina corporalis non remouet membrum à corpore omnino, sed affligit, ut sanet; ita hæc medicina spiritalis. *Catechumeni* denique, qui quidem iam profitentur fidem Christi, nondum tamen baptizati sint, sed Baptismum adhuc desiderant, possunt dici esse membra Ecclesiae in voto, & secundum quid, non tamen actu, absolute, & complete.

Colliges 2. Quid sentiendum de definitionibus Ecclesiae, & de visionibus ejusdem in visibilem & invisibilem, quas supra adduximus ex Lutherano- rum & Calvinistarum libris Symbolicis & Doctoribus. Quippe Ecclesia non solum complectitur Sanctos & Electos, sed etiam vocatos tantum, peccatores, improbos, & reprobos, si veram fidem retineant & profiteantur &c. Ecclesia autem invisibilis soli DEO cognita implicat, cum essentialiter requiratur fidei professio & Sacramentorum sensibilis usus, ac agnitio visibilis Christi Vicarij, quem sua Ecclesiae Christus constituit; cum ejus Ecclesia sit Regnum, Domus, Navis, Civitas &c. sed illa non sunt bene constituta sine Rectore, Patrefamilias, Navarcho, Governatore &c.

Colliges 3. Nostram Ecclesiae definitionem etiam convenire Ecclesiae Veteris Testamenti, seu Synagoga, quae proinde essentialiter non differt ab Ecclesia Christi, sed tantum accidentaliter,

ter, quia tunc in venturum, nunc vero in presentem creditur Christum Mundi Messiam, & presente figurato cessarunt figura; quia omnia, quae nunc creduntur, jam tum credita sunt implicite & generaliter, licet non distincte & explicitè, utpote nondum ita distinctè revelata. Propter majorem hanc Divinorum Mysteriorum revelationem & lucem Evangelicam, propter pauciora & nobiliora praecepta, propter abundantiores gratias, quas habemus

ex praesentia Christi, propter efficaciora & sanctiora Sacramenta clarior, facilius, nobilior, estimabilior, & sanctior est Ecclesia Christi, quam Ecclesia Judaica, quae propterea communiter non Ecclesia, sed Synagoga appellari consuevit; eum Synagoga significet *Congregationem* tantum, quae ex se hominibus & bestiis congruere potest, Ecclesia autem significet *Evocationem*, evocari autem solis hominibus proprium sit, ut notat Bellarminus.

Solvuntur Objectiones.

18. **O**B. 1. Ecclesia in Scripturis & Symbolis dicitur *sancta, tota pulchra, non habens maculam & rugam, redempta à Christo, vivificata, acta à Spiritu S. &c.* Sed haec praedicata honorifica non possunt convenire toti multitudini Christianam fidem profitenti, sed solum justis, sanctis, & electis: ergo Ecclesia non est congregatio omnium, tam peccatorum, quam sanctorum & justorum, sed solummodo sanctorum.

R. 1. N. m. vel dist. Non possunt convenire toti multitudini denominative sumptae. N. m. formaliter sumptae, ita ut singulis membris seorsum conveniant. C. m. Etiam si haec praedicata tantum aliquibus & principibus membris Ecclesiae conveniant formaliter & inhaesive, tamen rectè dicuntur de tota Ecclesia: Sic totus exercitus rectè denominatur & dicitur gloriosus, victoriosus, fortis, licet in eo sint multi ignavi, imbelles, & ingens lixarum grex: Sic

totum regnum rectè denominatur & dicitur opulentum, licet multos habeat paupertate pressos: Sic tota civitas rectè denominatur optimè ordinata, prudens, laboriosa, negotiosa &c. licet in ea sint mali, turbulenti, pigri &c. scilicet denominatio sit vel à potiore numero, vel à praesentia praecipuorum membrorum. Sancti autem & justis sunt praecipua Ecclesiae membra. R. 2. Dist. aliter m. haec praedicata (esse *sanctam, totam pulchram &c.*) non conveniunt Ecclesiae ratione singulorum membrorum. C. m. Ratione quorundam. N. m. Dein conveniunt ipsi ratione Auctoris, doctrinae, finis, mediolorum, praecceptorum, Sacramentorum, quae omnia ex toto sancta sunt, immaculata, pulchra, & sine ruga. R. 3. Hoc argumento posse optimè pro se uti, siquid valeat. 1. Pelagianos & Anabaptistas, juxta quos Ecclesia est *Congregatio perfectorum*. 2. Calvinistas, juxta quos Ecclesia est *Congregatio sanctorum*.
Pra-

Predestinatorum, seu absoluto DEI decreto electorum; quod Lutherani nec volunt nec possunt admittere. 3. Novatianos & Donatistas juxta dicta n. 12.

19. Ob. 2. Ecclesia est Corpus Christi mysticum: ergo sicut ad verum membrum corporis humani requiritur, ut animetur & regatur à spiritu, ita etiam ad verum membrum Ecclesie requiritur, ut animetur à Spiritu S. & vivum sit vera fide & sanctitate. 2. Una & eadem manus non potest esse membrum duorum corporum: ergo neque idem homo potest esse membrum Christi Corporis propter fidem, & diaboli propter improbos mores. 3. Ecclesia est ædificata super petram: sed impij non sunt ædificati super petram, sed super arenam. 4. Non habebit DEUM Patrem, qui Ecclesiam non habet Matrem: ergo vice versa non habebit Ecclesiam Matrem, qui DEUM non habet Patrem: sed impij DEUM non habent Patrem. 5. *Qui Spiritum Christi non habet, hic non est ejus.* Rom. 8. Sed impij non habeant Spiritum Christi, scilicet Spiritum charitatis &c. ergo.

R. ad 1. Sicut in corpore physico humano aliqua partes habent vitam perfectam, uti cerebrum, aliæ minus perfectam, uti ossa, ungues, capilli, & aliæ probabiliter nullam, uti sanguis & reliqui tres humores, quæ tamen omnia nihilominus membra vera & partes integrantes sunt humani corporis: ita etiam aliqui fideles habent vitam valde perfectam, nimirum eximia charitatis in DEUM & homines, alij minus perfectam, nimirum gratia sanctificantis sal-

R. P. Pichler Theol. Polemica,

tem, vi cuius sunt justii, alij nimirum peccatores imperfectam, nempe fidei tantum, & externam illius professionem; & per hanc vitam recipiunt alimenta doctrinae Christianæ, in fide possunt proficere, & alios etiam fideles generare; nam & per hæc membra potest operari Spiritus S. tanquam per instrumenta utilia, licet aliquo modo, nimirum quoad charitatem & gratiam, mortua sint. Ad 2. D. A. non potest esse membrum duorum corporum Physicum. C. A. Morale. N. A. alias Job non potuisset dicere: *Oculus fui cæcus, & pes claudus.* Job. 29. v. 15. Sic idem homo potest esse membrum duarum communitatum, Congregationum &c. Ad 3. D. m. Sed impij non sunt ædificati super petram, ratione morum C. m. Ratione fidei N. m. Ad 4. ex varijs titulis potest aliquis dici filius, & inter hos est etiam titulus doctrinae: ergo qui veram fidei doctrinam profitentur, sunt filij Patris æterni, licet sint peccatores, & non sint filij dilecti quoad mores. Ad 5. Impij, si verè credant & fidem profiteantur, habent Spiritum Christi aliquo modo, & aliquam vitam, licet non habeant vitam perfectam, & Spiritum charitatis.

Ob. 3. ex PP. Clemens Rom. ep. 1. 20. ad Jacob. frat. Dom. ait: *Sponsam Christi dico omnem Ecclesiam, id est, congregationem credentium, quæ si pudica fuerit inventa à Sponso suo, ingentibus ab eo donis & muneribus honorabitur &c. Si verò Sponsa hæc reperta fuerit commaculata peccatis, ipsa quidem tanquam indigna trahetur à regalibus thoris.* Clemens Alexand. Strom. l. 7.

T

l. 7. non enim nunc locum, sed electo-
rum congregationem appello. Et circa
finem: Ex ijs, quae praedicta sunt, ma-
nifestum esse existimo, unam esse veram
Ecclesiam, eam, quae verè est antiqua,
in cuius catalogum referuntur ij, qui
sunt iusti secundum propositum. Et
infra: per unum Dominum congregat
eos, qui sunt iam ordinati, quos prae-
destinavit Deus, cum eos iustos futuros
cognovisset ante mundi constitutionem.
Cyprianus de Simplicitat. Praetor. Ec-
clesia spiritu animamur, adulterari
non potest Sponsa Christi, incorrupta
est, & pudica. Pacianus ep. 3. ad Sym-
pron. peccator & penitens non est Ec-
clesiae macula; quia quamdiu peccat &
non penitet, extra Ecclesiam constitu-
tus est. Ambrosius Orat. in Auxent. de
Basilicis tradend. Non lex Ecclesiam
congregavit, sed fides Christi, lex e-
nim non est ex fide, iustus autem ex fide
vivit. Hieron. ep. ad Rusticum, quae
incipit. quod ignotus Sec. Eos plan-
ge, qui per scelera atque peccata egre-
diuntur de Ecclesia, & nolunt ultra re-
verti ad eam damnatione victorum.
Chrysost. serm. in Joseph de continen-
tia. Audent fidelium quidam abscin-
dere se à Christo, & se jungere me erri-
sibus. Augustinus de salutaribus do-
cumentis c. 52. quamvis diversa mem-
bra diversa habeant officia, si charita-
tis tamen unitate teneantur, omnia
membra tunc merebuntur ire post ca-
put. Et infra: caveamus, & per omnia
caveamus, ne per invidiam, odium,
detractionem, iram, & rixam, à ca-
pite nostro Domino IESU Christo prae-
sidamur. Item: cum patitur aliquis

tribulationem &c. si dolemus pro illo &
compatimur, quantum possumus, in
corpore Ecclesiae constituti sumus. Ex
l. 2. contra Crescon. Grammat. propter
malam corruptamque conscientiam
damnati à Christo iam in corpore Chri-
sti non sunt, quod est Ecclesia, quoni-
am non potest habere Christus membra
damnata &c. Omnia quippe ista mon-
stra, absit omnino, ut in membris illius
columba unica computentur, absint,
ut intrare possint limites horti conclu-
si. Gregor. M. in Exposit. Moral. l. 13.
c. 4. membra ergo Ecclesiae ad nihilum
rediguntur, quando ex imitatione pra-
vorum in hoc mundo crescentium infir-
mi quique deteriori infirmantur. Vi-
dentes etenim felicitatem malorum sa-
pe ab ipso fidei statu delabuntur &c.
Hos & similes textus, praesertim ex S.
Augustino coaccervant & corradunt plu-
rimos Lutherani, sed irrito profus
molimine: Siquidem

Pro responsione notandum 1. hu-
jusmodi textus saepe Catholicis favere.
2. non raro servire Calvinistis magis
quam Lutheranis. 3. frequenter sub-
dole citari, verbis quibusdam, ad rem
pertinentibus, omisiss &c. 4. subin-
telligendos esse de tota Ecclesia col-
lective sumpta, quae necessariò est &
dicitur sancta, quamvis non totaliter,
& in singulis membris. 5. intelligendos
de ijs, qui moribus & vita ratione
non implent opus fidei 2. Thess. 1. &
pravis factis deficiunt à vocatione sua,
dum non tales exhibent mores, quos
fidei, quam profitentur, doctrina exi-
git: tales enim quamvis participant
essentialem formam Ecclesiae, non ta-
men

men participant ornamenta & dotes, quibus illa resulget, & sub hac formalitate rectè negantur esse de Ecclesia, quamvis sint in Ecclesia, cum magis ei officiant, quàm profint. 5. & ideo sæpe intelligendos potius de fine, ad quem ordinati sunt fideles & vera membra Ecclesiæ, quàm de forma illius essentiali. 6. vel intelligendos de Ecclesia Triumphante, vel olim futura in Cælis. 7. vel de Unitate pacis, Charitate, Sanctitate Ecclesiæ, non de Forma constitutiva. 8. vel denique de peccatoribus non quibuscunque, quos excludunt ab Ecclesia, sed lapsis in hæresim vel infidelitatis peccatum. In his 8. fontibus semper invenire & haurire poteris unam vel plures responsiones sufficientissimas ad Patrum dicta, quæ videntur nobis contraria. Adde, quòd plerique textus, uti & reliqua Lutheranorum argumenta, si aliquid probarent, etiam pro Pelagianis, qui dicunt, Ecclesiam esse *catum perfectorum*, vel pro Calvinistis, qui dicunt, esse *catum Prædestinatorum*, probarent, adeoque in his adversus Lutheranos retorqueri possent solvenda.

In specie ad allatos textus R. sic. *S. Clemens Rom.* favet magis quàm præjudicat Catholicis, tum quòd Ecclesiam vocet congregationem *Credentium*, non *Sanctorum*, ut Lutherani definiunt, tum quòd vocet *Sponsam*, etiam peccatis commaculatam: quòd autem punienda sit propter peccata, libenter confitemur. *Clemens Rom.* longè magis Calvinistis, quàm Lutheranis favere videtur, ut patet ex verbis *electorum, justis secundum proposi-*
R. P. Pichler Theol. Polemica.

tum, quos prædestinavit DEUS &c. Nobis non obstat, quia fatemur, omnes prædestinatos spectare ad Ecclesiam Christi saltè aliquando, quia quos prædestinavit, hos & vocavit: sed non tantùm eos vocavit in Ecclesiam, quos prædestinavit. Dein notent Adversarij, unam Ecclesiam esse veram, & quidem illam, quæ *verè est antiqua*, & considerent, Ecclesiam suam non esse verè antiquam, cum ante 200. annos nullus uspiam hominum in omnibus talem doctrinam fidei professus sit aut docuerit, qualem ipsi. *S. Cyprianus* loquitur de tota Ecclesia totaliter sumpta, quam nos adulterari, & in errores fidei aut gravia peccata labi non posse fatemur, quin & totis viribus contendimus. *Pacianus* fraudulenter citatur, nam verba, quæ ad rem maxime faciunt, omittuntur, nimirum ista: *Ecclesia est non habens maculam neque rugam, hoc est, hæreses non habens &c.* Patet ex his, quos intelligat peccatores, nempe hæreticos, quos & nos pro membris Ecclesiæ non habemus. *S. Ambrosius* est pro nobis, si enim Fides congregavit Ecclesiam, non Lex; membrum Ecclesiæ erit, qui habet fidem, sive deïn servet legem sive non servet, hoc est, justus sit seu peccator: justus ex fide vivit, quamvis non solâ. *S. Hieronymus* eatenus verum dicit, quatenus peccatores egrediuntur de Ecclesia Triumphante, & excidunt sine fidelibus præstituto; de Militante enim non egrediuntur, per quodlibet peccatum, nec amittunt formam essentialiter constitutivam verorum fidelium,

nempe fidem. Quid sentiat S. Hieron. vidimus supra n. 10. quibus clarissimis textibus non præjudicare debet alius in speciem contrarius, sed explicandus est ad illos, ut evitetur contradictio. S. Chrysostomus rectè reprehendit illos, qui per peccata sua se abscindunt à charitate, & sanctitate Christi, qui ejus servicio se subtrahunt serviendo peccatis luxuriæ, & sic à Christo tanquam *sine suo* separantur, non tamen à Christo tanquam *capite Ecclesie*. S. Augustinus, cujus mentem evidentissimè à se ipso explicatam supra vidimus n. 10. hic loquitur de separatione, quæ fit per lesionem charitatis, qua præciduntur crudeliter in proximum à corpore Ecclesie ut dono. & dote charitatis ornata, non simpliciter sumptæ. Quod scribit ad Cresconium Grammat. intelligendum est de hereticis occultis, ut apparet ex precedentibus, dum S. August. allegat illud Christi Jo. 3. *qui non credit, jam judicatus est &c.* Dein intelligi potest de Ecclesia Triumphante; nam utique ibi non possunt cum Christo esse membra *damaata*, ubi unica columba jam fuerit translata in Hortum Conclusum Cœlestis Paradisi. S. Gregorius, ut alias responsiones dissimulem, manifestè loquitur de lapsis in peccatum infidelitatis, ut patet ex ultimis verbis: hujusmodi autem etiam nos excludimus ab Ecclesie corpore.

21. Ob. 4. iterum ex Scriptura, de qua more solito cumulant textus, crinibus etiam attractos, ut multitudine obruant legentem, & vel numero (cum efficaciam nequeant) opinioni suæ auctoritatem

saltem apparenter concilient. Ad Rom. 12. v. 4. & 5. dicitur: *sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, ita multi unum corpus sumus (in Christo)*. Idem Paulus 1. Cor. 6. ait: *nescitis, quoniam corpora vestra membra sunt Christi? tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? An nescitis, quoniam qui adheret meretrici, unum corpus efficitur? Qui autem adheret (adglutinatur) Domino, unus spiritus est.* 1. Tim. 3. v. 15. *Ecclesia est domus DEI, columna & firmamentum veritatis.* Item in Canticis vocatur *Soror, Sponsa, Amica* Christi. Et Christus in Evangel. Jo. 15. *omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum &c.* Hi textus sunt, qui plus cæteris habent apparentiæ; nam alij adhuc minus huc quædeant. Quis autem non videt, nec istos vel à longe comparandos ijs in claritate, quos supra pro nostra sententia ex SS. Litteris adduximus. Ex primo non video, qualis conclusio pro Adversarijs deduci possit contra nos: etiam si corpus sit *unum*, tamen membra sunt diversa, & diversas operationes vitales, modo & non vitales elicientia, quod indicat ipse Paulus, dicens, *omnia membra non eundem actum habent.* Ad 2. Qui meretrici jungitur, tollit quidem & aufert Christo, quod ipsi debet, nempe conjunctionem per charitatem, & ideo efficitur membrum quoad vitam Charitatis mortuum, non verò quoad vitam fidei, secundum quam adhuc conjunctus manet Christo, & unus spiritus cum ipso. Ad 3. Est *Domus Dei*, in qua

qua tamen sunt vasa aurea & fictilia, in honorem & contumeliam. Est *columna veritatis*: ergo omnes, qui veritates fidei profitentur (quod etiam peccatores faciunt) inmittuntur huic columnæ. Ad 4. *Soror, Sponsa, Amica* Christi vocatur Ecclesia eatenus, quatenus per fidem est Christo desponsata & intimè conjuncta: dein quatenus complectitur multas animas, verè amantes, sponfas, & amicas Christi, per intimam charitatem conjunctas, sed tunc per synecdochen tribuitur denominatio toti, quæ tamen tan-

dum reperitur in quibusdam partibus. Demum de tota Ecclesia etiam secundum omnes partes hæc prædicata verificantur in altera vita. Ad 5. tollit eum, quando veniet tempus mellis, ubi etiam zizania tollentur, nempe post hoc sæculū: nunc verò tolerantur sicut zizania cum frumento, ita & palmites steriles cum frugiferis, saltem quoad conjunctionem per fidem. Denique his textibus aequè pro se uti poterant olim Donatista, Pelagiani, quin & nunc Calvinista.

Auditor & expeditur M. Renzins.

22. Sciendum, per integrum quadrien-
nium, quo verfabar Augustæ, ex
septenis Opusculis Polemicis, quæ ibi
edita nunc in unum librum redigo, nul-
lum ab Adversarijs refutatam fuisse.
Post meum verò indè discessum M. Jo.
Bapt. Renz Lutheranus Pastor juxta
Basilicam S. Udalrici Augustæ Vindel.
calamum strinxit contra unum ex illis,
cui Titulus *Vera Fides*, imò contra uni-
cum tantum ejus Articulum I. præsen-
tem, in quo duas assertiones pono,
nempe definitionem Ecclesiæ: dein in-
ter vera Ecclesiæ membra censendos. es-
se etiam peccatores & improbos, modò
baptizati sint, & peccatò infidelitatis
non laborent. In hoc Tractatu Ren-
ziano Germanico, duarum Propositio-
num mearum impugnatore, pro palma
certant Scriptoris inurbanitas (ut quàm
urbanissime loquat) & malfitiosa simpli-
citas, identidem sese objicientes legenti.
Primum vitium ipse agnovit, dum

pag. ult. ita scribit: Sollte meine
Herren Gegnere düncken wollen / ich
habe mich in diser Schrift hier und
dar mit Hindansetzung der Liebe und
Civilität etwas zu vehement gegen
ihnen erweisen / so wollen sie es doch
ja keinem Haß und Bitterkeit / son-
dern allein dem Eysset zuschreiben /
und glauben / daß / wann ich zu ge-
nugsamer revidirung Zeit gehabt hät-
te / gewiß noch ein uad die andere
expression gemildert worden wäre.
Wolte sich jemand vor la dirt ach-
ten / so hat er von mir hiemit die auf-
richtige Declaration, daß ich allhie
nichts animò injuriandi geschriben.
Siccine tempus non defuit ad scriben-
dum: contra Urbanitatis & Charitatis
leges, defuit tamen ad revidendum, &
delendum, quod perperam scriptum
est? siccine fervori dandum & astui,
quod amarus exprellit calamus? siccine
omnis statim calumnia, cavillus, in-
juria

iuria sublata est, si calumnians &c. dicat, se non animò injuriandi id fecisse? An satisfactum tibi crederes M. Renzi, si quis te sacrilegum, adulterum &c. vocitasset, mox tamen subjungeret: si Dominus offensum se putet, deprecor: vel si quis tibi sonantem colaphum infringeret, cum protestatione tamen, se non ex odio, aut animò laedendi, infixisse? Ex quo etiam aliquatenus promicat malitiosa viri simplicitas, quod tamen vitium deinceps magis se proderet, inter alia etiam, dum plurima coarcevat ad rem non pertinentia (quæ si omisisset, tempus ad revidendum & emendandum non defuisset) alia autem, quæ ad rem pertinere videntur, turpi tautologia ad fastidium usque repetere non cessat & recoquere. Statueram dissimulare responsum, tam quia parùm stringit, & cuius rerum perito in promptu est, quid opponat ejus cavillationibus, tum quia vernaculo idiomate scribit adversus opusculum Latini Sermonis; quod sanè turpe est & indignum. Quid horres, mi bone, in Latino Sermone, cum is tamen longè aptissimus sit ad breviter, clarè, & solidè docendum? an fortè eum non satis calles? at hoc Pastori tam Augustæ Civitatis probrosum foret. An energiam illius, & præsertim vim Syllogisticam, quæ in Germanico non ita elucet, declinare intendis? At hoc perverfi animi, non veritatis studium denotaret. Sed quidquid sit; cum recudi denuo contingat Opuscula mea Polemica, occasionem arripui ad potiora respondendi breviter, neglectis illis, quæ vel à scopo aliena sunt, vel

me non tangunt, vel ita cassa apparent, ut quilibet inanitatem palpate valeat.

Primum itaque, quod M. Renzio non probatur, est Ecclesiæ definitio, quam ex P. Vito Erbeimann in hunc modum posui: *Est cætus vocatorum ad justitiam & salutem acquirendam per puram Verbi prædicationem & fidem, legitimèque Sacramentorum usum, sub regimine Pastorum à Christo institutorum.* Quam definitionem dixi esse ad mentem communèque sensum Catholicorum Doctorum, & quoad substantiam atque rem ipsam convenire cum Bellarminiana ac aliorum definitionibus. Sed contrà

Objicit 1. *Istud regimen Pastorum* 23. est additamentum novum, ab Antiquis Catholicis ignoratum, nec positum in definitionibus Ecclesiæ. 2. allata definitio discrepat multum à Bellarminiana; quia Bellarminus addidit: *ac præcipue sub regimine unius Christi in terris Vicarij, seu Romani Pontificis.* 3. nec regimen nec modus Regiminis ad Ecclesiæ essentiam spectat, adeoque in definitione poni non debet. 4. Melior est antiquiorum Catholicorum opinio, Ecclesiam ita describentium: *est cætus hominum ad veram agnitionem & servitium DEI, nisi & ad societatem vera Religionis à DEO vocatorum.* 5. Sicuti ex Pontificiorum DD. definitionibus subscribere oporteret, præferenda esset, quam tradit Nicolaus Papa *Can. Ecclesia dist. 1. de Consecr.* ubi ait: *Ecclesia est collectio Catholicorum.*

R. ad 1. additamentum novum non est, sine quo juxta antiquorum

Catho-

Catholicorum, SS. PP. S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam Ecclesia non subsistit, prout à Christo constituta: at qui sine regimine legitimorum Pastorum non subsistit Ecclesia, prout à Christo constituta, juxta antiquorum Catholicorum, SS. Patrum, S. Pauli, & ipsius Christi doctrinam: ergo. M. P. Catholici antiqui cum SS. Patribus agnoverunt & paruerunt legitimis Pastoribus, & vel maxime Romano Pontifici tanquam supremo, idque necessarium esse credebant, ut docui in *Papatu nunquam errante*. S. Paulus Act. 20. præcepit sic: *attendite universo gregei, in quo vos Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI*. Et Hebr. 13. 17. *obedite Præpositis vestris*. Christus autem de Ecclesia sua à se fundata pronuntiavit: *siet unum ovile, & unus Pastor*. Jo. 10. 16. Quis ille Pastor? certe non alius, nisi ad quem dixit: *pasce oves meas* Jo. 21. nimirum D. Petrus, & ejus in supremo pascendi munere successores. Adde, quod Ecclesia sit Respublica bene constituta, ordinatus cætus hominum, & communitas hierarchica, non verò turba temerè, & sine ordine conflata: ergo ex natura sua exigit unionem cum aliquo Magistratu, cum Prælati, & tandem cum supremo Rectore, qua velut vinculo coalescat Respublica, coheræant membra visibilia cum capite visibili, subditi dependant à Rectore, oves dirigantur à Pastore &c. ergo regimen est de essentia Ecclesie, ut de facto constituta à Christo. Quod autem Antiqui illud non posuerint explicitè in suis definitionibus, inde conti-

git, quia vel non intendebant statuere definitiones Ecclesie ad omnem rigorem exactas, vel quia id opus non erat, eò quod olim non ita explicitè regimen Ecclesie ab antiquis hæreticis oppugnatum fuerit, ut à recentioribus factum est. Implicitè tamen & ipsi illud satis insinuarunt, Ecclesiam vocitando *cærum fidelium, collectionem Catholicorum, societatem* &c. Ad 2. Nec mea definitio unitatem alicujus supremi capitis, nec Bellarminiana Pastorum excludit pluralitatem, si utraque ritè intelligatur; liquidem etiam mea definitio loquitur de Pastoribus supremis successivè pluribus, eum Ecclesia semper sit duratura usque ad finem mundi Monarchica, ut adeò semper sit habitura aliquem supremum Rectorem, adeoque successu temporis non nisi unum: quamquam non ita Monarchica sit, ut excludat Episcopos, tanquam veros etiam Pastores, à summo tamen dependentes: ferè sicut videre est in regimine Politico Imperij Romani, in quo summus Princeps Imperator est, quamquam non desint alij veri Principes, uti Electores & alij, qui tamen à summo dependent. Unde si quis Romanum Imperium describeret per *regimen Principum*, nequaquam excluderet summum Principem, sed simul complecteretur etiam alios Principes subordinatos, pariterque innueret plures summos, sed successivè tantum. Bellarminus explicitè voluit denotare regimen Ecclesie Monarchicum, Aristocratico mixtum, exprimendo plures Pastores, & unum Supremum: id

id ipsum ego exprimere volui nomine *Pastorum* juxta datam explicationem, ut parcerem verbis, quod in definitionibus summopere curandum, ne nimirum ponatur aliquid redundans. Si verò putes, hanc verborum parsimoniam debere cedere claritati, addere potes mea pace cum Bellarmino illa verba: *ac precipue sub regimine unius* &c. quoad rem enim nihil diversi dices; quia uterque admittimus plures Pastores, Summos successive, subordinatos simul. Ad 3. N. A. ratio negandi patet ex dictis. Ad 4. descriptio illa non est exacta definitio pro moderno tempore, quo totis viribus aperte impugnat Orcus Ecclesie regimen: tolerari tamen potest, quia illud indicat verbo *Societatem*. Ad 5. Si M. Renzium legisset vel intellexisset canonem, quem citat, utique vidisset, ibi potius de loco, in quo fideles conveniunt, quam de ipsamet fidelium societate sermonem esse: Ecclesia ibi sumitur pro Basilica construenda. Sed demus, Nicolaum Papam sumpsisse pro societate fidelium viva, nihilominus tamen illa definitio quoad substantiam non differt à nostra, partim quia per vocem *collelio*, partim per vocem *Catholicorum* insinuat unio ovium cum Pastore, membrorum cum Capite; quia sine hac unione nemo habebatur pro Catholico, nisi nimirum communiasset cum Romana Ecclesia tanquam cum Sede Apostolica; quod idem Pontifex innuit subjungendo, collectionem Catholicorum institui non debere *sine Apostolica Sedis nutu*. Cui itaque placet data Nicolai Papae

definitio, eidem placere debet Romanae Sedis auctoritas, adeoque regimen Ecclesiae.

Alterum quod sibi impugnandum sumpsit M. Renzium, est societas peccatorum cum iustis in eadem Ecclesia: ego enim cum Catholicis omnibus defendi, etiam peccatores & injustos, modo peccatum infidelitatis non habeant, esse proprie dicta membra verae Christi Ecclesiae. Peccatum autem infidelitatis non habet, quisquis omnes fidei articulos profiteretur, & in nullo, sufficienter sibi proposito, ab Ecclesia Catholica dissentit. At longè aliter peccatum *infidelitatis*, & conditiones ad esse membrum Ecclesiae requisitas, explicat cum suis M. Renzium; dicit enim à p. 29. sequentia. 1. infideles esse, qui vel totam fidei doctrinam, vel unum aut plures articulos fundamentales negant, ac errores tenent damnabiles. 2. pariter infideles esse, qui deliberatè ac dedita operâ peccant contra Charitatem, Spem, aut alias virtutes, & non vivunt secundum doctrinam Dei, quamvis ceteroquin omnes fidei articulos assentiendo profiteantur. 3. hos omnes esse injustos, impios, consequenter infideles, & eo ipso non vera membra etiam Visibilis Ecclesiae tantum. 4. quamquam pro membris Ecclesiae Visibilis haberi possint, quamdiu non fuerint excommunicati. 5. hinc quaestionem non esse de Ecclesijs visibilibus, utrum impij earum sint membra, sed de Ecclesia Universalis vera. 6. duplicis generis dari peccatores: aliqui tantum habent peccata, non tamen ea regnare sinunt in suo morta-

li corpore, alij autem etiam operantur peccata, & ea in se regnare permittunt, obediendo nempe concupiscentijs suis. 7. illos esse vera membra Ecclesie Universalis veræ, non istos. 8. se admittere, impios, qui operantur & faciunt peccata, esse vera membra Ecclesie, si per hanc Papistæ non aliam intelligi velint, quam Visibilem suam Pontificiam.

Quid in hoc discepta, intra duas ferè paginas comprehenso, primò quid ultimò reprehenderem, dubius hæsi: sed postquam omnia, confusè & sparsim proposita, in hunc ordinem redégi, & pulsas tenebris elatiora reddidi, eundem in respondendo observare placet. R. itaque ad 1. & quarto ex te, Domine Magister quinam sint illi articuli *fundamentales*, in quibus errare *damnabile* est? Ubi Scriptura, ex qua sola eos ostendere debes, eorum mentionem & distinctionem facit? Dices fortè, articulos fundamentales comprehendendi Symbolo Apostolorum: sed quo fundamento hoc asseris? Fortè qui Symbolo Nicæno? sed quare hos tanto dignaris honore? Fortè qui Symbolo S. Athanasij? sed quam hujus reiterationem asseris? cur alios excludis? An fundamentalis articulus non est, Christum esse præsentem in Eucharistia, & quidem cum pane, in actuali tantùm manducatione &c. duo, nec plura nec pauciora, esse Sacramenta, nimirum Baptismi & Eucharistie, Baptismum reiterari non posse, Purgatorium non dari &c.? An DEUS & Christus aliquid revelare possunt, quod sufficienter propositum negari queat sine errore dam-

R. P. Fiebler Theol. Polemica.

nabili? An omnia, vel quædam in SS. Literis contenta, sunt articuli fundamentales, & absque errore damnabili repudiari nequeunt? Responde ad hæc & similia, si potes. Ad 2. Mirabilem sanè & inauditam Theologiam obtuditis vos Novatores, dum nullam inter peccata, quæ fidei, charitati, spei, aut alijs virtutibus opponuntur, differentiam statuitis in ordine ad inducendam infidelitatem. Cur aliquis non possit credere firmiter omnia à DEO revelata, interim tamen desperare, DEUM vel proximum odio habere, furari, fornicari &c. & sic *cognoscere DEUM* & Divina, *quin tamen glorificet ut Deum*? Rom. 1. 21. Talis peccabit contra alias virtutes, non tamen contra fidem, consequenter fidelis erit, quia retinet formam, nempe fidem, quæ denominat fidelem, quamvis gravissimus peccator sit, impius, & injustus. Cur Christus distinguit inter peccatores, & aliquos dicit judicandos, & alios jam judicatos? De ijs, qui peccant contra fidem, dicit Jo. 3. 18. *Qui non credit, jam judicatus est*, de ijs verò, qui peccant contra charitatem, ait Marc. 12. 40. *qui devorant domos viduarum &c. accipient prolixius judicium*: ergo qui peccant contra charitatem, aut alias virtutes, non hoc ipso peccant contra fidem, & infideles efficiuntur. Cur non vicissim dicitis, eum, qui peccat contra fidem, hoc ipso etiam peccato contra charitatem, spem, justitiam, castitatem &c. consequenter omnem, qui negat aliquem articulum fundamentalem, esse blasphemum, sacrilegum, furem, adulterum, fornicato-

U

&c.

&c. sicut asseritis, istos peccare contra fidem & esse infideles? An non fides (uti tu p. 491. legis & interpretaris c. 1. v. 1. ad Hebr.) est *elenchus rerum, quæ non videntur*; hoc est, ut ais, *securitas mentis contra omnes objectiones firmiter fundata circa res, quæ corporeis oculis non videntur*? at cur talis actus seu tam firmum iudicium intellectûs, (aut *securitas mentis*) circa res obscuras mox amittatur, si quis pejeret, furetur, fornicetur &c.? certe ipsa experientia reclamatur. Si opponas, textum S. Pauli 1. Tim. 5. *qui suorum &c. curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior*. Repono: fidem negavit, non per iudicium mentis, in quo formaliter consistit fides & infidelitas, sed non operando id, quod fides exigit, aut quod ratio etiam naturalis dicit, & ideo addit Paulus, est *infideli deterior*, quia etiam infideles suorum, & maxime domesticorum, curam habere solent ex instinctu naturali. Ad 3. Qui habent veram formam denominantem veros fideles, sunt *vera* membra Ecclesie veræ; cur non & Ecclesie visibilis, si eam formam externa professione ostendant? Sed qui habent fidem, seu firmum iudicium de rebus occultis, à DEO tamen revelatis, habent formam verè denominantem fideles veros: ergo. Ad 4. Qui haberi possunt pro membris, debent esse membra; aliàs decipiuntur, & *dici sequi ut ad esse*; qui autem sunt membra simpliciter, sunt *vera* membra; sicut qui est homo simpliciter, est verus homo. Ad 5. Negatur suppositum, quod Ecclesie visibiles particulares, simul sumptæ, distinguantur ab Universali vera Ecclesia Christi,

pejorè igitur in statu quæstionis formando supponis, quod vel maxime est in quæstione. Ut status quæstionis ritè formetur, debet sic poni: utrum peccatores & impij sint vera membra Ecclesie Christi veræ & Universalis, abstrahendo interim, utrum illa sit visibilis vel invisibilis. Ad 6. habere peccata & facere peccata juxta rectam Theologiam & ipsam etiam verborum etymologiam differunt, sicut habitus & actus, & nihil sunt aliud quam peccata habitualia & actualia: utraque autem, quamdiu existunt in anima, nec à Deo remissa sunt aut per Penitentiam deleta, maculant animam, Deoque exosam reddunt; *odio enim est Deo impius & impietas ejus*. Sap. 14. *Mundi sunt oculi ejus, nec poterunt respicere ad iniquitatem*. Habac. 1. 13. Intellige semper talem iniquitatem, quæ vel actu perpetratur liberè, vel aliquando fuit liberè perpetrata, obediendo pravis concupiscentiis nam peccatum non liberè commissum repugnat. Tu quidem hic videris supponere libertatem in homine ad non peccandum: quid verò alibi & alio tempore sis facturus, an non eam cum Tuis intractatu de libero arbitrio negaturus, fortè nec ipse scis. Quod si autem per te peccata habere, uti conjicio, intelligis illa peccata, quæ appellatis peccata *infirmiatis*, seu non de liberatè commissa; iterum supponis libertatem, quam alibi negatis. Dein perperam vocas peccata; quia propriè & formaliter talia non sunt, de quibus Scriptura & Patres loquuntur; cum isti intelligant illa, quæ hominem reddunt culpabilem, Deo exosum, peccata ob-

obnoxium &c. cuiusmodi prædicata non insunt peccatis non voluntariè, non liberè perpetratis. Ad 7. Nec illi, qui deliberatè peccant, fidem formaliter negant, adeoque manent fideles, consequenter membra vera cœtus *fideliùm*, seu Ecclesiæ, licet Deo invita, & aliquo modo mortua. Ad 8. Rectè quidem hoc admittis; malè autem dubitas, num Papiſta aliam habent pro vera Christi Ecclesiâ, quam suam visibilem Pontificiam, quia hæc est aperta ipsorum Thesis, quam irrefragabiliter probant, & à me fusè probatam invenies infra de Visibilitate & Notis veræ Ecclesiæ. Hæc de ingressu & statu quæstionis. Nunc videamus

24. Objicit autem 1. & principaliter. In comparatione Ecclesiæ cum *corpore vivo*, quam ego deduco n. 7. nulla fit mentio Capitis, cum tamen impossibile sit ritè intelligere vera membra Ecclesiæ sine perpetua reflexione ad Caput: ergo. 2. In hac deductione dona supernaturalia & virtutes internæ, fides, spes, charitas &c. dicuntur anima corporis Ecclesiæ; cum tamen S. Scriptura, pia Antiquitas, omnes Doctores Catholici, & Catechismus Romanus Spiritum S. asserant esse animam seu spiritum Corporis Mystici Ecclesiæ. 3. Pro membris Ecclesiæ adstruuntur res & actiones, partim visibiles, ut prædicatio Verbi Divini, externa professio fidei &c. partim invisibiles, uti vera fides, spes, charitas, & aliæ virtutes. 4. Fides in Dominum Jesum, Charitas Dei & Proximi, spes in Deum vivum non necessariò requiri dicuntur in omnibus

R. P. Pichler Theol. Polemica.

& singulis membris Ecclesiæ, bene tamen prædicatio, professio fidei ore facta, dispensatio & susceptio Sacramentorum externa: quod est confundere, non docere. 5. Internæ virtutes modò vocantur anima corporis Ecclesiastici, modò internæ partes & membra, quæ sunt cor, hepar &c. modò prædicatio, professio externa, usus Sacramentorum appellantur corpus, dona verò supernaturalia & virtutes internæ anima: modò personæ sunt membra hujus corporis: mox iterum membra dividuntur in visibilia & invisibilia, visibilia dicuntur esse professio externa &c. invisibilia fides interna &c. Sed qualis hæc est inconstantia? 6. De fide dubitatur, an necessaria sit ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, & in omnibus reperiri debeat: imò propè tenetur negativa; siquidem etiam hæretici interni pro veris membris tolerari possunt: quod est contra sensum dilectæ Antiquitatis, Ecclesiam definiens esse *cœtum fidelium*. 7. Aliqua membra describuntur ut visibilia & imperfecta, alia ut invisibilia & perfecta: quænam illa? quænam ista? si invisibilia sunt perfecta, uti videtur dici, tunc visibilia hoc ipso erunt imperfecta, consequenter Ecclesiâ se nobis videndam præbet in sua imperfectione tantum. 8. Illi, qui habent externam professionem & usum Sacramentorum, sunt membra visibilia, qui verò ornati sunt fide interna &c. sunt membra invisibilia: ergo Ecclesiâ se nobis præsentat spectandam præcisè in suis hypocritis. 9. partes essentielles corporis vivi sunt corpus & anima: externa professio &

U 2

usus

us Sacramentorum sunt quasi corpus: dona supernaturalia & internæ virtutes sunt quasi anima: quid ergo in hoc corpore Ecclesiæ est Christus? quid ejus spiritus? quid sancti & justii? quid hypocritæ & impij? An ad corpus spectant vel ad animam? 10. Hypocritæ vi suæ professionis externæ & usûs Sacramentorum sunt merum corpus animâ destitutum: justii verò & sancti vi suarum virtutum interiorum sunt anima, & vi suæ professionis externæ sunt particulæ corporis, adeoque viva membra corporis: ergo Corpus Christi est partim vivum partim mortuum, habet membra partim viva partim mortua &c. Sed apage cum tanto absurdo, quod ex magna Christi Corporis parte facit putridum & fetens cadaver, Dei, Angelorum, & Sanctorum oculis abominabile. 11. denique, quod caput est, contradicitur S. Paulo, qui 1. Cor. 12. 27. dicit: *vos autem estis Corpus Christi in membris, & parte*: ergo non omnia membra Ecclesiæ visibilis particularis Corinthiorum, sed aliqua tantum, spectant ad corpus & membra Christi. Ita M. Renzius à p. 118. usque ad 126. insigniter prodens malitiosam simplicitatem suam, dum nescit, vel nescire se simulat discrimen inter partes & membra, sed ea constanter confundit, & patitur à me confundi supponit: *membrum* quæ tale dicit aliquam organizationem & ad integritatem corporis spectat: *pars* quæ talis abstrahit à certa organizatione, & utrùm constituat essentiam vel integritatem, sed est id, sine quo non habetur totum, vel aliqua denomina-

tio. Dein Adversarius non apprehendit, similitudinem ab eadem re, v. g. à corpore vivo, petitam diversimode institui, & alteri applicari posse. Unde fit, ut ferè singulis punctis mendacium inspergat, ut statim patebit.

R. ad 1. Unde hæc tanta necessitas perpetuæ & explicitæ reflexionis ad caput, ubi de membris agitur? cur non oblante relatione, quæ inter caput & membra intercedit, examinari nequeat, utrùm pes vel manus sit pars & membrum hominis, quin mentio fiat de capite? Ad 2. valde peregrinum te prodis tam in Scientiis quam Scripturis, cum ignotes, eidem rei sub diversa consideratione diversam tribui posse denominationem, & sub diversa ratione diversam animam eidem corpori morali, vel caput &c. statui. Nunquid ejusdem civitatis quasi animam rectè dixeris bonas leges, & sub alia consideratione bonum Magistratum, vel etiam unum insigniter peritum virum? bonas leges animam dices, quia dirigunt ad bene operandum: Magistratum, quia urget executionem: egregium civem, quia consilij, facundiæ, dexteritate, & efficacia singulari promovet bonum publicum, & ceteros quasi animat ad faciendum officium suum. Nunquid Christus de se dixit: *ego sum lux Mundi*. Jo. 8. 12. Et idem ad discipulos: *vos estis lux mundi*? Mat. 5. 14. Cur igitur non pari modo pro anima corporis Ecclesiæ agnoscere possit Spiritus S. quod & ego profiteor, & simul sub alia consideratione etiam dona supernaturalia, virtutes

tes

tes internæ &c. ? Adde, quod Spiritus S. non tam quoad substantiam suam (quoad hanc enim est ubique, etiam in cœtibus infidelium) quam quoad dona sua & gratias supernaturales fit & vocetur anima Ecclesiæ. Quid ergo dico Scripturæ, Antiquitati, Doctoribus Catholicis, Catechismo Romano adversum ? Ad 3. hæc est calumnia; non aio ego, has res & actiones esse membra Ecclesiæ (quod solis personis tribuo) sed *partes* voco, quæ insunt membris, nempe personis, eisque diversas denominationes tribuunt, nimirum vel constituunt & denominant fideles tantum, vel fideles simul & sanctos: ex his partibus alia sunt externæ & visibiles, ad externam membrorum constitutionem requisitæ, ut professio fidei & usus Sacramentorum: alia internæ & invisibiles, uti fides, spes, charitas. Virtutes internas (saltem si fidem excipias) dico non necessario inesse omnibus & singulis membris, sicut spiritus vitales, & alia partes hominis internæ, non necessario insunt omnibus & singulis membris corporis vivi. Quid in hoc est absurdi? Ad 4. falsum est, quod simpliciter asseram (vel etiam inclinem) *fidem internam* in D. Jesum non requiri necessario ad constituendum verum Ecclesiæ membrum, sed præscindo, cum de hoc nihil adhuc certi definitum sit: reliquas virtutes non necessario requiri est thesis nostra, & per hoc differimus à Novatianis, Donatistis, Pelagianis, & Lutheranis. Quid ergo miraris, me hoc asserere, quod omnes Catholicos asserere non ignoras, vel saltem

ignorare non debes. Certe nisi confusum tibi cerebrum fuisset, confusionem non appellasses hanc doctrinam. Ad 5. pleraque iterum confundis, alia non intelligis, aliqua mihi affingis, sive ex imperitia, sive ex malitia, sive ex utraque: nam 1. nunquam internas virtutes voco *membra*. 2. nunquam dico, eas esse membra, qualia sunt cor & hepar &c. sed esse partes internas membrorum Ecclesiæ, sicut cor & hepar humani corporis sunt partes internæ, easque non necessario inesse singulis Ecclesiæ membris, sicut cor & hepar non insunt singulis membris humani corporis physici. 3. nunquam divido *membra* Ecclesiæ in invisibilia & visibilia (quod vos absurdissimè facitis, ut vestra invisibili Ecclesiæ latebras quaratis) sed virtutes & actiones, quæ reperiuntur in membris, divido in visibiles & invisibiles: illas propter sensibilitatem suam & minorem perfectionem in comparatione reliquarum *quasi corpus* appello, istas propter præstantiam suam, & quia immediatè in se visibiles non sunt, *quasi animam*: quæ, quamquam non necessario insunt omnibus & singulis membris, necessario tamen insunt corpori Ecclesiæ, nimirum saltem quibusdam membris. Nulla igitur in his apud me est inconstantia, sed apud te multa vertigo. Ad 6. imprimis iterum falsum est, quod ego inclinem in sententiam negativam, sed abstraho. Dein ratam habeo confessionem tuam, qua apertè testaris, Antiquos sensisse, quod Ecclesiæ sit *Cæus fidelium*, non *cæus Sanctorum*, ut vos Novatores ex dita necessitate, ne omnibus primo sta-

tim intuitu novitia vestra religio appareat, eam esse fingitis. Denam etiam Ecclesia dicatur cæteris fidelium, unde probas, Antiquos respexisse ad fidem internam, quæ tamen ab ipsis non erat cognoscibilis, & non potius ad professionem fidei externam, quæ in sensus incurrit? Ad 7. Rursus falsum faciam invisibilia: aliqua imperfecta dico, scilicet respectu illorum, quæ perfectiorem participant vitam. Quænam illa sint, cur iterum vis audire, cum tamen sepius tibi nominaverim? Peccatores, injusti, improbi, quamvis sint vera seu propriè dicta membra Corporis Ecclesiæ, tamen imperfecta sunt eatenus, quatenus perfectam vitam & operationes nobilissimas Charitatis & aliarum virtutum non habent, quæ tamen reperiuntur in sanctis & iustis. Ergo Ecclesia in sua tantum imperfectione sese oculis nostris spectandam præbet? Si per imperfectionem intelligas actus & operationes externas, quæ respectu internarum, quæ formaliter liberæ sunt, minus perfectionis habent, transmittito; si verò intelligas membra ipsa, fidei & aliarum virtutum exercitio se manifestantia, nego illatum; siquidem non tantum improbi per fidei professionem, sed etiam sancti tum per ejusdem fidei, tum etiam per aliarum virtutum exercitium, sese oculis nostris obijciunt, adeoque tam in membris perfectis & imperfectis se nobis videndam præbet Ecclesia: quamquam nos sancta à non sanctis, perfecta ab imperfectis discernere non possimus, eò quod istud solus Deus

bi reservaverit, qui cor intuetur & rimatur occulta. Etiam in Corpore physico non videmus internam constitutionem membrorum, an perfectè valeant nec ne. &c. Ad 8. Nego & pernego, me dixisse, quòd illi, qui fide interna ornatì sunt, membra sint invisibilia. Diciturne homo invisibilis propterea, quòd dicatur habere animam invisibilem? quæso! aperi oculos, ut videas lucem meridianam. Ad 9. Christus caput est principale, & nunc invisibile: ejus spiritus sunt dona & gratia supernaturales, per quas influit, quasi per animam: sancti & iusti sunt membra nobiliora & perfectiora: peccatores, impij, & (si fides interna non requiratur) etiam hypocritæ sunt membra imperfectiora, vera tamen membra & partes corporis Mystici Ecclesiæ: utriusque spectant ad corpus & animam, quia de utroque participant; de corpore quidem, quia sensibili professione fidei & communi Sacramentorum usû sensibilibus colligantur; de anima verò, quia utriusque participant vitam, vel perfectam charitatis &c. vel imperfectam, nempe fidei, quam etiam impij profitentur. Intelligis? satis hæc esse clara existimo, neque supra captum tuum. Sed & tu aliquid mihi edisseras velim. Quo loco in hoc Ecclesiæ Corpore juxta te est Spiritus Christi? si dicas, quòd sit anima, uti videris dicere; duplicem in uno Ecclesiæ corpore animam admittis (quod in me reprehendis acriter) nam alibi pro anima Ecclesiæ statuitur Spiritus S. quamquam non explices, quid intelligas per Spiritum S. si intelligas tertiam SS. Trinitatis

tatis Personam, clarè admittis realiter distinctas animas, cum utique Personalitas Spiritus S. realiter distincta sit à Spiritu Christi: si verò intelligas dona Spiritus S. iterum admittis, quod in me seprehendis, & rursus duas animas adstruis, Spiritum Christi & dona Spiritus S. Ad 10. ineptire pergis. Quarto, si dicerem: M. Renzius vi sensationis in pede, vel vi vegetationis in osse, est merum corpus animâ destitutum, nunquid rideres? quomodo enim potest esse membrum inanimatum, & & merum corpus sine anima, ubi invenitur aliqua operatio animâ? Sic pariter si improbi (vel hypocritæ) eliciant aliquam operationem vitalem, nempe fidei, non sunt merum corpus omni animâ destitutum, sed sunt corpus, vel potius membrum aliqua vitâ animatum in Ecclesiæ corpore. Dein putasne bene irascere tu? Ego non dixi, corpus mysticum Ecclesiæ esse partim vivum, partim mortuum, sed, omnia ejus membra esse viva, quamvis vitâ inæquali; adeoque nullam illius partem esse foetens & putridum cadaver. Dein absurdum non est, in aliquo vivo corpore partes aliquas omni vitâ destitutas admittere, partibus tamen vivis aliquo modo unitas, ut plurimi faciunt, qui sanguini aliisque humani corporis partibus fluidis vitam denegant. Unde nec absurdum videri deberet, si quis transmitteret, aliqua Ecclesiæ, quæ corpus vivum est, membra nullam omnino vitam habere. Neque propterea corpus mysticum Christi esset dicendum partialiter foetens & putridum cadaver; sicut tale dicendum

non est corpus humanum physicum propter aliquas partes non vivas, eò quod, quamdiu manent partes reliquo corpori unitæ, præserventur à putredine & foetore ab anima, quæ reliquas partes informat. Cæterum si abominabile non sit corpus mysticum Christi ex meris peccatoribus (ut tu & tui facitis) constituere & compaginare, quorum tamen peccata tegat Christus; cur abominabile sit, aliqua membra adjungere corpori Christi non viva, quorum tamen vitâ defectus tegatur à Christo, ita, ut non computrescant vel foeteant, quamdiu unita manent. Ad 11. Nunc tandem vitum te probas, dum duas ex Græco voculas (sine quibus nullam eruditionis laudem apud tuos habuisses) eructas: *ex seipso*, ais, *ex parte* Corpus Christi vocat Corinthios Paulus. Sit ita, quid tum? Ergo non omnes, reponis, qui sunt in aliqua Ecclesiâ particulari visibili, sunt membra Corporis Christi. Sed negatur C. Si sermo sit de Ecclesiâ particulari communicante cum Universali; si enim non communicaret cum Universali, uti Lutherana, Calviniana &c. omnino nulla illius membra spectarent ad Corpus Christi, sicut nulla Secta Pelagiana, Novatiana, Donatiana &c. membra olim ad Corpus Christi pertinebant, intellige formali hæresi laborantia. Illud *ex parte* denotat, Corinthios fuisse partem Ecclesiæ, non totam Ecclesiâ Christi, quod verissimum erat: sicut utique Ecclesiâ v. g. Augustana, communicans cum Romana, non est tota Christi Ecclesiâ, sed tantum illius pars, non admodum magna.

Objicit

26. Obicit 1. Ex hoc, quod *Inuisibilis* Ecclesia Sanctorum sit tota Christi Ecclesia, nullatenus sequitur, dari duas Christi Ecclesias, sed potius unam tantum: ergo probatio n. 10. allata non fringit. 2. Licet Evangelici inuisibilem Ecclesiam iustorum habeant pro tota vera Ecclesia Christi, & cum Scriptura ac antiquis Ecclesiarum Doctoribus hunc honoris titulum etiam Ecclesiis visibilibus (in quibus præter injustos aliqui iusti reperiuntur, non tantum puram fidei doctrinam profitentes, sed etiam cæteris virtutibus præditi) tribuere soleant; non tamen eo ipso omnes & singulos cuidam visibili Ecclesie incorporatos pro membris vera Ecclesie agnoscunt, sed solos iustos, secundum puram doctrinam viventes: admixtos vero hypocritas & impios solummodo pro membris externæ societatis secundum prædicationem Verbi Dei & usum Sacramentorum, non secundum unitatem Spiritus & cordium cum Christo. 3. Non ideo, quia hypocrite non sunt unum cum Christo & cæteris membris in spiritu, quamquam secundum externam societatem cum iustis & sanctis unum Ecclesie corpus constituunt, & pariter fruuntur titulo Ecclesie Christi (ob sie schon der äußerlichen Gemenschafft nach mit den Heiligen und Gerechten auf Erden ein Religions-Corpus machen) und des Prædicats der Kirche Christi mit genießen, duæ à se admittuntur Ecclesie, quarum una sit inuisibilis, ex meris iustis constata, altera visibilis, ex iustis & iniustis composita. 4. Falsa moneta, licet immixta sit bonæ pecu-

niæ & appareat bona, nunquam tamen habenda est pro bona: zizania manent zizania, sive crescant in agro sive in deserto: paleæ sunt paleæ, seu tritico immixtae sunt seu non: immunda animalia sunt talia, sive sint intra sive extra Arcam. Ita pariter filij & membra diaboli sunt talia, etiam si in purissima visibilis Ecclesie corpore Filij Dei & membris Christi exterius associantur: neque propter hanc associationem spectant ad Christi corpus, sponsam, & columbam unicam. 5. Juxta P. Pichlerum improbi sunt membra Ecclesie verae quamvis minus nobilia, quam sint iusti: illi insuper sunt quasi corpus, isti autem quasi anima Ecclesie. Quid hoc rei? an ergo anima est membrum corporis? an improbi sunt membra vivi corporis, & aliquid vitæ habent, cum tamen careant animâ, à qua omnis vita? Hucusque iterum M. Renzius à p. 127. usque ad 151.

R. ad 1. planè id sequitur; quia vos Lutherani, & speciatim tu M. Renzi, admititis aliquam Ecclesiam *Inuisibilem*, quam dicitis veram Ecclesiam & *Universalem*, solos iustos tanquam membra complectentem: præter hanc autem admititis etiam Ecclesiam *visibilem*, eos homines complectentem, qui in pura fidei doctrina & Sacramentorum communi ac sensibili usu conspirant, adeoque complectentem iustos simul & iniustos, veros fideles hypocritas permixtos. Jam sic arguo: vel illa Ecclesia *Inuisibilis*, quam dicitis *Universalem* est tota Christi Ecclesia, vel non est tota? Si est tota, uti expressè

tuo-

Tuorum nomine respondes p. 143. ita ut pars veræ Ecclesiæ non sit Visibilis Ecclesia antea descripta, ex justis & injustis simul conflata (nam *totam* sicut involvit suas partes, ita excludit omnia, quæ non sunt ejus partes) quam tamen expresse cum Tuis vocas etiam *Ecclesiam Christi* p. 143. cit. conformiter Scripturæ, ut ais, & Antiquis Ecclesiæ Doctoribus, manifestè admittitis duas Ecclesias Christi adæquatè inter se distinctas; siquidem *Christi Ecclesia* est illa Invisibilis, cujus pars non est Visibilis; hanc verò etiam *Ecclesiam* Christi appellatis cum Scriptura & antiquis Ecclesiæ Doctoribus. Ad 2. Sufficit mihi: vel enim verè vel saltò hunc honoris titulum tribuitis Ecclesiæ Visibili! si verè: ergo verè datur adhuc alia Christi Ecclesia præter Invisibilem, & admittitis duas Christi Ecclesias; quod tamen ut absurdissimum p̄i horretis: si falsò: ergo meretricem honoratis titulo Virginis. Quòd si autem justos, qui reperiuntur in Ecclesia Visibili, extrahere, & Ecclesiæ Invisibili adnumerare placeat, qua fronte, qua conscientia, qua veritate residuum, quod ex meris injustis & hypocritis constat, honorare potestis titulò *Ecclesiæ Christi*? qua fronte hanc blasphemiam tribuere antiquis Ecclesiæ Doctoribus & ipsi Scripturæ? Sileo, quòd hac ratione justos in Ecclesia Visibili existentes faciatis partem Ecclesiæ Invisibilis, & sic vobismet ipsis contradicatis, cum Invisibilem Ecclesiam (absque membris Ecclesiæ Visibilis) velitis esse *totam* Christi Ecclesiam. Ad 3. Quicquid verborum obtruditis, innegabile est, duas

R. P. Pichler Theol. Polemica.

reipsa Christi Ecclesias à vobis admitti, quamdiu Ecclesiam Invisibilem contenditis esse *totam* Christi Ecclesiam, & præter hanc etiam Visibilem, quam pariter dignamini titulò Ecclesiæ Christi, ut te ipso teste p. 143. cit. revera facitis. Ad 4. Nos nequaquam dicimus, ut ineptissimè hic supponis, quòd improbi, peccatores, injusti &c. quamdiu manent tales, nec agunt pœnitentiam, sint justis & sanctis: dicimus tamen, eos esse membra Ecclesiæ, non quidem *quæ* sancta, sponsa dilecta &c. reduplicative, sed specificative, ut Scholæ loquuntur, nimirum illius Ecclesiæ Christi, *quæ* est sancta, dilecta Christi sponsa &c. Nunquid vos ipsi simile quid admittitis, dum membra *Ecclesiæ Christi Visibilis* satemini etiam esse injustos? nunquid sic admittitis membra diaboli, uti vocatis, esse membra *Ecclesiæ Christi*, consequenter Corporis Christi? quòd tamen ut maximum absurdum nobis semper objicitis, ignari, quòd hujusmodi tela omnia in veltram Ecclesiam *Visibilem*, quam dicitis esse *Ecclesiam Christi*, in vos retorqueri valeant. Præterea nos non dicimus, paleas tritico admixtas non manere paleas &c. Sed asserimus, paleas esse partem illius aggregati, quo impletur area. Hoc verum esse discas ab experientia, si fortè emas modium frumenti non bene purgati. Ad 5. Sanctos ibi voco membra nobilissima & propria respectivè ad impios, non quòd impij simpliciter & propriè membra non sint, sed quòd minùs nobilia; & sub hoc respectu etiam minùs propria sunt. Propter eandem præstantiam

tiam

tiam sanctos comparo animæ, & impios propter defectus suos corpori, quia isti in se, & ut præcisi à reliquis Ecclesiæ membris, nullam habent vitam, quamvis ut uniti aliquam & imperfectam vitam habeant: sèrè ut unguis & capilli, quamdiu manent uniti humano corpori. Animam nunquam voco membrum, sed partem (intellige essentialè) corporis vivi, membra autem sunt partes integrales. Sanctos verò comparo animæ, non quia & quatenus membra sunt Ecclesiæ, sed quia & quatenus præstantiâ suâ longè excedunt impios, sicut anima longè excedit præstantiâ corpus. Sed superius, inquis, etiam dona supernaturalia fuerunt comparata animæ. Ita est, sed sub alia ratione & consideratione: dona supernaturalia & virtutes internas dixi similes animæ propter vim & efficaciam suam, qua insistent in operationes sanctas, & membra Ecclesiæ sancta efficiunt; ipsos verò homines sanctos hic dico similes animæ propter eminentiam suam, quam habent præ impijs. Eadem res in eadem similitudine diverso modo applicatâ potest comparari rebus diversis, ut nemo nescit, qui non omnia nescit: Sic idem M. Renzius in eadem similitudine, quia ipsius familia comparatur *corpori vivo*, potest dici *caput*, quia est præcipua pars: *cor*, quia in totum corpus alimenta dispensat, sicut cor sanguinem: *anima*, quia movet, dirigit, & ad operandum excitat omnia membra &c. Quomodo improbi sint membra vivi corporis, & aliquam vitam etiam ipsi participant, sapius dictum, & demique

à M. Renzio captum existimo. Ceterum si Ecclesia comparata decem Virginitibus, quarum quinque fatuæ sunt, vocari potest *Regnum Cælorum* Mat. 25. quare dici non possit *corpus mysticum Christi, regnum Christi* &c. licet fatuos, hoc est, injustos & peccatores, compectatur?

Objicit 3. Dicere, quòd prædicata, 27. esse *sanctam, totam pulchram, sine macula, esse redemptam à Christo. vivificatam, à Spiritu Sancto* &c. non convenient Ecclesiæ ratione singulorum membrorum, sed ratione Auctoris, doctrinæ, finis, mediæ, præceptorum &c. involvit maxima absurda, nisi nimirum Christum Jesum esse *redemptum*, Verbum DEI, Sacramenta, beatitudinem æternam, præcepta morum &c. esse *redempta*, DEUM *agere* ad bene operandum per directionem & stimulum Spiritus S. DEUM, Sacramenta, doctrinam &c. *habere vitam* in Christo, & *agere* à Spiritu S. ad bonum &c. *Seynd mir das nit abentheurliche Händel?* 2. Dicere, quòd impij habeant aliquid vitæ spiritualis per hoc, quòd fidei doctrinam pro vera habeant, ac ore profiteantur (hoc enim solum Papisticis Tractatoribus sonat fides, utpote de filiali fiducia & gaudio in Christo nihil omnino scientibus) est ipsos etiam diabolos facere membra mystici Corporis Christi, quia etiam credunt, consequenter aliquid spiritualis vitæ & Spiritum Christi participant. Certè Spiritum Christi aliquatenus tribuere etiam impijs est doctrina adeò detestabilis, ut eâ audita mentis omnes prohi coherescant. Qui non est ex DEO, nihil

nihil habet spiritualis vite, nihil de Spiritu Christi. Per peccatum homines evadunt spiritualiter mortui. Eph. 2. mortui autem nihil habent vite. Ita rursus M. Renzius à p. 217. usque ad p. 227. Quæ immiscet & adjicit per tria folia sequentia, vel referri indigna existimo; quia sunt vel aperte falsa, vel extra rhombum, vel inutiles repetitiones, vel ignorantie, vel convitia.

R. Ad 1. vel imperitè, vel (quod verisimilius est, ut habeas, quod impugnes) malitiosè accipis mea verba: non ego singulis distinctionis meæ partibus omnia illa prædicata applicavi aut applicari volui, sed omnibus omnia, cum respectu ad singulorum capacitatem. Itaque prædicata, esse redemptam à Christo, vivificatam, actam à Spiritu S. applica Ecclesie, ut constanti ex hominibus, quia illi capaces sunt horum prædicatorum; reliqua verò esse sanctam, totam pulchram, immaculatam &c. applica Auctori; doctrina, fini, medijs, præceptis, Sacramentis, quæ omnia absolute & ex toto sancta &c. sunt. Quod si fecisset, (uti debueras, & nemo non faceret, qui vel malevolus vel imperitus non est) nulla monstra vidisset. Ad 2. Ineptissima est hæc argutatio etiam in tuis principijs, impium pro diabolis patrocinium: nunquid enim nec juxta te sufficit sola fides, sed baptismus quoque exigitur, ut aliquis sit membrum Mystici Corporis Christi juxta illud 1. Cor. 12. 13. omnes nos in unum corpus baptizati sumus? quis baptizavit diabolos? forè Lutherus tuus diabolis

R. P. Pichler Theol. Polemica.

familiarissimus. Nunquid & tu requiris ad membrum Ecclesie Christi, ut sit homo, Christi sanguine redemptus? cum Christus acquisiverit sibi Ecclesiam sanguine suo act. 20. 28. pro qua se ipsum tradidit. Eph. 5. 26. An Christus etiam pro diabolis sanguinem fudit, & se ipsum tradidit? An non pro membris Ecclesie Christi instituta sunt Sacramenta in remissionem peccatorum, quæ sunt signa sensibilia &c.? Putasne horum capaces esse etiam demones, meros spiritus, in peccato obfirmatos & inflexibiles? Nota diligenter textum S. Pauli Eph. 5. 26. 27. ubi sic ait: Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret mundans lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam &c. Quibus verbis factis excludit demones, non tamen excludit peccatores, dum plus ad membrum Ecclesie non requirit, quam baptismum & fidem Verbo DEI præbendam; cum verò omnem ab ea maculam abesse dicit, loquitur de Ecclesia gloriosa, & triumphante in caelis. Cæterum nemo ex sanctis Patribus, & antiquis Catholicis, doctissimis æquè ac sanctissimis viris, cohortuit, ne hodie quispiam rectè sentientium cohorteretur à doctrina, quam ipsa S. Scriptura aperte tradit, Ecclesiam Christi comparans aræ triticum & paleas congreganti, sagena bonos & malos pisces concludenti, & Ecclesiam appellans regnum caelorum, licet fatuas Virgines complectatur &c. Vita fidei est vita spiritualis, licet minus perfecti quam

X 2

quàm vita charitatis : fides est donum supernaturale , ad eoque participatio aliqua Spiritus Christi : qui credit, ex DEO est aliquo modo , nec penitus est mortuus , carens omni vita &c. Sed quia hæc superius jam abunde sunt explicata , remoueo manum de tabu-

la, & Adversario meo hanc veræ fidei vitam ex animo precor, qua mediante pervenire posset ad vitam perfectam veræ charitatis, ac experiri, quod etiam Catholici aliquid sciant de fiducia & gaudio in Christo.

ARTICULUS II.

An vera Christi Ecclesia necessario sit perpetua ?

SUMMARIUM.

1. Status Questionis.	7. Obijciunt defectionem Antiquæ Ecclesiæ, sed male.
2. Lutherani quidem voce fatentur, Ecclesiam debere esse perpetuam, re ipsa tamen negant.	8. Urgent, sed inefficaciter.
3. Ecclesia Christi hucusque semper perstetit.	9. Adducunt alia exempla, sed nequicquam.
4. Nec unquam deficere aut extinguï potest, ut Scriptura S.	10. Excipiunt contra nostram probationem, sed imperiè.
5. 6. Patres, & ratio ipsa docet.	11. M. Lomer nimis angustiis terminis coarctat puritatem primitive Ecclesiæ.

Sciendum 1. Statum questionis in Christo versari, utrum Ecclesia, semel à Christo fundata, possit aliquando ita deficere, ut non amplius existat in Mundo, ac penitus extincta sit, nullo verè fidelium relicto catu, etiam exiguo. Utrum enim Ecclesia possit ita deficere, ut in aliquos errores circa res fidei prolabatur, sive utrum necessariò in suis dogmatis sit infallibilis, postea examinabitur.

Sciendum 2. Quamvis Lutherani ore tenus fateantur nobiscum, veram Christi Ecclesiam semper debere existere, ac nunquam posse extinguï penitus,

adeoque esse perpetuam. Sic Gerardus in LL. Theol. de Ecclesia n. 107. ait: *Articulus IX Symboli Apostolici, credo Ecclesiam Catholicam, perpetuo manet: ergo DEUS semper sibi servat aliquam Ecclesiam, qua fidem Catholicam tuetur.* Et nisi sibi teryaret, id DEO probrosum foret, imò DEUS non amplius haberet suam gloriam extrinsecam, quam necessariò intendit operando ad extra, utpote nullam habens Religionem, in qua verè coleretur. *Christo Revi & Sponso, ait M. Lomer in seismem Barlet p. 135. dedecus foret, si ejus hostis rem eo redigeret, ut ali-*
quan-

quando nullum ipsi Regnum, nulla Sponsa superesset in Mundo. Quamvis, inquam, hæc dicant orerenus, talia tamen argumenta adducunt, dum probare nituntur, Ecclesiam Catholicam seu Universalem non semper fuisse visibilem, nec esse debere, ut, si firma forent, pariter probarent, Ecclesiam Christi omnino sublatam fuisse à Mundo, dum contendunt totam in hæreses, idololatriam, aliisque gravissima flagitia prolapsam esse, ut patebit ex Objectionibus. Unde, licet inutile foret probare Perpetuitatem Ecclesie contra Lutheranos, si suis starent verbis; nunc tamen, quia re ipsa negant, quod verbis concedunt, opeta pretium est demonstrare, veram Christi Ecclesiam debere esse perpetuam. Unde

4. Dico 1. Ecclesia Christi hucusque non ita defecit, ut omnino fuerit extincta, sed perseverat eadem, quæ fuit tempore Apostolorum. Probat 1. negativè, quia non potest ab Adversarijs ostendi tempus, quo defecerit, error in fide, in quem lapsa sit, Pontifex vel Concilium, sub & à quo pefundata sit penitus Ecclesia: ergo non defecit Ecclesia; *Actore enim non probante Reus absolvitur*, aiunt Juristæ, & *asserentis est probare*; cum igitur Sectarij asserant, Ecclesiam totam lapsam esse in hæreses, idololatrias &c. (quæ peccata etiam tollerent Ecclesiam invisibilem, de qua postea) ipsorum est hæc indubitato probare; quod si non præstiterint, Ecclesia manet in possessione sue integritatis. Ant. primum constat ex tractatione singularum materiæ, in quibus Ecclesiam ac-

cusant, præsertim circa Pontifices & Concilia, de quibus vide nostras Theses præcedentis anni; nempe *Papatum nunquam errantem*, & infra Caput 4.

Probat 2. positivè ex continua successione summorum Pontificum à temporibus Apostolorum usque ad hodiernum diem, qui tum per se tum per suos vicarios & subordinatos Ministros doctrinam Christi per orbem prædicarunt, & adhuc prædicant eandem, observato etiam eorundem Sacramentorum usu &c. ut constat evidenter ex historia tum Ecclesiastica tum prophana, nominatim Baronij, Jacobi Gaultierij, Jodoci Coccij &c. qui singula sæcula percurserunt, & hanc successione tum Pontificum, tum doctrinæ Apostolicæ, ex PP. & Scriptoribus synchronis demonstrant.

Dico 2. Ecclesia Christi nunquam potest omnino deficere, seu penitus extinguï: adeoque necessariò est perpetua. Probat 1. ex Scriptura S. In *Novo Testamento* Christus sapiens promisit Ecclesie suæ perpetuitatem usque ad finem Mundi. *Porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Mat. 16. v. 18. *Ecco ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Mat. ult. v. ult. *Ego rogabo Patrem, & alium paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritus Veritatis.* Jo. 14. v. 16. Unde D. Paulus scribit: *ipse dedit quosdam quidem Apostolos, alios autem Pastores & Doctores ad consummationem Sæculi in opus ministerij, in adificationem Corporis Christi: donec occurramus omnes in unitatem fidei &c.* Eph. 4. v.

11. Ubi autem sunt Pastores & Doctores, utique etiam erunt oves & discipuli, nempe veri fideles, qui pascuntur & erudiuntur, adeoque tota Ecclesia. Deinde Christi præceptum est, ut audiamus Ecclesiam, ad quam deferri vult incorrigibiles, *dic Ecclesie*. Mat. 18. v. 17. atqui hoc præceptum debet semper posse observari: ergo semper debet dari Ecclesia.

Id ipsum fuit prædictum in *Antiquo Testamento*, in quo Ecclesia Christi vocatur *Sponsa*, de qua Sponsus ait: *Sponsabo te mihi in sempiternum*. Osee 2. v. 19. Item vocatur *Regnum*, quod durabit in æternum: *In diebus autem Regnorum illorum suscitabit DEUS cæli Regnum, quod in æternum non dissipabitur*. Dan 2. v. 44. *Regnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc & usque in æternum*. Idem prædixit David: *Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc & usque in æternum*. Pf. 124. v. 2. Item Isa. c. 59. v. ult. *Cum venerit Sion Redemptor, & eis, qui redeunt ab iniquitate in Jacob, dicit Dominus. Hoc fœdus meum cum eis, Spiritus meus, qui est in te, & verba mea, que posui in ore tuo, non recedant de ore tuo, & de ore seminis tui, & de ore seminis seminis tui, dicit Dominus amodo, & usque in sempiternum*. Imò, quod bene notandum est, quando Synagoga promissa est æternitas, principaliter referri debet ad Ecclesiam Christi, cum illa tantum fuerit umbra & figura illius, ut docet S. Aug. lib. 17. de Civit. Dei c. 6. Neque Synagoga, cui facta sunt promissiones æternitatis, perijt quoad fidem in Chr-

stum Redemptorem, sed in melius mutata.

Confirmatur ex communi sensu Patrum, ex quibus unicum placet adducere S. Augustinum, qui in Ps. 101. Conc. 2. ferè ita loquentem inducit Ecclesiam: *Quid est, quod nescio, qui recedentes a me murmurant contra me? quid est, quod peristi me perijisse contendunt? Certe enim hoc dicunt, quia fui & non sum. Annuntia mihi antiquitatem annorum meorum, quam diu ero in isto sæculo? annuntia mihi propter illos, qui dicunt, fuit, & jam non est, apostata vii & perijt Ecclesia de omnibus Genitibus. Et annuntiavis: ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi*. Taceo S. Cypr. qui l. de unit. Eccl. ait: *Sponsa est, adulterari non potest &c.* Taceo & alios brevitate causâ.

Probat 2. ex ratione. Extra veram Ecclesiam nemo potest salvari: sed omni tempore debent posse aliqui salvari: ergo omni tempore debet esse in Mundo vera Christi Ecclesia: ergo illa, quæ aliquando fuit vera Christi Ecclesia, debet talis permanere usque ad finem Mundi: talis autem fuit olim saltem Romano-Catholica vel ipsorum hostium confessione. Ma. est in confesso apud Lutheranos, & inde constat, quia nemo potest placere Deo sine fide. Hebr. 11. v. 6. & salvari, nisi colat Deum eo modo, quo Deus vult coli: ergo qui salvantur, debent esse in vera fide, & in Ecclesia vel in re, vel saltem in voto. Mi. est clara; Deus enim homines creavit ad felicitatem æternam: ergo semper debet providere ipsis de me-
di-

dio necessario, quod est vera Ecclesia.

Confirmatur ex rationibus, quas supra adduximus ex Gerardo & Lomero n. 2. quia nimirum in Symbolo credimus Ecclesiam Catholicam, qui articulus debet esse verus omni tempore. Et si Christi Ecclesiam aliquando everterent illius hostes, id Christo Ecclesie Sponsio probrosus foret.

Probatur 3. ad hominem. Confessio Augustana art. 7. expressis verbis docet, quod una sancta Ecclesia perpetuo mansura sit.

7. Ob. 1. & principaliter. Ecclesia Antiqua totaliter defecit, & lapsa est in errores, hareses, & Idolatrias: ergo hoc ipsum potest etiam accidere Ecclesie Christi. A. P. 1. Statim primi parentes, in quibus tota consistebat Ecclesia, defecerunt, & plus crediderunt serpenti Divinitatem promittenti, quam DEO comminanti. Item statim post diluvium, ut populo Israelitico exprobrat Josue, *trans fluvium habitaverunt Patres vestri ab initio, Thae Pater Abraham & Nachor: servieruntque Dijs alienis.* Jos. 24. v. 2. II. tempore Moyse in deserto, ut refert S. Stephanus act. 7. v. 41. exprobrans Judaeis, *virulum fecerunt in diebus illis, & obtulerunt hostiam simulacro, & latabantur in operibus manuum suarum.* III. tempore Judicium in Palestina, surrexerunt alij, qui non noverunt Dominum &c. dimiserunt Dominum Deum patrum suorum &c. & secuti sunt Deos alienos &c. Judic. 2. v. 10. IV. tempore Regum, *adificaverunt enim &*

ipsi sibi aras &c. feceruntque omnes abominaciones gentium. 3. Reg. (juxta Lutheranos 1.) c. 14. v. 23. 24. *Altaria tua destruxerunt, Prophetas tuos occiderunt gladio, derelictus sum ego solus, queritur Elias.* 3. Reg. c. 19. v. 14. V. tempore Prophetarum & Captivitatis Babylonice, Jeremias de stirpe Juda ortus, qui eidem Captivitate hanc annuntiavit, quam & ipse sustinuit, c. 3. v. 6. & seqq. ita scribit: *Nunquid vidisti, qua fecerit avertarix Israel? abijt &c. & sub omni ligno frondoso fornicata est &c. & vidit pravaricatrix soror ejus Fuda &c. & fornicata est etiam ipsa &c.* Adeoque non una tantum pars Ecclesie Judaice (nam post mortem Salomonis scissum fuit Regnum Israeliticum, ac decem Tribus datae sunt Jeroboamo, Tribus autem Juda relicta est Roboamo, atque addita Tribus Benjamin, in qua erat Jerosolyma, & sic factum est duplex Regnum, Israel & Juda) sed utrumque Regnum defecit à Domino, scilicet Israel & Juda. VI. Post Captivitatem Babylonicam, à qua usque ad Christum intercesserunt anni 400. circiter, quantum collapsa fuerit Ecclesia Judaica, Christus ipse sapius docuit, uti Mat. 15. v. 4. 7. 8. 9. Hypocrita, bene Prophetavit de vobis Isaias, dicens: *populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est à me, sine causa autem colunt me docentes doctrinas & mandata hominum.* Et c. 23. v. 23. *Reliquistis, qua graviora sunt Legis, judicium & misericordiam, & fidem.* Ita Lomercus per multa folia in seipsum Ba-
nice

nier c. 3. ubi ferè omnia descripsit ex Gerardo de LL. Theol. tit. de Ecclesia c. 8. n. 87. seqq.

R. 1. N. A. licet enim multi ex Ecclesia Antiqua defecerint, in errores, ac Idololatriam lapsi sint, nunquam tamen tota Ecclesia defecit, sed semper remansit aliquis cætus cum summo Pontifice in vera doctrina, verique fideles à cæteris distinguibiles; quippe nec Lutherani negant, in Antiqua Ecclesia ab Aarone usque ad Caypham, per totam Legem scriptam, Pastores & summos Pontifices continua serie sibi successisse. Non autem negamus, magnam imò majorem Ecclesie partem posse deficere, negamus autem de Universa & tota Ecclesia. Ad 1. In Paradiso nondum erat Ecclesia, saltem perfectè, sed tantum inchoative: necdum pro illo modico tempore promissa erat stabilitas in fide: adde, quod primi parentes non tam infidelitatis quam gula se obstrinxerint peccato. Ad 2. Moyses, qui fuit summus Sacerdos, cum tota Tribu Levi, quæ constabat 23000. viris. Num. 16. non adorabat vitulum aureum, sed persistit fidelis, licet Aaron cum plerisque alijs adoraverit. Ad 3. & 4. rursus defecerunt quidem multi, non tamen omnes. Elias, quod identidem obgannunt Lutherani, non solus relictus est fidelis, uti putabat, sed insuper 7000. virorum, qui genua non curvaverunt ante Baal. Deinde Elias loquitur de Regno Israël sub impio Rege Achab. Interim Regnum Juda sub Rege Josaphat retinebat Jerosolymis verum Dei cultum. Ad 5. Non omnes iterum,

sed multi tantum defecerunt in utroque Regno Israël & Juda tempore Prophetarum, quia duravit adhuc Sacrificium, præcipuus veræ Religionis actus, in templo Salomonis. Item cum Jeremia vixerunt Rechabite. Jerem. 35. & Rex Josias cum suis, adeò laudatus. 4. Reg. 23. cum Isaia verò Oseas, Joel, Abdias Propheta &c. Adde, quod Scriptura sæpius tribuere solet peculiari loquendi modo omnibus, quod tamen tantum reperitur in plerisque, vel magna parte communitatis. Ad 6. par est responsio. Christus solum reprehendit hypocritas, Scribas, & Phariseos, item illas traditiones humanas, quæ erant contrariæ Mandatis Divinis, quibus abundabant Pharisei. His si nos Catholicos comparet Lomer, injuriam nobis facit, quia non habemus traditiones supersticiosas & Mandatis Divinis contrarias. Melius comparamus nos Lutheranos Sadducæis, notis apud Judæos hereticis, qui rejectis omnibus traditionibus solam Legis litteram & Scripturam jactabant, asserentes, nihil credendum aut faciendum, nisi quod expressè in ea contentum esset. Ceterum non obstante scelerata eorum vita Phariseis obedire Christus jussit in rebus fidei, dum sedebant in Cathedra Moylis. Mat. 23. v. 3. ergo non decrant unquam summi Sacerdotes, qui populum rectè docebant, consequenter semper fuit aliquis cætus fidelium, seu aliqua vera Ecclesia, & quidem visibilis.

R. 2. Hanc objectionem probare nimum, & contra Adversarios; ex ea enim, si verum diceret, sequeretur,

totam

totam Ecclesiam, etiam Invisibilem, defecisse; quia probare nititur, omnes defecisse in fide, utpote lapsos in Idololatriam. aliaque gravissima peccata, quae juxta Adversarios excludunt à catu fidelium, seu *Sanctorum*, adeoque à vera & Invisibili Ecclesia. Nullam vero, etiam Invisibilem, Ecclesiam amplius esse in Mundo, est etiam contra Confessionem Augustanam, Gerardum, & reliquos Lutheranos.

R. 3. T. A. N. C. Disparitas est 1. quia Synagoga non tam clare & absolute promissa est perpetuitas usque ad finem Mundi, sicut Ecclesiae Christi, ut patet ex textibus, praesertim Exod. 29. & 4. Reg. 21. Imò quando promittebatur Synagoga aeternitas, factae sunt promissiones verae Ecclesiae, quae principaliter est Ecclesia Christi. Praeterea Synagoga designabatur per Agar ancillam, quae fuit repudiata, Ecclesia Christi per Sarai uxorem Abraham, quae non fuit repudiata. 2. Quia Synagoga erat figura & umbra Ecclesiae Christi: praesente autem veritate & luce eo ipso cessare debet figura & umbra, ac mutari in melius. 3. Quia Synagoga non fuit Catholica & universalis ratione loci, & salvandorum, sicut esse debet Ecclesia Christi, quippe extra eam potuerunt etiam salvati homines, uti Job, Melchisedech, Nihilivae &c. Licet ergo defecisset Synagoga, potuisset tamen fides apud alios manere integra &c.

8. Dices 1. Promissiones, Ecclesiae Christi factae, non minus sunt conditionales, quam promissiones factae veteri Ecclesiae: ergo. P. A. ex D. Paulo Rom. R. P. Pichler Theol. Polemica.

11. ubi Apostolus argumentatur, à minore ad majus inferens, si Deus Ecclesiam Antiquam abiecit propter incredulitatem, posse id etiam Ecclesiae Romanae accidere; *si enim DEUS naturalibus ramis (Judaeis) non pepercit, ne forte nec tibi parcat. v. 21. propter incredulitatem fracti sunt, tu autem fides, noli altum sapere, sed time. v. 19. Vide ergo bonitatem & severitatem DEI, in eos quidem, qui ceciderunt, severitatem, in te autem bonitatem, si permanseris in bonitate, alioquin & tu excidaris. v. 22. v. 1. Recte negari posse suppositum Ant. quod Ecclesiae veteri *universa ac toti* factae sint tantum promissiones conditionatae, eaque aliquando tota defecerit in fidei dogmatis, uti patet ex dictis. v. 2. hoc transmissio N. Ant. constat enim ex textibus, quos in probationibus nostris recitavimus, nullam conditionem esse additam in promissionibus toti ac Universali Ecclesiae Christianae factis. Imò incredibile est per se, Christum voluisse perpetuitatem promittere suae Ecclesiae sub hac conditione, *si ipsa servat fidem*; cum utique illi plus voluerit promittere, quam cuilibet in particulari dare consuevit, cum quilibet in particulari certus sit, se perpetuo fore fidelem, nisi prior ipse desciverit à fide. Apostolus non loquitur de tota Ecclesia, sed solum de singulis membris, quorum utique nullum in particulari est securum à lapsu. Id quod ipse insinuat satis, dum initio cit. c. 11. exemplo 7000. virorum, qui tempore Eliae persistebant in vera fide, licet ab Eliae ignorarentur, probat semper ex-*

X

stuisse

stitisse & permanisse veros fideles, adeoque semper aliquos permanere debere.

2. Ob. 2. Tempore Michae erraverunt omnes Prophetae excepto Michae: ergo & erravit totus populus, qui sequebatur Prophetas. 2. Tempore Christi erravit summus Sacerdos cum Senioribus condemnando Christum: item erraverunt Apostoli omnes, aliique Discipuli deficientes à Christo: ergo defecit tunc tota Ecclesia. 3. Tempore Antichristi tota Ecclesia deficiet à fide, ut praedixit Paulus Thesal. 2. *Nisi venerit discessio primum* (id est, defectio à fide) & *revelatus fuerit homo peccati &c.* (id est, Antichristus) ergo.

R. ad 1. N. C. quia fuerunt solum pseudo-Prophetae, nec Pastores veri, quos populus, saltem totus, non est secutus. Ad 2. Cayphas & Seniores non pronuntiabant ex Cathedra, Christum non esse Messiam, sed ex odio & passione condemnabant Christum ad mortem, quem satis & ipsi interius cognoscebant esse plus, quam hominem putum. Quod odium cum constaret populo, nemo iudicavit se obligatum ad credendum, Christum non esse Messiam, quod nec ipsi Pontifex & Seniores definire volebant. Alij autem, cum hac sententia non fuerit nota per reliquam Judaeam, & alijs fidelibus extra Judaeam existentibus, omnes perstiterunt in vera fide; imò multi permanebant veri fideles in vel circa ipsam etiam Urbem Hierosolymitanam, uti fuisse credendi sunt Simeon, Nicodemus, Joseph, Zacharius &c. Adde, quod Privilegium non errandi concessum fuerit Synagoga solum ut-

que ad Christum praesentem, cum ejus fides esset de Christo futuro. Apostoli tunc nondum actu erant Pastores & Episcopi, sed designati tantum, actu autem esse ceperunt post Resurrectionem Christi, ubi Ecclesia Christi fuit completè constituta, & lex Evangelica promulgata, dum Petrus audivit: *Pasce oves meas*, & ipsi simul ac ceteris Apostolis dictum est: *ite in universum Mundum, & predicatè &c.* Deinde Apostolino amiserunt fidem; Petrus enim solum exterius negavit, non in animo, ceteri autem fugerunt solum à Christo ex timore, imò ex permissione Christi, *sinite hos abire*. Jo. 18. nec eum negarunt perfidè: aliqua tardius credebant, vel quia Christum tunc nondum satis intellexerant, vel quia eum non à feminis ortum (scilicet de Resurrectione Christi) non habebant pro motivo sufficienti. Nec reliqui Discipuli omnes defecerunt à Christo, ut patet in Nicodemo &c. Ad 3. Licet tempore Antichristi propter gravissimas persecutiones & fraudes multi sint defecturi à fide Christi, non tamen deficient omnes. Adde, quod obscurum sit, quid ibi intelligat Paulus nomine *discessio*. Multi explicant non de discessione à fide, sed à Romano Imperio. Deinde juxta Lutheranos jam nunc sunt tempora Antichristi, quia pro Antichristo habent Romanum Pontificem: ergo si tempore Antichristi tota Christi Ecclesia extingueretur, ipsi non sunt in vera Christi Ecclesia.

Ob. 3. Non est necesse, ut sciatur tempus, quo, & Pontifex, sub quo apostataverit Ecclesia, num simul, an suc-

successivè defecerit; modò constet, eam defecisse, uti defecto constat; cum nunc longè alia fidei dogmata habeat Ecclesia Romana, quàm olim v.g. de Justificatione peccatoris, de Invocatione Sanctorum, de Communione sub utraque specie, de Sacrificio Missæ, de Purgatorio &c. Sicut non est necesse scire tempus, quo apollataverit Lucifer &c. ergo nostrum argumentum negativum nullum est. R. N. A. eo ipso enim, quòd Adversarij non possint assignare tempus, modum &c. defectionis, signum est manifestum, Ecclesiam Romanam non defecisse; ejusmodi enim totalis defectio fuisset res tam memorabilis, ut Historici non potuissent dissimulare, qui ex instituto scripserunt res memorabiles, præsertim Ecclesiasticas, & haud dubie non dissimulassent, cum scripserint sepe minima. Paritas non est cum Lucifero, quia de hujus lapsu constat ex peculiari revelatione Divina. Isa. 14. v. 12. & alibi. Quòd autem Ecclesia Romana defecerit penitus, est nova accusatio Lutheranorum, quam nisi probare tenerentur ex circumstantijs loci, temporis, personarum &c. quilibet audacter calumniari & accusare innocentissimum quemque posset, & cum exigeretur ab ipso probatio ex adjunctis, ubi, quomodo &c. delictum sit perpetratum, sufficeret dicere, non necesse esse, ut ista sciatur: quod *nescio* apud pueros vocari solet asinorum responsio. Caterùm quidquid credidit Ecclesia Romana primitiva credit etiam moderna, ut constat ex proprijs singularum materiarum tractationibus: & quid-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

quid credit moderna, credidit etiam Antiqua vel explicitè, vel saltem implicite, ac in genere nimirum illa, quæ tunc nondum erant explicitè & clarè definita, sed tantùm implicitè revelata.

Aliqui ex Lutheranis ausi quidem sunt determinare aliquod tempus, quo Ecclesia Christi, quæ olim fuit Romana, defecerit, sed infeliciter, & magnà inter se ipsos discordiâ, dum aliqui primis 600. alij 500. alij 400. alij 300. annis eam florisse puram integram volunt. Lomerus in sermone Saurbrunnen. Cui p. 271. puritatem primævæ Ecclesiæ nimis angustis coarctat terminis, dum dicit, in ordine ad necessarios fidei articulos se illam duntaxat Ecclesiam agnoscere pro infallibili, quæ in Sacris Litteris proposita ex Christo & Apostolis collecta erat; in ordine verò ad aliquas ceremonias & ordinationes se non respicere Patrum auctoritatem per 3. prima sæcula. licet nec istorum decretis suas ligari conscientias velit, cum etiam apud hos hinc inde aliquid humani irrepleverit.

Sed contra hoc insolens & audax pronuntiatum est 1. quia contradicit Lomerus Augustanæ Confessioni; quæ in art. 1. propter auctoritatem Concilij Nicæni, quod habitum est anno 325. docet, Deum esse unum in essentia & trinum in Personis. 2. Quia contradicit Luthero, & alijs Lutheranis passim, qui Ecclesiam primævam per quatuor aut quinque, aut etiam sex sæcula in declarandis etiam fidei articulis ab errore immunem fatentur, & decreta primorum quatuor Conciliorum, Nicæni I. Constantinopolitani I. Ephesi-

Y 2

ni

ni L. & Chalcedonenſis recipiunt ut ſanam doctrinam. Imò Gerardus, quem alius magni æſtimat, in LL. Theol. tit. de Eccleſ. c. 11. ſect. 6. ita pronuntiat: *Certum quidem eſt, Antiquam Eccleſiam primis quingentis annis veram Eccleſiam fuiſſe, & Apoſtolicam doctrinam tenuiſſe, negari interim nequit, Apoſtolica doctrina admifceri cepiſſe ſtipulas humanarum traditionum, & opinionum.* 3. Quia contradicit ſibi, cum & ipſe ſæpius ad confirmanda ſua ſæcæ dogmata adducat Patres primitivæ Eccleſiæ. 4. Quia repudiata infallibili auctoritate primitivæ Eccleſiæ non amplius probare poteſt Trinitatem Perſonarum Divinarum, Divinitatem Chriſti, & Spiritus S. Baptiſmum parvulorum, ipſam Scripturam, ejusque integritatem &c. Unde 5. Quia ſic probare amplius non poteſt, Arianos, Macedonianos, Sabellianos &c. fuiſſe hæreticos; quidquid enim Lomerus dicit ad probandum, ſe non eſſe hæreticum, id ipſum dicere poteſt Arianus, negans Divinitatem Chriſti, Macedonianus negans Divinitatem Spiritus S. Sabellianus negans Trinitatem Perſonarum &c. omnes enim provocabunt ad ſolam Scripturam, ad Eccleſiam ex ſolo Chriſto & Apoſtoliſtæ conſtantem. Notet hoc bene Lomerus. 6. Quia arguit Chriſtum magna vel impotentia vel incuria, quòd vel non potuerit vel non voluerit Eccleſiam à ſe tantò impendiò fundatam diutius conſervare ab errore immunem,

quàm quanto tempore vel ipſe vel Apoſtoli viſibiliter præſentes eam regerant. 7. Quia eundem Chriſtum arguit infidelitatis in promittendo, dicentem, ſe ædificaturum Eccleſiam ſuam ſuper petram, & portas inferi non prævalituras contra eam, & ſe ei adſtiturum uſque ad conſummationem ſæculi &c. 8. Quia nimis deprimit Sanctiſſimorum & Apoſtolicorum virorum auctoritatem, quos tamen Deus cæleſtiſſimæ ſapientia & miraculorum ſupendorum gloriâ admirabiles Mundo reddidit. 9. Quia protervè contemnit antiquitatem, apud omnes prudentes venerandam. 10. Quia prodit eſſentem Lutheranæ libertatis libidinem, ſaluberrima morum decreta, à ſanctiſſimis & ſapientiſſimis viris communi conſenſu facta, petulanter ſpernentis. 11. Quia damnat innumeros Martyres, qui incredibili conſtantia & proſuſo ſanguine vitam & omnia poſuerunt ad conſeſtandam Romano-Catholicæ Eccleſiæ veritatem; qui ſtultè & impiè hæc fecerunt, ſi fallæ & erroribus implicite jam tum fuiſſet Eccleſia. 12. Quia nullus potuiſſet ſalvari etiam ex ferventiſſimis & ſanctiſſimis primitivæ Eccleſiæ fidelibus ratione veræ Eccleſiæ, imò non fuiſſent fideles, utpote adherentes Eccleſiæ jam in errores prolapſæ. Hæc & plura alia abſurda ſi devorare poſſit Lomerus, facile etiam conſequet omnis generis hæreſes, imò & Atheiſmum; nec ullum abſurdum terrebit amplius duris bolis aſſuetum ſtomachum.

ARTICULUS III.

An vera Christi Ecclesia necessario sit semper Visibilis.

SUMMARIUM.

1. *Dura necessitas cogit Lutheranos ad assendum, totam Ecclesiam posse reddi penitus invisibilem & incognitam Mundo.*
2. *Status quaestionis.*
3. *Ecclesia Christi tota nunquam fuit invisibilis.*
4. *Nec esse potest unquam, ut ex Scriptura S.*
5. *Ex Patribus,*
6. 7. 8. *Ex ratione multiplici,*
9. *Ex principijs proprijs Lutheranorum,*
10. *Et ex Confessione Augustana solide evincitur.*
11. *Exceptio & explicatio Gerardi prorsus misera est ex varijs capitibus.*
12. *Cui nec Scriptura patrocinetur.*
13. *Nec hilo melior est exceptio M. Harder Praeconi Augustani.*
14. *Aliud Gerardi sophisma eluditur, & retorquetur.*
15. *Uti & argumentum ex ratione petitum.*

Sciendum 1. Miseros Lutheranos, Calvinistas &c. quaestione illa, ubi nam fuerit vera Christi Ecclesia ante Lutherum, Calvinum &c. ita vexari, urgeri, & eò durae necessitatis adigi, ut dicere debeant, eam per mille & amplius annos fuisse quidem, sed occultam & invisibilem Mundo. Cum enim cum Gerardo de Ecclesia c. 8. n. 86. c. 9. n. 104. Ecclesiam Catholicam, seu Universalem, deficere, & omnino interire non posse statuunt, omnes Ecclesias Particulares, adeoque totam visibilem Ecclesiam obscurari posse docent nube corrumpentem, errorum, scandalorum, haeresum, persecutionum &c. atque in eum statum redigi, ut splendor & claritas ejus exterior deficiat, nec

superfit illustris & conspicuus aliquis cætus, qui puro Verbi ministerio publice sonante gaudeat; quamvis interim semper superint aliqui, fundamentum fidei retinentes, soli Deo noti; cum Deus etiam per corruptum Verbi Divini ministerium filios & filias, ad Catholicam invisibilem Ecclesiam pertinentes, generare valeat; licet pauci sint ac publice incogniti, qui corrupto ubique Verbi ministerio, & publico Religionis exercitio cessante, simplicem Verbi ductum sequentes Spiritus S. directione in veritate & fide sanctificantur, & ab erroribus fundamentalibus immunes perseverant &c.

Sciendum 2. Statum quaestionis 2. versari in hoc, utrum vera Christi Ec-

clesia Universalis & tota fuerit aliquando, aut saltem esse possit, tam occulta, ut tantum pauci, &que alijs incogniti, reperiantur veram Christi fidem profitentes. Dico, *universalis & tota*, quæ scilicet complectatur omnes Christi fidem profitentes; nam Ecclesias particulares singulas posse obsecrari erroribus, & omnino deficere, libenter fatemur; omnes autem simul sumptas, seu totam Christi Ecclesiam ita coram Mundo unquam latuisse aut latere posse, ut videri & sensibus percipi nequeat ubinam locorum, aut quinam certus hominum sit vera Christi Ecclesia, constanter negamus. Plurimum interest, hoc effugium Lutheranis & alijs Apostatis per solida argumenta præcludere, eorumque falsam sectam ex his latebris protrahere. Quo facto patebit evidenter, quam ea nuda sit omni veritate, imò & veritatis specie. Proin

4. Dico 1. Vera Christi Ecclesia nunquam fuit invisibilis, hoc est, ita latuit, ut sciri non potuerit, ubi & quinam certus veram Christi fidem profiteatur. Probatur 1. Vera Christi Ecclesia semper fuit, & adhuc est, Romano-Catholica, ut cap. 2. palam fiet: sed ista nunquam fuit invisibilis, cum in ea semper vigeret publica Verbi Divini prædicatio, publica fidei professio, publica Sacramentorum administratio & perceptio, publicum Sacrificij, Altaris aliorumque Religionis actuum exercitium, & externum Regimen Episcoporum, præsertim in continua, totique Mundo conspicua summorum Pontificum successione, ut e-

videnter patet ex historiarum monumentis, ex certa & constanti fama &c. Neque hæc publica pastorum & ovium officia, externa circa res fidei commercia, successionem Pontificum &c. disturbare potuerunt gravissime, ac plurimæ persecutiones; nam tempore Diocletiani, qui unus omnium durissime favijt in Christianos, trecenti Episcopi in Concilio Sinuesiano congregati sunt anno 303. in causâ Marcellini Papæ. Imò ejusmodi persecutiones Ecclesiam Christi reddiderunt splendidiorē, notiorē Mundo & nominatiorē. Probatur 2. Vera Christi Ecclesia nunquam potest fieri invisibilis: ergo hæctenus nunquam fuit invisibilis. Ant. prob. statim. Nam.

4. Dico 2. Vera Christi Ecclesia non potest esse invisibilis, & penitus Mundo incognita. Prob. 1. ex Scriptura S. ex qua sola Adversarijs placet ordinariè sua argumenta depromere. Jam sic argumentor. Quotiescunque Scriptura vel *Ecclesiam* nominat expressè, vel illius claram facit mentionem in utroque Testamento, toties loquitur de certu hominum visibili, nec ullus potest ab Adversarijs asserri textus, clarè loquens de Ecclesia, qui commode explicari possit de Ecclesia Christi invisibili: ergo Christus fundavit Ecclesiam visibilem, qualem autem Christus fundavit, talis permanere semper debet. A. prob. adducendo textus utriusque Testamenti v.g. sequentes: *Dic Ecclesia: si Ecclesiam non audierit &c. Matth. 18. v. 17. Attendite vobis & universæ gregi, in qua vos Spiritus S. posuit Epif-*

Episcopos regere Ecclesiam Dei. Act. 20. v. 28. *Hac tibi scribo, Timothee, ut scias, quomodo te oporteat conversari in Domo Dei, qua est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum Veritatis.* 1. Tim. 3. v. 15. *Ascendit Paulus, & salutavit Ecclesiam.* Act. 18. v. 22. *Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.* Mat. 16. v. 18. Textus Antiqui Testamenti sunt. *Cur adduxisti Ecclesiam Domini in solitudinem?* Num. 20. v. 4. *Convertitque Rex faciem suam, & benedixit omni Ecclesiae Israel; omnis enim Ecclesia Israel stabat.* 3. Reg. 8. v. 14. *Erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium &c. & fluent ad eum omnes gentes &c. & docebit nos vias suas &c.* Isa. 2. v. 2. 3. *Et datus perpetuum seriam eis, & scient in gentibus semen eorum, & germen eorum in medio populorum: omnes, qui viderint eos, cognoscant illos, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.* Isa. 61. v. 9. *Aperientur portae tuae jugiter: die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo gentium, & Reges earum adducantur: gens enim & regnum, quod non servierit tibi, peribit.* Isa. 60. v. 11. 12. Hi & similes textus manifestè loquuntur de Ecclesia visibili; nam alloqui, audire, regere Ecclesiam, in ea conversari &c. Præterea pascere, docere, prædicare, arguere, corrigere peccantes, baptizare, & alia Sacramenta ministrare (ad quæ officia hortatur Scriptura Pastores Ecclesiae) non possunt intelligi de cætu invisibili & occulto. Afferant Adversarij vel uni-

cum textum tam clarum pro Ecclesia Christi invisibili, si viri sint. Certè Jo. Bapt. Crophius, tam rerum peritus, quam fortis assertor veritatis, qui ante aliquot annos hic Augustæ ad Catholicam fidem reversus est, in *seiner Erinnerung* anno 1695. edita, testatur, se sæpius Augustanæ Ecclesiae Lutheranae alumnos, & Prædicantes (suos ante familiares) in privato colloquio provocasse, ut vel unicum textum ex novo vel antiquo Testamento afferant, in quo clarè appareat, per vocem *Ecclesia* significari Communitatem aliquam invisibilem, Mundo incognitam, seu cætum hominum sanctorum duntaxat. Sed nihil impetravit.

Confirmatur. Ecclesia Christi dicitur esse *quasi supra montem posita*, quæ abscondi non potest. Mat. 5. *Luceana*, quæ non ponitur sub modio, sed super candelabrum. Mat. 5. Luc. 11. *Sed*, in quo Deus posuit tabernaculum suum. Psal. 18. *Sagena congregans bonos & malos Pisce.* Mat. 13. *Area*, ubi triticum miscetur cum paleis. Mat. 3. *Corpus*, quod habet diversa membra. Eph. 1. Coloss. 1. 1. Cor. 12. Ergo Ecclesia est visibilis, & conspicua, nec solos complectitur Sanctos, soli Deo notos.

Probatur 2. ex Patribus. S. Augustinus L. 2. contra Petil. c. 104. ait: *Ecclesia certum signum hoc habet, quod abscondi non potest.* Item ep. 170. appellat. *Civitatem supra montem, de qua Dominus ait in Evang. quod abscondi non possit.* S. Chrysost. hom. 4. de verbis Isa. *Vidi Dominum, apud Canis.*

Canif. de fide & Symb. in art. 9. Facilius est saltem extinguere, quam Ecclesiam obscurari. Similia habent alibi, uti & alij PP. Origenes, Cyprianus, Cyrillus &c. quos brevitatis causâ omitto.

6. Probatur 3. ex ratione. Extra veram Christi Ecclesiam nemo potest salvari, ut etiam tenent Lutherani &c. Omnésque tenentur huic Ecclesiae se adungere sub periculo aeternae damnationis: ergo haec Ecclesia debet esse visibilis & conspicua; aliás enim jure se possent aliquando excusare infideles, ac dicere ad Deum: Domine, quomodo potuimus invenire veram Ecclesiam tuam, illique nos adungere, cum scire non potuerimus, in quo Mundi angulo latuerit? Respondet Gerardus de Ecclesia n. 34. Externam societatem non esse necessariam, modò interiùs rectè credatur in Christum &c. Sed contra: *quomodo rectè credent sine Pradicante veram Christi doctrinam? quomodo autem predicabunt veram Christi doctrinam, si ubique, ubi sonat Verbum Divinum, ministerium sit corruptum & depravatam? Quomodo interiùs purè potest credere, qui corruptam ab extra haurit doctrinam? Quomodo & ubi possunt infideles veram haurire doctrinam, & puram Evangelij aquam, si omnes fontes sint turbati, omnes Ecclesiae, quae sunt visibiles, & à quibus hauriendum, sint depravatae, haeresibus infectae &c. Ergo debet dari aliqua Christi Ecclesia, quae sit incorrupta & sanam propinet doctrinam fidei, & quidem visibilis, itaque Mundo cognosci-*

bilis, ut omnes, qui voluerint, eam invenire possint.

7. Confirmatur. Ubi non traditur ac manifestatur hominibus vera fidei doctrina, ibi non est vera Christi Religio; sed Ecclesia invisibilis & latens, in qua ministerium Verbi ubique corruptum est, non tradit, nec manifestat hominibus veram fidei doctrinam, eamque sinit perire: ergo vera Christi Religio non est. Talis enim Ecclesia non esset columna & firmamentum veritatis, nec arbor bona, hoc ipso, quòd non faceret fructus bonos.

8. Probatur 4. ex alia ratione. Vel occulti illi fideles, in quibus consistit Ecclesia Catholica invisibilis juxta Adversarios, profitentur exterius suam, quam habent in animo, veram fidem, vel non profitentur, sed communicant cum infidelibus in externo Religionis exercitio? Si profitentur exterius suam fidem veram, hoc ipso Ecclesia non amplius erit invisibilis, cum ex ista professione externa possit dignosci cætus fidelium. Si non profitentur exterius, sed simulant fidem aliam, & in externo Religionis exercitio communicant cum infidelibus; tunc sunt meri hypocritae, homines scelerati, perfidi, & salutis incapaces, juxta illud Christi: *Omnis, qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo.* Mat. 10. v. 33. Et juxta illud Pauli: *Corde creditur ad justitiam: ore autem confessio fit ad salutem.* Rom. 10. v. 10. In ejusmodi autem meris hypocritis, sceleratis, cælo

cælo proscriptis utique non potest consistere vera Christi Ecclesia.

Respondet Gerardus n. 103. sufficere confessionem fidei internam, nec esse necesse, ut confessio fidei semper fiat publicè, & ut veri fideles se prodant suis hostibus, uti fecerunt multi Sancti tempore persecutionum. Sed contra est 1. quamvis subinde liceat dissimulare veram fidem, nunquam tamen licet simulare aut profiteri falsam externo commercio cum infidelibus circa actus Religionis: sicut nunquam licet adolere exterius tantum thus Idolis. Atqui illi, in quibus juxta Lutheranos ante Lutherum consistebat vera Ecclesia invisibilis, exterius communicabant in usu Sacramentorum, Sacrificio Missæ, orationibus pro Defunctis, in jejunijs, Festis celebrandis &c. cum Ecclesia Romano-Catholica, quam tamen dicunt fuisse falsam Religionem. 2. Illa ipsa abstinentia à communicatione externa cum infidelibus est sufficiens sæpe confessio veræ fidei, uti fuit apud tres pueros Babylonicos, statuam Nabuchodonosoris adorare nolentes, & apud 7000. virorum, qui tempore Eliæ non curvaverunt genua cum Idololatriæ ante Baal. Atqui à communicatione cum Papistis, quos dicunt fuisse hæreticos, non abstinuerunt isti latibularij fideles ante Lutherum &c. 3. Unde scit Gerardus, eos, quos ait esse, aut fuisse veros fideles, sed occultos, quod interiùs professi sint aliam fidem, quam exteriùs, aut nunc prædicantur; cum id solus Deus noverit? 4. Nunquid hoc ipsum, quod dicit Gerardus, possunt etiam dicere Calvinistæ, & quicumque

R. P. Pichler Theol. Polemica.

alij Apostata, ac Hæretici, asserentes, quod interiùs professi sint suam ipsorum fidem plurimi & continuò à temporibus Apostolorum?

Confirmatur ex principijs Lutheranorum profusè efficaciter. Juxta Lutheranos, saltem modernos plerosque, vera fides non datur, ubi nulla datur bona opera tanquam signa & effectus veræ fidei. Ita Lomerus & alij sæpe. Atqui per ejusmodi opera bona tanquam signa & effectus redditur exteriùs sensibilis & cognoscibilis fides interna: ergo ubi datur vera Ecclesia, hoc ipso ea debet esse exteriùs sensibilis & cognoscibilis, adeoque visibilis: ergo in principijs Lutheranorum implicat Ecclesia invisibilis. Ex altera parte coguntur admittere, eam etiam nunc & temper debere esse invisibilem, cum juxta ipsorum principia de nullo actu externo & particulari constet, quod sit vera & infallibilis Ecclesia Universalis autem seu Catholica Ecclesia juxta ipsos cognosci nequeat, quod comprehendat solos verè credentes & Sanctos, ubicunque locorum dispersos, etiam extra communitates, qui soli Deo sint cogniti. Consequentet coguntur misere admittere contradictoria, & devorare hircocervum.

Probatut 5. ex Confessione Augustana, quæ est primus liber Symbolicus Lutheranorum, & in quem jurant. Illa art. 7. sic docet, *quod una sancta Ecclesia perpetuò mansura sit, in qua Evangelium purè docetur, & rectè administrantur Sacramenta.* Ubi tria docentur. 1. Perpetuitas Ecclesiæ, quam nos art. precedenti stabilivimus.

Z.

2. P. 10.

2. *Visibilitas*, quia doceri Evangelium, & Sacramenta, quæ ex essentia sua sunt signa sensibilia, administrari non possunt nisi sensibiliter & à cætu visibili. Adcoque Ecclesia *perpetuo mansura eum administratione Sacramentorum & pura predicatione* verè est Ecclesia semper visibilis. 3. *Infallibilitas*; ubi enim Evangelium *purè* docetur, & *rectè* administrantur Sacramenta, non deficit Ecclesia in vera doctrina, de qua infallibitate nos art. sequente. Hic autem ex principijs Lutheranorum, & Confessione Augustana *Visibilitatem* Ecclesie, & quidem *perpetuam*, consequenter infallibilitatem perpetuam Ecclesie Visibilis, evidenter sic demonstro. Juxta Augustanam Confessionem & Lutheranorum interpretationem hæc duo, *purè doceri Evangelium; & rectè administrari Sacramenta*, essentialiter conveniunt verè Ecclesie, tanquam proprietates, ut vocant, quarto modo, uti in homine est visibilitas: ergo hæc duo debent semper convenire verè Ecclesie; proprietas enim quarto modo est id, quod omni, soli, & *semper* convenit: ergo vera Ecclesia *perpetuo* debet esse *visibilis, & infallibilis*; cum evidenter repugnet, Evangelium purè doceri, & Sacramenta rectè administrari invisibiliter, illamque Ecclesiam errare in doctrina fidei, quæ purè docet &c. Ergo Visibilitas non est accidens separabile ab Ecclesia, sed proprietas essentialiter connexa.

Confirmatur ex art. 8. Augustanae Confessionis, ubi sic dicitur: *Quamquam Ecclesia proprie sit congregatio Sanctorum, & verè credentium, ta-*

men cum in hac vita multi hypocrita & mali admixti sint &c. Subsumo: atqui credentes sunt homines utique visibiles, & quidem tam *verè* credentes, quorum fides operatur per dilectionem, quam hypocrite & mali, quorum fides mortua est.

Respondet quidem Gerardus 1. num. 11. quam Ecclesiam ita latere, quin saltem ab aliquibus conspiciatur, si non à toto mundo, saltem à pijs Confessoribus conjunctim exultantibus, latentibus in cavernis &c. 2. Fore semper quidem pastores & oves, qui se mutuò agnoscent, sed non fore conspicuos semper toti mundo in loco illustri, & in successione visibili. 3. Nunquam in mundo manere solum invisibilem Ecclesiam, & à visibili Ecclesia separatam, cum extra cætum vocatorum frustra quarantur electi & sancti. 4. Verè fideles invalescentibus persecutionibus & hæresibus ad eam paucitatem & tenebras redigi, ut, licet sibi mutuò sint noti, tamen nullum constituent amplius cætum *illustrem, splendidum*. Ita ille varijs in locis, nominatim c. 8. de Ecclesia n. 86. in LL. Theol. item. n. 97. n. 101. &c.

Verum Gerardus imprimis contradicit tum sibi tum alijs. Lutheristis, qui dicunt, totam & Universalem Ecclesiam posse latere, inò debere latere juxta ipsorum argumenta, cum solus Deus possit cognoscere, quinam sint verè fideles, & fides, per quam constituuntur justi & sancti, tanquam actus internus ab hominibus videri nequeat, etiam proximè adstantibus & simul exultantibus; item cum vera & Catholica,
Ec-

Ecclesia apud ipsos sit congregatio *Sanctorum*; quinam autem sint veri Sancti, nemo novit nisi Deus. 2. Si semper debeant esse aliqui verè fideles, sibi noti, aliqui pastores & oves, & Ecclesia invisibilis nunquam possit separari à visibili &c. Dicit Gerardus, quinam & ubi locorum, in qua urbe, quo tempore &c. vixerint, quomodo sint appellati &c. in quo mundi angulo latuerit hæc visibilis Ecclesia, invisibili sociata. Quæ cum assignare nequeant Luthericæ, per bina ferè sæcula jam provocati, quid aliud faciunt, quam fingendo se & alios fallunt ac perducunt? 3. Hæc ipsa possunt dicere Calvinicæ & alij Apostatae, scilicet semper fuisse aliquos, sibi invicem notos, & Ecclesiam invisibilem eum visibili conjunctam, quæ Calvini, Zwinglij &c. doctrinam professæ sit. 4. Status quæstionis non est, utrum Ecclesia Universalis possit devenire in eum statum, ut propter persecutiones non amplius sit certus valde *illustris* & *splendens*, publico exercitio Religionis ubique prohibito à tyrannis &c. ut factum est primis sæculis, quibus Imperatores Ethnici Christianos ubiq; prohibebant Christum profiteri, Christianitatem radicibus extinguere conantes, irritò tamen conatu, cum inde secuta sint gloriosa Martyria, & majora Christianitatis incrementa. Sed quæstio est, utrum Ecclesia aliquando possit in tam miserabilem statum devenire, ut nullus amplius sit hominum certus, qui publicè ac exteriùs profiteatur fidem veram & Catholicam, Sacramentis non amplius ritè utatur, nec suos

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Pastores, præsertim summum Pontificem agnoscat amplius, ei que obediat. Hoc fieri posse Catholici negant & pernegant, Lutherani, & alij Sæctarij nesciunt, quid dicant, dum veritati reluctari conantur.

Ob. 1. ex Scriptura, in qua comparatur Ecclesia 1. *Thesauro abscondito*. 2. *Regno Dei*, quod est *intra nos*. 3. *Luna*, quæ sepe redditur *invisibilis*. 4. *Mulier fugienti in solitudinem*: ergo. Confirmatur. Textus, quos supra adduximus pro visibilitate Ecclesie, multi loquuntur solum de Ecclesia Particulari; hic autem quæstio est de Universali, seu Catholica: ergo nihil probant. R. ad 1. Comparatur thesauro abscondito, non ideo, quia latet, sed ideo, quia inventa dicitur & delectatur, ut thesaurus inventus, qui inventor priùs erat incognitus. Ad 2. Regnum Dei dicitur esse intra nos quoad fidem internam, & dona spiritualia, non tamen quoad externam fidei professionem &c. sine qua nec illa haberi possunt apud adultos. Ad 3. Comparatur Luna, non ideo, quasi aliquando obscuratur tota, ac invisibilis reddatur, sed 1. quia habet lumen suum doctrinæ & sanctitatis à Christo. sicut luna suam lucem à sole. 2. Quia ex parvo initio crevit in magnam perfectionem, ut videmus crescere lunam. 3. Quia patitur vicissitudines suas, nimirum pacis & persecutionis, tranquillitatis & tumultuum, ut luna suas; utique enim non omni tempore est æqualis splendor Ecclesie, sed aliquo modo etiam obscurari, & suas quasi eclipfes pati potest, non tamen ita, ut videri & digno-

Z 2

sci

sci exterius nequeat amplius; sed semper ejus lux penetrabit nebulas & nubes persecutionum, quantacunque ha fuerint. Nimirum si fiat in Scripturis comparatio alicujus rei cum altera, non fit in omnibus, sed plerumque tantum in uno vel altero. In quo autem fiat, desumi debet ex circumstantijs, & judicio Patrum ac Ecclesiae. Ad 4. Tempore Antichristi, pro quo intelligunt Patres illam comparationem Apoc. 12. fugient quidem multi fideles in solitudinem, & ibi se abscondent ad evitandas persecutiones, non tamen omnes; multi enim palam profitentes fidem Christi resistunt fortiter Antichristo ad profusionem sanguinis & vitae usque. Atque sic Ecclesia non tantum non ignorabitur, sed ubique magis personabit propter fortitudinem Martyrum &c. sicut olim factum est tempore persecutionum.

Ad confirmationem. Sit, quod aliqui textus intelligendi sunt immediate de Ecclesia Particulari, id tamen nihil obest, sed magis confirmat nostrum argumentum; si enim Ecclesia Particularis non potest esse invisibilis, multo minus poterit Universalis, Catholica, & tota. Particulares quidem Ecclesias posse omnino deficere, ac in errores labi, fatemur, non tamen possunt reddi invisibiles, & tamen simul perdurare, & esse partes verae Ecclesiae seu Universalis; quippe ille cætus, qui desinit exterius profiteri fidem, usurpare ritè Sacramenta, obedire legitimo Capiti, desinit pariter esse Ecclesia particularis, seu esse pars Ecclesiae Universalis.

Ob. 2. Status questionis non est,

utrum Ecclesia debeat semper esse visibilis (hoc est, cognoscibilis ab hominibus) *in potentia*; de hoc enim nemo dubitat: sed utrum semper debeat esse visibilis *actu*, hoc est, talis, ut ex signis suis, pura predicatione Verbi Divini, administratione Sacramentorum, & publico Religionis exercitio ab hominibus cognoscatur actu. Hoc posterius negant Protestantes, & probant 1. quia tota Ecclesia olim latuit in Arca Noë, ita ut à nemine videretur actu. 2. Quia tempore Eliae non videbantur actu illa 7000. virorum, qui non adorant Idolum Baal. 3. Quia Ecclesia est Corpus Christi, consequenter omnia ejus vera membra debent esse viva, hoc est, habere veram fidem internam, & justitiam: atque hominibus citra specialem revelationem innotescere non potest, quinam sint talia membra, scilicet notitia distincta de quolibet in particulari, quamvis innotescere possit notitia confusa & in genere, seu tali notitia, vi cuius cognoscamus, in illo cætu, in quo videmus purè predicari Evangelium & ritè administrari Sacramenta, esse aliquos verè fideles, & aliqua saltem viva & vera membra Ecclesiae, licet veros fideles non possimus distinctè discernere ab hypocritis & membris mortuis, eandem fidem exterius profitentibus. Porro promissiones, quibus tam in V. quam in N. T. promittit Ecclesiae suam assistentiam Deus, pertinent quidem ad Ecclesiam *visibilem*, non tamen *quæ visibilem*, sed *quæ veram, vivam*, & dilectam Sponsam, juxta illud Osæ 2. *Sponsabo te mihi in justitia, & iudicio, & in misericordia, & sponsabo te mihi*

infido. Quod utique non spectat ad hypocritas, quia non sunt Sponsa Christi, non in iustitia &c. Ita videtur sentire M. Harder A. C. Senior & Pastor ad S. Annam Augustæ, apud M. Lomer in *Banier* p. 147. & seqq. licet perobscure proponat in lingua Germanica.

R. Omnino Ecclesiam Christi semper debere esse talem, ut ex prædicatione Verbi Divini, ex Sacramentorum administratione, & ex obedientia erga summum Caput, *actu* videri, & ab omni alio actu discerni etiam ab hominibus possit. Quæ M. Harder assertit in oppositum, prorsus vana & inepta sunt. Ad 1. R. Tota Ecclesia in Arca Noe utique actu erat cognita ijs, qui erant in Arca: extra Arcam nemo supererat, cui posset vel deberet esse cognita. Ad 2. Tempore Eliæ illa 7000. satis cognoscantur actu ab illis, qui viderant, eos non curvâsse genua coram Baal, licet Elias id ignoraverit. Deinde illa 7000. non erant tota Ecclesia, sed tantum pars, cum superasset Regnum Juda, de quo publicè constabat, eo tempore perseverâsse in fide. Ad 3. patet ex art. 1. quod etiam peccatores sint vera, & suo modo viva, membra Ecclesiæ seu Corporis Christi. Quod additur de notitia confusa & distincta verorum fidelium, verum quidem est; nec enim nos aliud dicimus, quàm quod semper debeat dari in mundo talis aliquis cætus, in quo sensibilibiter doceatur Evangelium, admittantur Sacramenta &c. & quod in illo cætu sint aliqui saltem veri fideles, & viva membra, non solum quoad externam fidei professionem & usum Sacramentorum, sed etiam quoad fi-

dem internam, charitatem, & sanctitatem; quinam autem in particulari sint isti veri fideles & sancti, *distinctè* dignosci ab hominibus certò non posse fate-mur, *confuse* tamen certò nos cognoscere dicimus, aliquos in hoc cætu esse verè fideles & verè sanctos. Itaque quoad hoc rectè dicit M. Harder, sed pessimè consultit suæ causæ, & ipsemet se prodit, latebrâsque, quas querunt Protestantés per suam Ecclesiam invisibilem, deserit, & capitur. Mox enim quæro, ubinam locorum fuerit ante Lutherum iste cætus visibilis, de quo saltem *confuse* constabat, quòd in eo saltem aliqui verè fideles & verè sancti fuerint, licet distinctè non constiterit, quinam in particulari essent tales? Certè non alium poterit assignare talem cætum, nisi Romano - Catholicum, à quo impiè desciverunt. Adeoque incidit M. Harder in quæstionem illam *vexatam*, qua toties jam sunt vexati Protestantés, ut edicant, ubi fuerit eorum Ecclesia ante Lutherum per mille & amplius annos? Frustra confugiet ad Ecclesiam invisibilem, quam jam deseruit, frustra ad infantes, simplices, Hufitas &c. ut videbit c. 2. hujus tractatûs de Nota Antiquitatis.

Denique dum dicit, promissiones factas Ecclesiæ pertinere ad Ecclesiam *visibilem*, non tamen *quâ visibilem*, nescit, quid dicat. Modò enim promissiones factæ sint non alteri, nisi *visibili* Ecclesiæ, sive dein vocetur *quâ*, sive *quâ* visibilis, quod denique delin-it in quæstionem nominis, non ultra poscimus quidquam. Licet enim promissiones non factæ sint Ecclesiæ *quâ*

complectenti solos peccatores, facta tamen sunt quæ complectenti peccatores simul & aliquos saltem justos, & fidem exterius profitenti; nam sine externa fidei professione nullus est cætus verè credentium, verè sanctorum; licet propter verè sanctos principaliter factæ sint promissiones. Ferè sicut privilegia, alicui civitati concessa, censentur esse concessa toti communitati civium, quæ easdem leges & statuta observantium saltem exterius, & sic quæ visibili, licet non omnes cives sint probi, propter quos quidem principaliter data sunt privilegia; non tamen excluduntur improbi, quamdiu exterius præstant ea, quæ sunt præstanda.

44. Ob. 3. Ecclesia Christi, de qua agimus, est *Militans*: sed quæ Militans est invisibilis; quia milita, quam exercemus, est spiritalis, & cum demonibus, qui sunt invisibiles: ergo Ecclesia est invisibilis. Ita subtilizat Gerardus, sed parùm solidè. Nam R. 1. N. C. Syllogismus enim habet quatuor terminos, & procedit à *secundum quid ad simpliciter*; licet enim Ecclesia secundum aliquam rationem nempe quæ militans, esset invisibilis, propterea tamen non esset *simpliciter* invisibilis; sicut homo, licet quæ *rationans* sit invisibilis, non tamen est *simpliciter* invisibilis. Unde argumentum est simile huic sophismati: homo est *rationans*: sed quæ *rationans* est invisibilis, quia *rationans* dicitur propter actus rationales, qui sunt spirituales & invisibiles: ergo homo est invisibilis. Deinde Christiani non tantùm militant

contra demonem, sed etiam contra carnem & mundum, qui sunt hostes visibiles, item adhibent non solum arma spiritualia, sed etiam sensibilia, ut sunt Sacramenta, opera pia externa &c.

Dices. Præcipuus Ecclesiæ cultus est spiritalis & internus: ergo ex illo debet Ecclesia denominari invisibilis; cum à potiori fiat denominatio. R. N. C. & retorq. argum. præcipui actus hominis sunt interni & spirituales: ergo homo debet denominari invisibilis. Non omnis effectus potest tribuere omnem denominationem suam causæ, præsertim inadæquatæ; aliàs homo deberet etiam dici irrationalis, mortuus &c. quia elicit operationes aliquas non rationales, non vitales &c. Item sol deberet denominari vivus, quia concurrat ad generationem viventium effectivè juxta probabilem sententiam Philosophorum.

Ob. 4. Quod creditur, non videtur: Ecclesia creditur, quia in art. 9. Symboli Apostolici dicimus, *credo Ecclesiam*: ergo non videtur. R. 1. Retorq. argum. quod creditur, non videtur: sed Scriptura Sacra & Divina creditur: ergo non videtur: ergo Lutherani habent Scripturam Sacram invisibilem. R. 2. D. M. quod creditur, non videtur secundum id, secundum quod creditur. T. M. secundum aliud. N. M. & D. m. Ecclesia creditur, quatenus *vera est, & Ecclesia Christi*. C. m. quatenus est cætus hominum certam fidem profitentium &c. N. m. Sicut Scripturam credimus, quatenus Dei est, & Sacra, videmus autem, quate-

mus est collectio & dispositio characterum. Et sicut Christus credebatur quoad Divinitatem ab Apostolis, videbatur quoad Humanitatem. R. 3. N. M. Potest enim id ipsum, quod scitur, credi; sic enim Philosophi credunt Deum, quem tamen sciunt existere; ita, quamvis vera Christi Ecclesia, etiam qua vera est & Christi, videretur, ut de ea evidenter constaret; ut aliqui volunt, tamen posset adhuc credi.

Dices. Forma essentialis Ecclesiae est vera fides; sed ista est invisibilis: ergo Ecclesia est invisibilis. R. Retorq.

argum. Forma essentialis hominis est anima: sed anima est invisibilis: ergo homo est invisibilis. Hem sophisma! In praemissis sermo est de parte constitutiva verorum fidelium, consequenter Ecclesiae, in conclusione sermo est de tota Ecclesia: sunt igitur iterum quatuor termini. Fides est quidem forma denominans fidelem, non tamen est tota denominatio, seu totus fidelis, multo minus congregatio fidelium; sed ad hoc requiruntur etiam homines visibiles, fidem profitentes, Sacramentis ritè utentes.

ARTICULUS IV.

An vera Christi Ecclesia necessario sit infallibilis?

SUMMARIUM.

1. 2. Status questionis.	12. Trimembris obiectio Lomeri quatuor complectitur mendacia.
3. Ex eius decisione pendet summa rei.	13. Promissiones de Ecclesia infallibilitate non sunt conditionatae.
4. Quid Gerardus tricetur circa statum questionis.	14. Neque facta sunt Ecclesia invisibili.
5. Ecclesia Christi hactenus nunquam erravit in rebus fidei.	15. Neque Ecclesia Romana est Particularis sub omni ratione.
6. Nec errare potest unquam, ut Scriptura S.	16. Neque ex errore voluntatis rectè inferitur error intellectualis totius Ecclesiae.
7. Symbolum Apostolicum.	17. Neque Catholici faciunt circulum vitiosum probando infallibilitatem Ecclesiae.
8. Communis sensus fidelium, & SS. PP.	18. Bene tamen Lutherani in resolutione sua fidei.
9. Ipse Lutherus.	
10. Et clara ratio irrefragabiliter docet.	
11. Nullis quorundam exceptio.	

Sciendum 1. Questionem procedere 1. de Ecclesia Christi Militante. 2. De Ecclesia tota, Catholica, seu Universali; nam Ecclesiam Particularem qualemcumque errare posse, nec dissentire Catholicis. 3. De Ecclesia visibili complectente tam peccatores quam iustos; cum enim Ecclesia vera, in hoc mundo adhuc militans, necessario sit visibilis, omnesque fideles veram Christi fidem profitentes complectatur, ut patet ex dictis, non potest esse sermo de Ecclesia invisibili & cetero *Sanctorum tantum*. Et sane si duntaxat invisibilis Ecclesia foret infallibilis, nemo posset esse certus, an in sua fide non erraret, quia nemo sciret, utrum prorsus idem crederet, quod credit Ecclesia, cum nesciret, ubinam hæc latèret, quinam essent verè credentes, & consequenter quidnam crederent. Atque sic ipse sibi suus esset Doctor, interpretes Scripturæ, & Papa: quivis autem homo in particulari est mendax, & falli potest. 4. Nomine totius Ecclesie intelligi vel omnes omnino fideles cum suo Capite, vel omnes Episcopos cum Episcopo & Pontifice summo in Concilio Generali congregatos, ita ut, quidquid tenent omnes fideles, vel omnes Pastores (quod enim docent omnes Episcopi, sentire quoque debent fideles ceteri, cum teneantur oves sequi suos Pastores) tanquam de fide, illud revera de fide sit. Imò nomine Ecclesie intelligi posse solum summum Pontificem. *Cathedra doctrinæ* juxta ea, quæ dixi in *Papatu nunquam errante*, specialiter art. 8. & dicam infra c. 4. art. 2.

Sciendum 2. Questionem solummodo

esse in hoc, utrum in rebus fidei, & ad mores pertinentibus, Ecclesia sit infallibilis? Siquidem fatemur Ecclesiam errare posse 1. in decidendis questionibus facti particularis, à Deo non specialiter revelati, & non connexi necessario cum questionibus juris. 2. In ijs, quæ solum incidenter dicuntur in Decretis fidei & morum, uti sunt argumenta & rationes, & quæ præmittuntur sententiæ definitiva. 3. Papam probabiliter etiam errare posse in rebus fidei, ut est Doctor & homo privatus nec loquens ex Cathedra.

Sciendum 3. ex decisione hujus questionis pendere summam rei. Si enim vera Christi Ecclesia necessario sit infallibilis, eo ipso sequitur 1. Illam Ecclesiam, quæ aliquando fuit vera, adhuc esse, & semper fore veram: Romana autem saltem olim primis sæculis, & saltem tempore D. Pauli, fuit vera, ut fatentur Sectarij. 2. Omnes articulos, quos tenet Ecclesia, esse veros, oppositos autem esse hæreticos. 3. Ingenti compendio complanari omnes fidei controversias, cum Sectarijs agitatae, nec alia re opus esse, quam ex notis veræ Ecclesie inquirere, quantum ex omnibus sit vera Christi Ecclesia. Quod nos statim præstabimus, postquam ejus infallibilitatem satis demonstratam in tuto collocaverimus.

Sciendum 4. Sectarios tergiversari inutiliter circa statum questionis: nam Gerardus in LL. Theol. de Ecclesia c. 9. ait 1. Ecclesiam totam seu Catholicam non quidem ita errare posse, ut non saltem pauci, itque occulti, sint verè credentes, licet ministerium publicum

cum ubique sit corruptum per omnes Ecclesias Particulares visibiles. 2. Facit discrimen inter articulos fidei fundamentales & non fundamentales; in his omnino totam, in ijs verò solùm Particulares Ecclesias visibiles errare contendit. Verùm contra primum pugnat articulus præcedens de perpetua Ecclesie visibilitate. Contra alterum ea, quæ diximus in materia de Indifferentismo. Et quæso, quis non videt angustias, & ditam fingendi necessitatem apud Adversarios? Qua fronte dicunt, & quo fundamento, quòd aliqui saltem in fidei fundamento persistant, corrupto ubique publico Verbi ministerio, & personante ubique falsa doctrina? Quomodo tam audacter asserunt, tales existere, cum tamen occulti sint, & nemo eos videre possit? Quare Spiritus S. non potius aliquos publice ab erroribus immunes contineat? Quare cogat hos latibularios ad aliam externis fidem profitendam, quam tenent externis? Nunquid hypocritæ, quales sunt illi, non sunt vera membra Ecclesie juxta Sectarios?

Dico 1. Vera Christi Ecclesia hæcenus nunquam erravit in definiendis fidei articulis, & formandis morum decretis, scilicet definiendo falsum, vel præcipiendo vitium, aut prohibendo virtutem. Probat 1. negativè; quia Adversarij (quod tamen ipsis tanquam accusatoribus incumbit) non possunt ostendere errorem, non proferte articulum illum fidei, qui olim creditus, postea verò repudiatus sit. Id quidem verum est, quòd nunc aliqui articuli explicitè credantur, qui olim crede-

R. P. Pichler Theol. Polemica.

bantur solùm *implicitè*; eò quòd successu temporis, & obortis controversijs, aliqua clarè decisa ac definita sunt, quæ prius vel in Scriptura S. vel in Traditionibus solùm obscure continebantur: quod minime obest puritati fidei. Neque possunt Adversarij nominare locum, tempus, Concilia, Pontifices &c. qui errorem in rebus fidei aut morum decretis Univerſe Ecclesie proposuissent, ut constat partim ex ijs, quæ dicta sunt in *Papatu nunquam errante*, partim constabit hic ex solutione objectionum. Possè autem Ecclesiam errare circa quæstiones facti & historicas, quæ non invehunt errorem circa fidei articulos & morum decreta, nemo negat, cum id Ecclesie non interfit. Probat 2. Ecclesia non potest errare; ergo hæcenus nunquam erravit. Ant. probo, &

Dico 2. Vera Christi Ecclesia non potest errare in rebus fidei, & morum decretis pro Univerſa Ecclesia factis. Seu, est absolute infallibilis. Probat 1. ex Scriptura S. ex qua Adversarij omnia sibi volunt probari. Christus ipse de sua Ecclesia dixit: *Porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Mat. 16. v. 18. *Spiritus Veritatis docebit vos omnem veritatem.* Jo. 16. v. 13. *Rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum Veritatis.* Jo. 14. v. 16. *Ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quæcunque dixerò vobis, v. 26. Ego vobiscum sum usque ad confirmationem sæculi.* Mat. 28. *Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua,* Luc. 22. v. 32. Similes pro mis-

A 4

liones

fiones jam in Veteri Testamento facta sunt Ecclesiae, uti Isa. 54. v. 4. *Noli timere, quia non confundens, neque erubesces.* Atqui si Ecclesia posset errare in rebus fidei &c. tunc praevaleret infernus adversus eam, non doceretur omnem veritatem, Spiritus S. & Christus ipsam desereret, confunderetur, & erubesceret &c. ergo.

Confirmatur 1. Christus est Caput Ecclesiae, & Sponsus illius; item Ecclesia regitur à Spiritu S. tanquam ab anima & Doctore veritatis: ergo Ecclesia habet utriusque infallibilem assistentiam, ita ut in errorem circa res fidei incidere nequeat; si enim erraret, error imputaretur Christo & Spiritui S. Ant. prob. *Vir caput est mulieris, sicut Christum Caput est Ecclesia.* Eph. 5. v. 23. *Unum Corpus & unus Spiritus.* Eph. 4. v. 4. *Ille vos docebit omnia &c.* Jo. 14. Respondet Gerardus, ex hoc sequi, singulos fideles ab omni errandi periculo immunes esse; cum Christus sit Sponsus cujuslibet animae fidelis, & quivis verè fidelis regatur à Spiritu S. Sed negatur sequela; quae vitiosè trahitur à sensu composito ad divisum, à colectivo ad distributivum; nam promissio absoluta non est facta singulis fidelibus, sed toti Ecclesiae; neque ex lapsu singulorum sequitur, nullam amplius dari veram Religionem in Mundo, & consequenter Deum frustrari suo fine, scilicet gloriâ extrinsecâ, quam operando ad extra necessario debet intendere: quod tamen malum sequeretur ex lapsu totius Ecclesiae. An putas, rectè sic inferri à sensu colectivo ad distributivum: tota Respublica Poli-

tica accepit jus gladij à Deo: ergo etiam singuli cives? Negabis utique consequentiam. Caterum non omnis verè fidelis hoc ipso est Sponsa Christi, aut specialiter regitur à Spiritu S. quod tamen supponit Gerardus, cum ex dictis constet, etiam peccatores posse esse verè fideles: ad hoc autem, ut aliquis dicatur Sponsa Christi, debet esse specialiter dilectus: peccatores autem non sunt specialiter dilecti, cum odio sint *Deo impius & impietas ejus.* Sap. 14. v. 9.

Confirmatur 2. ex Apostolo, qui 1. Tim. 3. v. 15. ait: *Hec tibi scribo &c. ut scias, quomodo oporteat te in Domo Dei conversari, quae est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum Veritatis:* ergo Ecclesia est columna & firmamentum veritatis: sed *columna & firmamentum* indicant clarè firmam constantiam in veritate: ergo. Respondet Gerardus & alij Lutherani 1. hic per Ecclesiam intelligi Ecclesiam Ephesinam, quae fuit Particularis: Particulares autem singulas errare posse, nemo negat. 2. Ecclesia est columna & firmamentum veritatis non *active*, quasi ipsa fulceat veritatem, sed *passive*, quia fulcitur & sustentatur à Veritate, quae Christus est. 3. Neque columna semper durat, sed quandoque corrumpunt, si senescunt: ergo. Sed vana haec sunt esugia. Nam 1. Paulus loquitur indistinctè de Ecclesia Dei, quae est *Domus Dei*: atqui Domus Dei est Ecclesia tota & Universalis: ergo de ista loquitur, saltem principaliter. Nec obstat, quòd Thimotheus fuerit in Ecclesia particulari Ephesina; nam qui est in

in Ecclesia particulari, est etiam in Universalis, cum particularis sit pars Ecclesiae Universalis: sicut qui est in cubiculo, est etiam in domo. 2. Ecclesia est columna veritatis tam activè quàm passivè; activè, quatenus firmat, & sustinet fideles in veritate; passivè, quatenus ipsa firmatur & sustentatur à Christo in veritate, si velimus juxta phrasim Adversariorum loqui. Ceterum est valde inappropria locutio & inusitata, si columna accipiatur *passivè*; quis enim columnam vocat columnam pavimenti, quia sustentatur & fulcitur à pavimento? 3. Non negamus, etiam Ecclesiam aliquando delituram, sed non ante finem mundi; *cum enim venerit, quod perfectum est, evacuabitur, quod ex parte est.* 1. Cor. 13. v. 10. Stultè autem negatur, quod Ecclesia sit columna veritatis, ex eo, quia cum Mundo pariter Ecclesia Militans cessabit.

7. Probatur 2. ex Symbolo Apostolico, in quo credimus *sanctam* Ecclesiam Catholicam: atqui iste articulus omni temporis momento à temporibus Apostolorum usque ad finem mundi (Nota, & rem apprehende, *omni temporis momento*) debet esse verus; quod enim semel est de fide, semper est de fide, & Verbum Dei manet in aeternum: ergo vera Christi Ecclesia *semper*, & omni temporis momento, debet esse *sancta*: atqui desineret esse sancta, si vel semel incideret in errores, haereses, idololatricam &c. quae scelera ipsi impie impingunt Sectarij; ergo nunquam potest in eas incidere, aut aliquid docere, quod non sit sanctum, quoad fidei doctrinam aut morum precepta.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Probatur 3. ex communi sensu & constanti persuasione fidelium, & 1. quidem SS. Patrum, qui in questionibus fidei controversis provocare consueverunt ad Ecclesiam, uti Augustinus l. contra epist. fundam. c. 5. *Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesia commoveret auctoritas*: Cyprianus l. de unit. Eccl. mihi pag. 254. *Adulterari non potest Sponsa Christi.* Sic & alij sentierunt. 2. Summorum Pontificum, & Conciliorum, quorum decisio propterea semper fuit implorata & data, ut per eorum auctoritatem infallibilem dignosceretur veritas ab erroribus. 3. SS. Martyrum, qui prope modum innumeri per singula saecula maluerunt omnia pari, quàm in minimo puncto deserere doctrinam Ecclesiae Universalis. 3. Pissimorum Imperatorum, qui haereticos ideo persequerantur, quia judicium suum privatum volebant subicere judicio Ecclesiae Universalis, & ab hac defecerant. 5. Infinitorum prope Sanctorum, qui floruerunt etiam miraculis, & prodigiis à vita sanctimoniam; simul tamen omnes erant obsequentissimi Ecclesiae; nec apicem ullum ex articulis ab Ecclesia propositis negare ausi. 6. Denique etiam Sectariorum, qui vel infallibilitatem Ecclesiae fateri debent, vel coguntur admittere, se sine sufficiente ratione & per summam improbitatem tumultuosos fuisse contra Ecclesiam, ac ab ea defecisse; si enim Ecclesia Universalis non est infallibilis, multò minus Particularis erit infallibilis: atqui ipsimet fateantur, suas Ecclesias non esse nisi Particulares. Quid igitur opus fuit tantis

A 2 2

tumulti-

tumultibus, tot bellis, tanta sanguinis effusione, tot rapinis &c. ut pro Ecclesia fallibili introduceretur alia aequè, imò magis fallibilis!

9. Confirmatur ex propria confessione Lutheri, qui in tract. de veteri vera Ecclesia dicit: *Ecclesia nec debet, nec potest mendacia & errores docere, ne in unico quidem articulo &c. & qui posset aliud fieri, cum os Dei sit os Ecclesia?* Item: *Deus non potest mentiri, ita nec Ecclesia.* Et in litteris ad Albertum Ducem Brandenburg. circa praesentiam Corporis Christi in Eucharistia ita scribit: *Quod testimonium totius Ecclesiae, etiamsi nihil amplius haberemus, debet nobis solum sufficere, ut in hoc articulo permaneamus.* Quod autem alibi docuerit oppositum, scio, scilicet in Postilla Eccles. Dom. 1. post Epiph. at simul scio, Lutherum hoc pacto sibi contradixisse, & consequenter alterutra vice necessariò docuisse falsum. Videant nunc Lutherani, quam veracem sequantur Prophetam, & quam tuta sit doctrina, quam in suo quinto Evangelista laudant, cum vitam laudare nequeant.

10. Probarur 4. ex ratione. Si Ecclesia potest errare in rebus fidei, tunc nulla amplius habebitur infallibilis & sufficiens regula fidei, nec poterit quidquam firmissimè credi: sed hoc nec Adversarij admittere possunt aut volunt, cum sic tolleretur omnis fides Divina, ad salutem necessaria: ergo. M. prob. Sine declaratione & auctoritate Ecclesiae nullus fidei articulus infallibiliter & sufficienter nobis innotescit: ergo si Ecclesia in proponendis fi-

dei articulis potest errare, non amplius habebitur sufficiens & infallibilis regula fidei. Ant. prob. Sine declaratione & auctoritate Ecclesiae non innotescit nobis certò & infallibiliter, an & quam Scriptura sit purum Dei Verbum, an & quam Traditiones sint Divinae & Apostolicae: atqui sine Scriptura & Traditionibus nullus potest articulus fidei nobis certò & infallibiliter innotescere; cum omnes articuli fidei contineantur in Scriptura S. & Traditionibus: ergo. M. prob. quia per se non est evidens, an & quam Scriptura sit Divina, incorrupta &c. ergo debet constare aliunde: atqui convincens & infallibile testimonium ac iudicium certum non potest afferri, ex quo haec probentur, nisi testimonium & auctoritas Ecclesiae, ut patet tum per se, tum ex thesibus nostris de *Lutheranismo constanter errante in primis fidei principijs*, tum ex disputatis supra de Scriptura S.

Respondent aliqui, Ecclesiam esse quidem infallibilem in ijs, quae sunt necessaria ad salutem; in alijs autem errare posse. Sed contra est 1. Omnia, quae declarantur ab Ecclesia tanquam articuli fidei, sunt necessariò credenda saltem implicite ab omnibus, nihilque sine iactura aeternae salutis negari potest: ergo impossibile est eam errare in ulla re fidei quacunque. 2. Si Adversarij loquantur de rebus, sine quibus absolute nequit obtineri salus, & ijs, quae sunt necessariò credenda necessitate medij, tunc Ecclesia potest errare in proponenda Scriptura Sacra utriusque Testamenti, cum sine fide de Scripturis Sacris multi fuerint salvati, antequam sacrae litterae

littera conferberentur, uti in Lege Nature, aut quibus Evangelium Christi solum predicatum, & de ulla Scriptura mentio nulla est facta. Atqui hoc non possunt admittere Adversarij, quia sic omnes fidei articuli revocari possent in dubium; cum Scriptura, ex qua tanquam unica apud ipsos credendorum regula omnes articuli dependent, ac probari debent, utique sit juxta Adversarios ex ijs, quæ necessariò credenda sunt, necessitate medij.

12. Ob. ulterius 1. Ecclesia Universalis juxta nos est Romana: sed Ecclesia Romana jam sæpiùs erravit in statuendis fidei articulis: ergo. Mi. probat Lomerus ex Apolog. Aug. Conf. in seipsum Banier p. 139. ubi sequentes illi errores impingit. 1. Quòd Romano-Catholici requirant ad salutem bona opera, quibus mereantur remissionem peccatorum, nec soli fidei tribuant justificationem, qui tamen articulus fidei est præcipuus. 2. Quòd dicant, Sacramenta conferre gratiam ex opere operato sine fide. 3. Quòd invocent Sanctos tanquam Mediatore loco Christi. Idem Lomerus in seiner fortgesetzten Abfertigung à p. 7. ex Georgio Nitschio, & alio quodam Levvis Bailly Anglo ostendere conatur, in 25. punctis fundamentalibus modernam Ecclesiam Romanam recessisse à doctrina antiqua Ecclesie Romana, in sola epist. ad Rom. à D. Paulo expressa. Ergo. R. N. m. in ejus probatione truntembri sunt quatuor mendacia & calumnia; nam 1. Romano-Catholici non docent, se per sua opera mereri (de condigno; nam de hoc merito lis est)

remissionem peccatorum, seu primam gratiam sanctificantem, per quam sit formaliter remissio peccatorum; sed hoc dicunt, hominem in gratia sanctificante ex meritis Christi jam constitutum, & gratis justificatum, mereri de condigno per sua opera bona augmentum gratie sanctificantis, vitam æternam, & augmentum gloriæ, seu vitam æternam. Trid. sess. 6. Can. 32. 2. Non excludunt fidem ad fructuosam susceptionem Sacramentorum in adultis; sed etiam inter dispositiones prævias suscipientis volunt eam esse primam: imò dicunt, fidem præsupponi ad ceteros actus supernaturales tanquam principium vite spiritualis: hoc tantum docent, fidem solam non sufficere ad justificationem & ad salutem, nec solam esse sufficientem dispositionem ad fructuose suscipienda Sacramenta. 3. Non invocant Sanctos tanquam Mediatore inter Deum & hominem, saltem ut immediatos & principales. 4. Nec loco Christi; sed invocant etiam ipsam Christum, & quidam principaliter, & tanquam Mediatorem & Auxiliatorem, Sanctos verò invocant tanquam Intercessores & Patronos, ac Mediatore apud Mediatorem Christum. Alterum, quod additur, quasi Ecclesia Romana moderna in 25. punctis recesserit à doctrina à D. Paulo expressa in ep. ad Rom. falsissimum est, nec Lutherano-rum & Calvinistarum glossa, ac interpretatio epistolæ ad Rom. sufficit ad faciendam huic accusationi auctoritatem; utpote qui non sunt legitimi interpretes Scripturæ, multo minus judices Ecclesie, à qua perfide defecerunt rebelles

belles filij: quibus Ecclesiam erroris accusantibus si credendum, nec Ecclesia primæva, & Apostolorum temporibus, ab errore immunis credenda fuit, utpote ab hæreticis v. g. Nicolaitis, Simone Mago, Arianis &c. semper accusata. Ecclesia Particularis non debet judicare Universalem, & putare, quod epistolam D. Pauli ad Rom. melius intelligat. Imò ex hoc ipso, quod Lutherani in 25. punctis dissideant ab Universali Ecclesia, totidem erroribus circa hanc epistolam ipsi convincuntur esse obnoxij.

13. Ob. 2. Promissiones, quibus Ecclesia promittitur perpetua infallibilitas, sunt solum conditionatæ, si nempe Ecclesia adhæserit semper Verbo Dei, & ritè tractaverit S. Scripturam, si sanctè vixerit &c. juxta illud: *Oves meæ vocem meam audiuistis.* Jo. 10. v. 27. *Scrutamini Scripturas.* Jo. 5. v. 39. *Habent Moysen & Prophetas, audiant illos.* Luc. 16. v. 19. *Superedificati super fundamentum Apostolorum & Prophetarum.* Eph. 2. v. 20. Item Jo. 8. v. 31. *Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis.* Atqui potest contingere, & sapius jam contigit, ut Ecclesia non adhæreat Verbo Dei scripto, sed ei adverteatur: ergo potest contingere, ut erret. Ita potissimum iterum M. Lomer in seiner *Saurbrünnen*, Cur p. 251. cum & ex alijs passim.

R. N. M. N. m. & N. C. Si promissiones, Ecclesie factæ, essent solum conditionatæ, & subintelligeretur (nam explicite nulla in textibus supra recitatis addita est, excepto ultimo, qui tamen longè aliter intelligendus est) hæc

tacita conditio, si adhæserit Verbo Dei, sequeretur 1. Christum suæ Ecclesie nihil promississe, quia etiam Turca vel Hæreticus non errat tunc, quando & si adhæret Verbo Dei. 2. Christum lepidè illuisse suæ Ecclesie, haud aliter, ac cyngari solent, hujusmodi vaticinijs plebem ludentes: *Wann du lang lebst wirst du alt: halt du vil Geld/ bist du reich;* nam Christi promissiones habent hunc sensum: *Ecclesia non errabit, quamdiu rectam viam tenebit: non cadet, quamdiu stabit: puram tradet doctrinam, si eam non deseruerit &c.* Hoc ipsum est in questione, utrùm Deus possit permittere, & quidem vi suæ promissionis, ut Ecclesia deserat puram doctrinam, S. Scripturam malè intelligat, aliquid falsi contra Verbum Dei (scriptum, vel non scriptum) doceat. Et hoc privilegium concessum esse toti Ecclesie Universalij, nulli autem Particulari, multò nundis homini privato, contendimus, & absolute promissum, solidè probavimus nostris argumentis. 3. Sequeretur, nihil omnino posse tutè & sine formidine credi, etiamsi in antiquis Concilijs & primitiva Ecclesia sit definitum, quia certum non esset, utrùm Patres Concilij adhæserint Verbo Dei. Deinde formo hoc dilemma. Vel Christus deserit Ecclesiam prius, vel prius deseritur ab Ecclesia? Non deserit prius, quia hoc repugnat ejus promissioni; etiamsi hæc tantum conditionata foret: non prius deseritur ab Ecclesia, quia repugnat, Ecclesiam errare, quamdiu regitur à Christo. Textus, quos recitat M. Lomer, non sunt

ad rem, ut consideranti patet, nec ullam expriment *conditionem* Ultimus, quem adducunt alij, exprimit quidem *conditionem*, sed ibi non est sermo de Ecclesia Univerſa, sed ſolum de quibusdam Judæis credentibus, neque ſermo eſt de veritate doctrinæ, ſed de morum probitate, quam in ſuis dilectis Diſcipulis exigit Chriſtus.

14. Dices 1. Promiſſiones non ſunt factæ Eccleſiæ viſibili, ſed inviſibili Sanctorum. 2. Licet Eccleſiæ viſibili eſſent factæ, tamen poſſet errare, modò in errore non perſiſteret, quia ſic diabolus eam non vinceret. R. Ad 1. patet ex ſuprà dictis, ubi rejecimus diſiſionem Eccleſiæ in Viſibilem & Inviſibilem, & ubi probavimus, Eccleſiam ſemper eſſe neceſſariò viſibilem. Deinde non poſſunt textus, ex quibus probavimus infallibilitatem Eccleſiæ, intelligi de Eccleſia Inviſibili, ut conſideranti patebit. Ad 2. Utiſque vinceretur Eccleſia, ſi in unico fidei articulo erraret; cum utique urbem vincat, qui eam expugnat in unico loco, licet expugnatam ruriſus amittat.

15. Dices 2. Si aliqua Eccleſia Viſibilis eſſet Univerſalis, tunc eſſet Romana: ſed Romana non eſt Univerſalis, ſed Particularis: ergo nulla Eccleſia Viſibilis eſt Univerſalis: ergo nec infallibilis, conſequenter nec Romana erit. R. N. m. vel D. Eccleſia Romana, quatenus completitur fideles certi diſtrictus, nempe Romani, non eſt Univerſalis, ſicut Eccleſia Auguſtana v. g. quæ completitur fideles tantum Auguſtanæ Diœceſis, non eſt Univerſalis C. m. quatenus eſt diſuſa per totum orbem, &

quatenus habet dominatum in omnes alias Eccleſias, utpote habens pro Epifcopo Chriſti Vicarium, D. Petri Succeſſorem, Paſtorem Univerſalem, cui omnes Chriſti oves credite ſunt. N. m. Cæterum latibularia & inviſibilis Eccleſia, ad quam identidem ſe recipere coguntur velut ad latebras fugitivi Sectarij, præſius ridicula eſt, & meritò cuilibet prudenti ſuſpecta. Nec facile mihi aliquid videretur magis prima fronte abſurdum, quam Eccleſiam Inviſibilem à Chriſto fundatam eſſe pro hominibus, qui nil niſi dependenter à ſenſibus cognoscere poſſunt.

Dices 3. Intellectus non eſt firmior voluntate: ſed voluntas omnium fidelium, conſequenter Univerſalis Eccleſia, poteſt errare, & in graviffima peccata prolabi: ergo & intellectus poteſt errare, nimirum circa res fidei. R. 1. N. M. nam intellectui promiſſa eſt infallibilitas in fide, non autem voluntati immutabilitas in virtute. Petro enim dictum eſt: rogavi pro te, ut non deficiat *fides* tua; non autem dictum eſt: ut non deficiat *charitas* tua &c. 2. N. M. nam tota & Univerſalis Eccleſia nunquam labi poteſt in peccata, ita ut nullos omnino habeat amplius ſanctos: nam Eccleſia ſemper debet eſſe *ſancta* juxta Symbolum Apoſtolicum, etiam in membris ſaltem aliquibus; quippe doctrina *ſancta*, qualis eſt in vera Eccleſia, non poteſt eſſe ſine fructu; *Omnis enim arbor bona bonos fructus facit*, Mat. 7. Licet igitur ſinguli poſſint labi in peccata gravia, nunquam tamen omnes.

Ob. 3. & principaliter. Catholici pro-

probant infallibilitatem Ecclesie ex Scripturis, & vicissim Scripturas alibi probant ex infallibilitate Ecclesie, hos vel illos libros pro Canonicis & Divinis declarantis: sed hoc modo itur in circum-
 sum, & probatur idem per idem, a. per b. & b. per a. ergo. §. 1. N. 1. membrum Ma. quippe non unice probant infallibilitatem Ecclesie ex Scripturis, sed etiam ex communi fidelium sensu, & ex ratione, ut vidimus supra. §. 2. Dist. 1. membrum Ma. probant infallibilitatem Ecclesie ex Scripturis contra Hæreticos, & illos, qui independenter ab auctoritate Ecclesie admittunt Scripturas. C. Ma. contra Gentiles, & alios, qui Scripturas aliunde non admittunt. N. M. & dist. Mi. sed hoc modo itur in circum-
 sum, si infallibilitas Ecclesie probetur ex Scripturis contra eos, qui aliunde & independenter ab auctoritate Ecclesie Scripturas non admittunt C. Mi. contra eos, qui aliunde admittunt, uti sunt Lutherani, & alij Sectarij, contra quos agimus. N. Mi. & Conf. Cùm enim contra istos non sit necesse probare Scripturas per Ecclesie definitis infallibilitatem, utpote qui illas aliunde admittunt sponte sua, tantum probatur infallibilitas Ecclesie ex Scripturis, non autem vicissim Scripturæ ex infallibilitate Ecclesie. Contra alios autem, qui Scripturas aliunde non admittunt, uti Gentiles, Pagani &c. non probant Catholicis infallibilitatem Ecclesie ex Scripturis, sed ex ratione, postquam ex signis veræ Ecclesie ipsis sufficienter probarunt suam Ecclesiam esse veram Religionem; inde enim rectè deducitur, eam in proponendis articulis fidei

falli non posse, eo ipso, quòd sit vera Religio, à Deo profecta, & gubernata; si enim erraret, hoc ipso vera non esset, nec ejus dogmata à Deo. Unde.

R. 3. Dist. 2. membrum M. Scripturas probant per infallibilitatem Ecclesie, aliunde tamen cognitam, quàm ex Scripturis, C. non aliunde cognitam, sed primum ex Scripturis cognoscendam. N. M. Infallibilitas Ecclesie sufficienter probatur per notas veræ Ecclesie, & per motiva credibilitatis, uti sunt potentia, sapientia, & sanctitas Christi, mirabilis propagatio doctrinæ Christi valde ardua, innumera & maxima prodigia ac miracula, conformitas fidelium in articulis fidei, sanctitas tum doctrinæ tum morum, antiquitas, diffusio per totum orbem, testimonium virorum innumerabilium scientijs & virtutibus clarissimorum, etiam inter atrocissimos dolores vitam & sanguinem pro hujus Ecclesie veritate passim prodigentium &c. Certè si Apostoli terè per solâ miracula satis probarunt Mundo, & nostris Adversarijs, eorum doctrinam esse infallibilem; cur non per hæc ipsa, & per reliqua insuper signa, proclius illustra, sufficienter probent Catholicis independenter à Scripturis, suam Ecclesiam esse veram, & consequenter infallibilem?

Longè majore jure Adversarijs ob-
 jicitur circulus vitiosus, quem committunt in sua credendi ratione, & resolutione suæ fidei. Si enim interrogentur, quare credant, hanc Scripturam esse Divinam, & purum Dei Verbum? Ultimato denique respondent, id sibi

constare ex interna Spiritus S. testificatione: ut patet ex meo *Lutheranismo constanter errante*, & ex dictis de Scriptura S. si rursus interrogentur, unde constet ipsis, hanc internam testificationem esse Spiritus S. & non potius spiritum privatum & dictamen erroneum? Reponunt, id sibi constare ex Scriptura, quæ Jo. 10. v. 27. dicit: *Oves meæ vocem meam audiunt.* Ex Scripturam S. probant ex in-

terna Spiritus S. testificatione, & hanc vicissim ex Scriptura S. quod formalissimè est ire in circulum, ex quo nunquam se extricabunt, nisi agnoverint infallibilem Ecclesie auctoritatem, quam quamdiu repudiant, tamdiu fides ipsorum fiet niteretur Spiritus S. testificatione, imò niteretur spiritu privato, humano, erroneo: & sic non erit nisi fides humana, incerta, dubia, fallibilis, erronea.

ARTICULUS V.

Ex hæctenus disputatis evidenter deducitur, veram Christi Ecclesiam esse non posse Lutheranam &c. sed Romanam.

SUMMARIUM.

1. <i>Quæ dicuntur de Lutheranis, applicari possunt omnibus Apostatis.</i>	5. <i>Nec fuit perpetuò visibilis: ergo vera non est.</i>
2. <i>Quid intelligatur nomine Ecclesia Romana.</i>	6. <i>Nec est infallibilis: ergo vera non est.</i>
3. 4. <i>Ecclesia Lutherana non fuit perpetua: ergo vera non est.</i>	7. <i>Ecclesia Romana vicissim, quia semper, & quidem visibilis, semperque infallibilis existit, vera est.</i>

1. Sciendum 1. Quamvis ordinariè tantum *Lutheranam* sectam directè & nominatim impugnemus, pleraque tamen ex dictis tum ex dicendis facile applicari posse (& ferè mutato duntaxat nomine) omnibus alijs Apostatarum ab Ecclesia Romana exiitibus, uti Calvinistarum, Zwinglianorum, Arianorum recentium &c. cum hisdem se tueri, & Catholicos infestare armis solent, ac debeant.

R. P. Pichler Theol. Polemica.

Sciendum 2. Per Ecclesiam Romanam intelligi illam, quæ communicat in fide cum Episcopo Romano, tanquam Christi Vicario, D. Petri Successore, & Pastore Universali. Ferè sicut Lutherani per Augustanam Confessionem intelligunt non modò illam doctrinam, quæ prædicatur in Urbe Augustana, verum etiam omnes illos, qui cum hac Augustana Confessionis doctrina & fidei Symbolo communicant, Confessionistas

Rb

nistas

nitas dicunt, licet distinctas Ecclesias Particulares faciant, & in alijs Regionibus morentur. Neque obstat, quod Episcopus Romanus habeat propriam Diocesim, nempe Ditionem Romanam, in qua simul est Episcopus peculiaris: fere sicut Archidux Austriae, qui electus est in Imperatorem, simul est Dominus supremus, & Caput totius Imperij, ac simul peculiaris Dominus Austriae, quae est una ex ceteris Imperij Provincijs; & sicut Imperij Romani membra sunt omnes, qui cum Archiduce Austriae, simul Imperatore, in rebus Politicis communicant. Porro Romanam Ecclesiam saltem olim & tempore Apostolorum fuisse Catholicam, seu per totum orbem diffusam, patet ex illo Pauli ad Romanos 1. scribentis: *Fidei vestra annuntiatur in universo mundo.* Unde Ecclesia Romana semper accipiebatur, & hodie dum accipitur pro Catholica, ut idem intelligatur per *Romanam*, & per *Catholicam* Ecclesiam; & hinc *Romano-Catholica* etiam appellari consuevit. Jam ex haecenus disputatis

3. Deduco 1. Vera Christi Ecclesia debet esse perpetua, ita ut continua duratione à temporibus Christi existeret in mundo, ut patet ex art. 2. assertionem 2. p. 165. Atqui Lutherana non semper existit in mundo; sed ante Lutherum nemo sic credidit, uti nunc Lutherani, saltem in omnibus; quis enim fuit ille? Adeoque non semper existit in mundo. Ergo non est vera Christi Ecclesia. Si dicant, Apostolos ita credidisse, repono 1. id esse falsissimum; ut enim taceam ceteros articulos, pro exemplo sit articulus praecipuus apud Lutheranos; nempe de

justificatione peccatoris, quam Lutherani tribuunt soli fidei, Apostoli autem tribuerunt fidei & operibus bonis simul. Sic S. Jo. ep. 1. c. 3. v. 7. ait: *Filioli, nemo vos seducat. Qui facit justitiam, justus est.* S. Jacobus c. 2. v. 24. *Videtur, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum.* Et S. Paulus 1. Cor. 13. v. 2. 3. *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum, nihil mihi prodest.* En tres Apostoli clarissime advertantur dogmati Lutheranicorum de justificatione. Repono 2. Etiam si transmittetur, Apostolos ita credidisse, ut modò Lutherani; tamen nisi ostenderint, tempore intermedio ab Apostolorum usque ad moderna tempora semper & continuo talem fuisse certum, qui haec omnia crederent, ipsorum Ecclesia non fuit perpetua: ergo nec vera est.

4. Deduco 2. Qui discedunt ab aliqua Ecclesia anteriore se, non sunt in Ecclesia perpetua, sed sequuntur erroneam: atqui Lutherani discesserunt ab aliqua Ecclesia anteriore se: ergo non sunt in Ecclesia perpetua, sed sequuntur erroneam. Mihi est clara, quia defecerunt ab Ecclesia Romana, quae utique prior existit. M. quoad primam partem est evidens, quod ad alteram expressè traditur à D. Paulo 1. Tim. 4. v. 1. ubi sic variciniatur. *Novissimis temporibus discedent quidam à fide: attendentes spiritum erroris.* En discedere à fide, & ab Ecclesia anteriore, est signum, imò definitio haereseos, & doctrinae erroneae juxta S. Paulum. Audiantur pulcherrima verba Joannis Morini (quen tamē

mco

men nuper in suas partes multoties trahere nitebatur nonnemo Lutlicianorum, ficto nomine Horallechor, tam crudus, quam rerum imperitus Scriptor. Is in proamio de administratione Sacramenti Pœnitentiæ apud P. Vitum Erbermann in Bellarm. Viindic. de Indulgentijs in fine egregiè ad scopum nostrum ita discurrit: Christus Ecclesia sue adest non uno die, non uno seculo, sed omnibus seculis & singulis diebus omnium seculorum usque ad consummationem seculi. Ita quoque clarissime Apostolus Eph. 4. v. 11. 12. Etenim differentie, Catholicum & hereticum substantialiter constituentes, unumque ab altero discernentes his propositionibus continentur. *Ista propositio* (Ecclesia veritatem secuta est annis 200. 300. 500. 1000. postea erravit, morum iniquitatem, & Regiminis perurbationem amplexa est, & probavit) *hereticum constituit.* (Contra ista propositio (Ecclesia nullo seculo, nullo die errare potest, aut pravorum mores probare) Catholicum demonstrat. A Deo enim præceptum nobis est Ecclesiam hodie loquentem audire, non solum alterius ævi. Si semel hoc axioma concutias, omnem excutis de cordibus Christianorum fidei securitatem, tumque necessario sicut parvuli fluctuantes circumferemur omni vento doctrina &c. Nulla enim inter se sentientem & hereticos, quotquot fuerunt, sunt, & erunt, quatenus heretici sunt, differentia prorsus est. Omnes enim heretici, qui fuerunt, sunt, & erunt, tales sunt propter non auditam hodie & nunc Ecclesiam loquentem & desinentem. Obiendere enim & profiteri, se auditurum Ecclesiam, Doctoresque alterius ævi, hoc

R. P. Pichler Theol. Polemica.

planè est paucis verbis *negus præteritæ ævæ.* Nam idem importune jactant & ostentant omnes heretici. hic ævi secundi, ille tertij, iste quartæ & consequenter, sed nullus Ecclesiam hodie loquentem & docentem se auditurum sincere profiteretur. Omnes Heretici volunt Ecclesiam audire mutam, non loquentem, Doctores mortuos, non vivos, ut, quod vivis & loquentibus iudiciis fieri non potest, mutis & mortuis illudant. Ita verissimè Morinus.

Deduco 3. Vera Christi Ecclesia perpetuò debet esse visibilis, ita ut à mundo cognosci possit ex publica & externa fidei professione, & Sacramentorum communione, ut patet ex art. 3. assert. 2. p. 174. Atqui Lutherana non fuit perpetuò visibilis, mundoque cognita, ut ipsimet farentur; nam sic se latebras invenisse putant, quibus evitent importunas exactiones Catholicorum, identidem postulantium scire, ubinam locorum fuerit, & inter quos homines, vera Christi Ecclesia ante Lutherum per mille & amplius annos. Ergo non est vera Christi Ecclesia. Gerardus, qui tamen & ipse ad Latibulariam Ecclesiam se recipit, non tamen tutum ibi asylum reperit, imò sibi ipsi contradicens n. 70. his verbis se prostruit: *extra catum Vocatorum* (tam veros quam putatios fideles complectentem) *non sunt quærendi electi* (veri fideles) *quicunque igitur pertinent ad Ecclesiam invisibilem, illi etiam ad visibilem, sed non contra.* Ex quibus verbis sic argumentor: Ecclesia invisibilis Electorum juxta Gerardum non datur sine Ecclesia visibili Vocatorum:

atqui iuxta eundem saltem Ecclesia invisibilis semper dari debet: ergo & Ecclesia visibilis: ergo. *Major* nostri primi argumenti est vera ex confessione propria Lutheranorum: *Minor* vero in confesso est apud eosdem, imò eam ex professo statuunt inter sua principia. Neque dicas, Gerardum sapius docere oppositum, nempe Ecclesiam totam posse fieri, & jam fuisse invisibilem; id enim Gerardum dicere, non abnuo; sed simul tibi innuo, quam falsos sequaris Magistros, & quam difficile sit sibi constare in oppugnanda veritate.

6. Deduco 4. Vera Christi Ecclesia debet esse infallibilis in rebus fidei, ut constat ex art. 4. assert. 2. p. 187. Atqui Lutheranorum non est infallibilis: ergo non est vera. Mi. prob. Nulla Ecclesia Particularis, ut farentur Lutheranorum, est infallibilis; sed Lutheranorum, ut ijdem fatentur, est Ecclesia Particularis: ergo. Rursus. Juxta Lutheranorum nullus catus visibilis est Ecclesia Universalis, & infallibilis: ipsorum catus est visibilis: ergo. Ubi enim & apud quos sit vera fides interna, sine qua consistere nequit Ecclesia Christi vera, nec ipsi norunt, sed solus Deus; atque adeò juxta ipsos solum invisibilis Ecclesia est infallibilis; quod dicere planè ineptissimum est. Quid enim prodest infallibilitas Ecclesie invisibilis, quam audire, interrogare, & accedere nequeunt homines, utpote ipsis incognitam? Quomodo se illi associabunt, ut sint firmi, tuti, & constantes in fidei professione, si tam fides, quam Ecclesia vera lateat? Cui Docto-

ri, vel Instructori in rebus fidei prudenter credere possunt firmissimè, si nesciant, vel saltem dubitare possint, an ipse Instructor doceat veram fidem, an ista doctrina sit illa, quam tenet Ecclesia Christi vera infallibilis, quam adire & consulere nequeunt? O absurditas, ô stultitia!

Deduco 5. Illa sola potest esse vera Christi Ecclesia, quæ 1. est perpetua, seu à temporibus Christi, à quo fundata est, semper existit in mundo. 2. Quæ semper fuit visibilis, ac nunquam cognita. 3. Quæ semper fuit infallibilis, atque in rebus fidei nunquam erravit. Atqui hæc omnia reperuntur in Ecclesia Romana: ergo hæc sola potest esse vera Christi Ecclesia. M. est certa ex dictis; hæc enim sunt proprietates & dotes tales, ut sine ijs vera Ecclesia consistere non valeat; quis enim credat, Christum, qui, utpote Deus, est Architectus sapientissimus & potentissimus, edificasse tanto impendio Ecclesiam pro paucis duntaxat annis, quibus ipse & Apostoli adhuc in terris degabant: Ecclesiam talem, quæ mundo esset incognita, cum tamen voluerit esse necessariam ad salutem: Ecclesiam fallibilem, cui nemo securè adhiberet fidem sine periculo erroris? inconstat evidentia communis famæ, & historiae tum Politicæ, tum Ecclesiasticæ, ex quibus habetur imprimis continua à Divo Petro successio Episcoporum Ecclesie Romanæ, qui semper fuerunt agniti pro summo Capite & Pastore Universali ab omnibus omnino fidelibus, non tantum Romæ, sed per totum orbem existentibus. Deinde

Roma-

Romana fuit Ecclesia, quam adeo impugnarunt Gentiles, à qua discesserunt heretici, quæ fuit semper prædicata in plerisque Provincijs mundi, imò & recepta in innumeris, adeoque ubique cognita, ac perpetuò visibilis existit. Quod autem fuerit infallibilis, patet tum ex eo, quia nullus error cum ve-

ritate ipsi imputari potest, tum quia aliquando saltem, etiam juxta Adversarios, fuit vera Christi Ecclesia, consequenter infallibilis: si autem fuit aliquando vera, semper fuit, cum porta inferi non possint prevalere adversus eam. Mat. 16.

CAPUT II.

De Notis, ex quibus vera Christi Ecclesia discernatur à falsis Sectis.

ARTICULUS I.

An & quas notas habeat vera Christi Ecclesia?

SUMMARIUM.

1. 2. Quid sit nota vera Ecclesia, & quas condiciones habere debeat. 3. 4. Alia nota est Negativa, alia Affirmativa, qua discerni possit vera Ecclesia à sectis falsis Christianorum. 5. Quas notas assignaverint alij, præsertim Bellarminus. 6. Nobis placet præcipuè hæc quatuor adducere, scilicet unitatis, sanctitatis, universalitatis, & anti-	quiritatis; ad quas tamen adhuc alias reducimus. 7. Necessè est, ut Ecclesia vera habeat notas aliquas clarè sui distinctivas à sectis falsis. 8. 9. Inter eas sunt vel maxime unitas, sanctitas, universalitas, antiquitas, & cum his connexa, quas etiam Lutherani admittere debent. 10. 11. 12. Solvuntur Objectiones.

Sciendum 1. per notas (seu signa) vere Ecclesie intelligi ea, ex quibus Ecclesia vera possit discerni ab omni secta falsa, seu quæ sint apta ducere in

cognitionem vere Ecclesie; nam signum in genere dicitur esse id, quod ducit vel ducere potest in cognitionem alterius. Unde

B b 3

Scien-